

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KADINHANI (KONYA) VE ÇEVRESİNDE YETİŞEN BİTKİLERİN ETNOBOTANİK ÖZELLİKLERİ

LEVENT KESKİN

YÜKSEK LİSANS
BİYOLOJİ Anabilim Dalı

Nisan–2011
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

LEVENT KESKİN

Tarih:

ÖZET

YÜKSEK LİSANS

KADINHANI (KONYA) VE ÇEVRESİNDE YETİŞEN BİTKİLERİN ETNOBOTANİK ÖZELLİKLERİ

LEVENT KESKİN

Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
BİYOLOJİ Anabilim Dalı

Danışman: Doç.Dr. YAVUZ BAĞCI

2011, 254 sayfa

Jüri
Danışman Doç.Dr. YAVUZ BAĞCI
Prof.Dr. MUSTAFA KÜÇÜKÖDÜK
Doç.Dr. AHMET SERTESER

Bu çalışma Konya il sınırlarındaki Kadınhanı ilçe merkezi ve çevre köylerindeki bitkilerin etnobotanik kullanımlarına odaklanmıştır.4 kasaba, 37 köy ve 9 mahallede yaşayan ya da yaşamış olan 153 kişi ile görüşülmüştür. Araştırma alanındaki bitkilerden toplamda 39 familyaya ait 108 türün gıda (75 kullanım), tedavi (56 kullanım), yem (22 kullanım) eşya (13 kullanım), süs (2 kullanım), yakacak (9 kullanım) ve çeşitli amaçlar için (2 kullanım) kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bitki-İnsan İlişkileri, Etnobotanik, Kadınhanı

ABSTRACT

MASTER THESIS

ETNOBOTANICAL FEATURES OF PLANTS IN KADINHANI (KONYA) AND ENVIRONMENTS

LEVENT KESKİN

THE GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCE
SELÇUK UNIVERSITY
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE BİOLOGY

Advisor: Doç.Dr. YAVUZ BAĞCI

2011, 254 Pages

Jury
Advisor Assoc. Prof.Dr. YAVUZ BAĞCI
Prof.Dr. MUSTAFA KÜÇÜKÖDÜK
Assoc. Prof.Dr. AHMET SERTESER

This study is focused on etnobotanic usage of plants that grown in Kadınhanı which is an administrative province in Konya and its villages. Interviewed with 153 people that lived in or lives in 4 towns, 37 villages and 12 districts. Plants of the research area which includes almost 108 species belongs to 39 families are determined to used for this following purposes. Food (75 use), treatment (56 use), feed (22 use), object (13 use), ornament (2 use), fuel (9 use) and for various purposes (2 use).

Keywords: Ethnobotany, Kadınhanı, Plant-Human relationships

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda bana her türlü desteği esirgemeyen hocam Doç.Dr. Yavuz BAĞCI'ya teşekkürlerimi sunarım. Arazi çalışmalarım sırasında yöresel bitkileri tanıyan ve onları toplamama yardımcı olan Emekli Öğretmen babam Aşır KESKİN'e, arazide benimle birlikte bitki toplayan ve ulaşım işlerine yardımcı olan ikiz kardeşim Biyolog Bülent KESKİN' e, çalışmam sırasında bitkilerin kullanımıyla ilgili geniş bilgiyi veren Beykavağı köyünden şu an hayatta olmayan hakkın rahmetine kavuşan sevgili İzzet Demir amcaya, Demiroluk köyünden Nevzet Kahraman'a, ön çalışma sırasında yöre köylerini gezdiren halktan bilgi almamızı sağlayan Ziraat Teknisyeni Hacı Yaşar abime ve adını vermek istemeyen bütün hemşerilerime teşekkür ederim.

LEVENT KESKİN
KONYA–2011

İÇİNDEKİLER **SAYFA NO**

ÖZET ..... **iv**

ABSTRACT ..... **v**

ÖNSÖZ ..... **vi**

İÇİNDEKİLER ..... **vii**

SİMGELER VE KISALTMALAR ..... **xi**

1. GİRİŞ **1**

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI **5**

3. MATERYAL VE METOT **16**

3.1.Kadınhanı Hakkında Genel Bilgi 18

4. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE TARTIŞMA **34**

4.1. Anacardiaceae (Sakız ağacıgiller) 34

4.2. Apiaceae (=Umbelliferae) (Maydanozgiller) 35

4.3. Berberidaceae (Kadıntuzluğugiller) 37

4.4. Boraginaceae (Hodangiller) 38

4.5. Brassicaceae (=Cruciferae) (Turpgiller) 39

4.6. Caryophyllaceae (Karanfilgiller) 45

4.7. Chenopodiaceae (Sirkengiller) 48

4.8. Cistaceae (Ladengiller) 49

4.9. Compositae (=Asteraceae) (Papatyagiller) 52

4.10. Convolvulaceae (Sarmaşıkgiller) 74

4.11. Cupressaceae (Servigiller) 75

4.12. Elaeagnaceae (İğdegiller) 77

4.13. Euphorbiaceae (Sütleğengiller) 78

4.14. Fagaceae (Kayıngiller) 79

4.15. Geraniaceae (Turnagagasıgiller) 82

4.16. Juglandaceae (Cevizgiller) 83

4.17. Labiatae (=Lamiaceae) (Ballıbabagiller) 85

4.18. Leguminosae (=Fagaceae) (Baklagiller) 98

4.19. Liliaceae (Zambakgiller) 106

4.20. Malvaceae (Ebegümecigiller) 107

4.21. Moraceae (Dutgiller) 111

4.22. Papaveraceae (Gelincikgiller) 112

4.23. Pinaceae (Çamgiller) 114

4.24. Plantaginaceae (Sinirotugiller) 116

4.25. Plumbaginaceae (Dişotugiller) 118

4.26. Poaceae (Buğdaygiller) 120

4.27. Polygonaceae (Kuzukulağıgiller) 124

4.28. Portulacaceae (Semizotugiller) 128

4.29. Ranunculaceae (Düğünçiçeğigiller) 129

4.30. Rhamnaceae (Cehrigiller) 130

4.31. Rosaceae (Gülgiller) 131

4.32. Salicaceae (Söğütgiller) 143

4.33. Scrophulariaceae (Sıracaotugiller) 146

4.34. Solanaceae (Patlıcangiller) 148

4.35. Thymelaeaceae (Serçediligiller) 149

4.36. Urticaceae (Isırgangiller) 150

4.37. Verbenaceae (Mineçiçeğigiller) 152

4.38. Viscaceae(=Loranthaceae) (Ökseotugiller) 153

4.39. Zygophyllaceae (Yabani kimyongiller) 155

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER 163

5.1. Gıda Amaçlı Olarak Kullanılanlar 164

5.1.1.Börek içine katılan bitkiler 164

5.1.2. Yemeği yapılan bitkiler 165

5.1.3. Sarması yapılan bitkiler 165

5.1.4. Çiğ olarak tüketilen bitkiler 165

5.1.5. Turşusu yapılan bitkiler 166

5.1.6. Meyvesi yenilen bitkiler 166

5.1.7. Çayı içilen bitkiler 167

5.1.8. Baharat olarak tüketilen bitkiler 168

5.1.9. Hayvan yemi olarak kullanılan bitkiler 168

5.1.10. Kül suyu kullanılan bitkiler 169

5.2. Tıbbi Amaçlı Olarak Kullanılanlar 169

5.2.1. Romatizma hastalıklarına karşı (=Antiromatik) kullanılan bitkiler 170

5.2.2. Böbrek ve idrar yolları hastalıklarına karşı (=Antinefritik) kullanılan bitkiler 171

5.2.3. Mide hastalıklarına karşı (=Stomasik) kullanılan bitkiler 171

5.2.4.Solunum sistemi ve soğuk algınlığı rahatsızlıklarına karşı (Antiastismatik) kullanılan bitkiler 172

5.2.5. Vücutta meydana gelen iltihaplanmalar ve yaralar için (=Antiflojistik=İltihap azaltan) kullanılan bitkiler 172

5.2.6. Şeker hastalığına karşı (=Antidiyabetik) kullanılan bitkiler 173

5.2.7. Karın ağrısını giderici (=Stomasik) olarak kullanılan bitkiler 173

5.2.8. Kalbi kuvvetlendirmek için(=Kardiyolazik) kullanılan bitkiler 174

5.2.9. Cilt hastalıklarına (=Dermatik) karşı kullanılan bitkiler 174

5.2.10. Kansere karşı (=Antikansorojen) kullanılan bitkiler 174

5.2.11. Çıban tedavisi için (=Antiflojistik=İltihap azaltan) kullanılan bitkiler 174

5.2.12. Güneş çarpmasına karşı kullanılan bitkiler 175

5.2.13.Damar tıkanıklığına karşı (=Vazodilatatör) kullanılan bitkiler 175

5.2.14.Basur'a (Hemoroid) karşı (=Antihemoroidal) kullanılan bitkiler 175

5.2.15. Kaşıntıya karşı (=Antihistaminik) kullanılan bitkiler 176
5.2.16.Gözdeki tümör için kullanılan bitkiler 176
5.2.17. Baş ağrısına karşı kullanılan bitkiler 176
5.2.18. Ağrı kesici (=Analjezik) olarak kullanılan bitkiler 176
5.2.19. İç organ yaralanmalarında kullanılan bitkiler 176
5.2.20. İshal'e karşı (=Antidiyareik) kullanılan bitkiler 176
5.2.21. Prostata karşı kullanılan bitkiler 177
5.2.22. Guatra karşı kullanılan bitkiler 177
5.2.23. Kabızlık için (=Astringen&Laksatif) kullanılan bitkiler 177
5.2.24. Hayvan hastalıkları için kullanılan bitkiler 177
5.3. Yakacak Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler 178
5.4. Eşya Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler 178
5.5. İnanç Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler 179
5.6. Süs Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler 179
6. KAYNAKLAR 193
7.EKLER 200
ÖZGEÇMİŞ 243

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

C: Santigrat

Km: Kilometre

m: Metre

mm: Milimetre

Kısaltmalar

E: Eşya

G: Gıda

İ: İnanç

S: Süs

T: Tıbbi

Y: Yakacak

* : Kültür bitkisi
+ : Kullanılan bitki
- : Kullanılmayan bitki

1. GİRİŞ

Etnobotanik kelimesinin kökü olan etno- insanların çalışılması, botanik de bitkilerin çalışılması ya da bitki bilimi anlamına gelir. Etnobotanik, geniş anlamda, farklı insan topluluklarındaki bitki-insan ilişkilerini ifade etmektedir. Etnobotanik terimi, ilk kez 1895 yılında, bir biyoloji profesörü olan John W. Harshberger tarafından kullanılmaya başlanmış olup, basitçe "bitkilerin yerel halk tarafından kullanımı" olarak tanımlanmıştır. Ayrıca etnobotanik teriminin ilk geçtiği yer olan, Harshberger'in"The Purposes of Etnobotany" adlı eseri bu konuda bilinen ilk yayındır. Bu terimin bilim dünyasına girmesiyle etnobotanik çalışmalarda yeni bir çığır açılmıştır ve konu, halk da dâhil olmak üzere artık çok geniş bir kesimin ilgisini çekmiştir. Konu hakkında çalışan her kesim bu bilim dalına yeni bir teknik ve bilgi katmıştır. Yapılan birçok çalışmadan sonra, 1993'te Yen, bu tanımı tekrar gözden geçirmiş ve tam olmasa da yeni bir etnobotanik tanımı ortaya koymuştur. Yen'e göre etnobotanik, "bitkiler ve yerli halk arasındaki her türlü karşılıklı ilişkidir". Ancak biz bugün etnobotanik için geniş anlamda "evrim süreci içinde insan-bitki ilişkileri" diyebiliriz. Daha dar anlamdaysa "bir yörede yaşayan halkın, yakın çevresinde bulunan bitkilerden çeşitli gereksinimlerini karşılamak üzere yararlanma bilgisi ve bitkiler üzerine etkileri" olarak özetleyebiliriz. Günümüzde sadece bitkilerin niçin kullanıldığı değil, aynı zamanda bitkilerin yetiştiği ortam şartlarının belirlenmesi konularına da odaklanmış olan etnobotanik terimi, sürekli tanımlanmaktadır ve tanımı üzerinde kesin bir fikir birliği yoktur Heinrich (2004).

Etnobotaniğin ortaya çıkışında, çeşitli hastalıkların tedavi edilmesi amacıyla binlerce yıldan beri tıbbi bitkilerin kullanılması büyük rol oynamıştır. Eski çağlardan günümüze gelen etnobotanik kitapları veya belgeleri tıbbi bitkilerin kullanımı üzerinedir. Örneğin Hitit yazıtlarında, Mısır papirüslerinde, ilkçağlardan kalan kitaplarda hep tıbbi bitkilerin yerel adları ve kullanım şekilleri verilmiştir. Bitkilerden en çok gıda ve tedavi edici olarak yararlanılmakla beraber, yakıt, yapı malzemesi, süs eşyası yapımı, boyar madde ve büyü, nazar gibi inançsal amaçlı vb. kullanımlar da yaygındır Baytop (1999).

Günümüzde etnobotanik araştırmalarda en ileri ülke Hindistan'dır. Çin'de geleneksel tıp bilgilerinin derlemesinin yanı sıra, Kunming Botanik Enstitüsü'nde yer alan etnobotanik laboratuvarında birçok araştırmacı çeşitli bölgelerde kullanılan bitkileri araştırmayı sürdürmektedir. Nijerya, Kenya gibi Afrika ülkelerinde ve Latin

Amerika'da ekip çalışmalarına ve yeni laboratuvarların kurulmasına başlanmıştır. Uluslararası Etnobiyoloji Topluluğu (International Society of Ethnobiology) iki yılda bir kongre yaparak bilimsel çalışmalara tartışma olanağı sağlamaktadır. (Ertuğ 1996) Ayrıca Uluslararası Etnobotanik Kongresi [The International Congress of Etnobotany (ICEB)] farklı yerel komitelerle birlikte uluslararası toplantılar düzenlemektedir. ICEB'in amacı farklı birimlerde etnobotanik çalışanları bir araya getirmektir. Bu amaçla ilk kongre 1992 yılında Cordoba (İspanya)'da düzenlenmiştir. Bu toplantıların 4. süne 2005 yılında İstanbul (Türkiye) ev sahipliği yapmış ve toplantıya 46 ülkeden 300'ün üzerinde araştırmacı katılmıştır (Ertuğ 2005).

Etnobotanik çalışmalar, yalnızca insanlarla bitkilerin yüzyıllardan beri devam eden karşılıklı etkileşimlerini kaydetmekle kalmaz aynı zamanda bu etkileşimden doğan sonuçların, kırsal kesimde yaşayan halkın gelişiminde kullanılmasına, biyolojik çeşitliliğin korunmasına, kullanılan, ihraç edilen ve tehlike altında olan türlerin belirlenmesi ile yasal düzenlemelerin yapılabilmesine de temel oluşturur. Ayrıca, hastalıklara dayanıklılık yönünden üstün olan bitkilerin kültüre alınmalarında, daha kalıcı renklere sahip solmayan boyaların elde edilebileceği yeni bitki türlerinin belirlenmesinde de kaynak oluşturabilmektedir. Etnobotanik çalışmalar farklı disiplinler tarafından yapıldığı için her disiplin farklı teknikler kullanarak çalışmalarını yönlendirir. Ancak amaç hepsinde yerel bitkileri tanımlamak olduğu için Sistematik Botanik bu çalışmalarda önemli bir yer tutar. Çünkü bitki isimlerinin botanik alanında geçerli bilimsel adları belirlendikten sonra bu bitkiler ve kullanılış amaçları değer bulur.

Etnobotanik birçok kaynakta genel olarak insan bitki ilişkilerinin incelenmesi olarak belirtilmektedir. Bu ilişki iki taraflı olup; milyonlarca yıldır bitkileri kullanmakta olan insanlardan bitkiler de etkilenmektedir. İnsanoğlu birçok bitkinin üretimine katkıda bulunurken birçoğunun da neslini tüketmektedir. Kullanım aşamasında insanların bitkiye verdiği zarardan korunmak isteyen bitkide tad, biçim, renk vb. gibi gözlemlenebilir değişiklikler meydana gelmektedir (Ertuğ 2004).

Ilıman kuşak içerisinde bulunan Türkiye, sahip olduğu bitki çeşitliliği açısından çevresinde yer alan birçok ülkeden farklı olan özellikleri ile dikkati çeker. Türkiye'de yayılış gösteren bitki türlerinin sayısı, Avrupa kıtasının tümünde yayılış gösteren bitki türlerinin sayısına yakındır. Son yıllarda yapılan keşiflerin de eklenmesi ile Türkiye'nin 12.000 civarında bitki taksonuna (tür, alttür ve varyete düzeyinde) sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bitkilerin 3.000'den fazlası endemiktir. Anadolu, doğal olarak yayılış gösteren birçok bitkinin ilk olarak ziraatının yapıldığı yer olarak belirtilmiştir. Tarla

bitkilerinin %30'una yakınının kökeninin Anadolu olduğu bilinmektedir. Tarla bitkileri dışında, bugün de birçok doğal bitki beslenme amacıyla kullanılması yanında birçok alanda insanlar tarafından kullanılmaktadır. Anadolu'nun birçok yerinden toplanarak mutfaklara giren bitki sayısı oldukça fazladır. Bu özellik aynı zamanda coğrafi ortam ile insan arasındaki ilişkileri yansıtan önemli bir örnektir. Beslenme alışkanlıkları dışında da bitkiler farklı şekillerde ekonomik anlam taşımaktadır. İnsanoğlu yüzyıllardan bu yana bitkileri gıda, tıbbi, yakacak, yem, boya, estetik, psikolojik vb. amaçlarla kullanmış olup günümüzde de bu kullanımlar gözlemlenebilmektedir. Ancak nüfusun giderek artması bitkiler üzerindeki baskıyı arttırmış, birçok türün nesli tehlikeye girmiştir. Tarımın gelişmesi, sanayileşme süreci, yeni koşullar ortaya çıkarmıştır. Yaşam ortamları parçalanarak bitkilerin doğal yayılışını sınırlayan yeni engeller ve daha izole ortamlar meydana gelmiştir. Özellikle önemli endemizm alanlarından biri olan Akdeniz Bölgesinin bitki çeşitliliği yoğun nüfuslanma, ziraat faaliyetleri, şehirleşme, bilinçsiz otlatma ve yangınlar gibi çok çeşitli tehditlerle karşı karşıyadır (Avcı 2005).

İlk çağlardan günümüze değin insanoğlu kendi yöresinde bulunan bitkilerden farklı amaçlarla, çeşitli şekillerde yararlanmıştır. Önceleri doğadan topladıkları yabani bitkileri kullanmış, sonraları en çok kullandıklarının tarımını yapmışlardır. Halkın özellikle hastalıkların tedavisinde kullandığı bitkileri ele alan araştırmalar çok büyük önem taşımaktadır. Halk ilaçları, uzun yıllardan beri etkileri insanlar üzerinde denenerek günümüze ulaşmıştır. Pek çoğu da bilimsel yönden araştırılmayı beklemektedir. Herhangi bir kullanılışı tespit edilmemiş bitkilerde etken madde aramak yerine, öncelikle yüzlerce yıldan beri halkın yararlı olduğuna inanarak ısrarla kullandığı bitkiler üzerinde çalışmak daha çok verim sağlayacaktır. Bu sayede hem eldeki veriler bilimsel olarak ispatlanır, hem de zaman ve maddi bakımdan kısıtlı imkânlara sahip araştırıcıların bu tarz kayıpları önlenir (Sadıkoğlu, 1998).

Ülkemiz zengin bir flora ve kültür mirasına sahip olmasına rağmen Anadolu'da yabani bitkilerin halk arasındaki tedavi, gıda ve diğer amaçlarla kullanılışını konu alan bilimsel nitelikte çalışma sayısı çok azdır (Şimşek ve ark. 2002).

Bu çalışma İç Anadolu bölgesi illerinden Konya sınırları içerisinde bulunan Kadınhanı ilçe merkezi ve çevre köylerde yaşayan halkın kullandığı bitkilerin yöresel ve bilimsel adlarının tespiti, bu bitkilerden faydalanma amaç ve şekillerinin belirlenmesi ile elde edilen bilgilerin kaydedilmesi sonucu oluşan kaynak bir çalışmadır. Bu çalışma halkın çoğunlukla deneme yanılma yöntemi ile tespit edip nesiller boyunca aktarmaya çalıştığı, bitkilerin kullanımına ilişkin bilgiler, gerek yukarda ifade edilen sebepler

gerekse yeni dönemin ilgisizliği ve önceki neslin, yaşlılığın etkisi ile unutkan olması ya da bu dünyadan ayrılması gibi etkenler sonucu yok olup gitmemesi için gerekli olduğu düşünüldüğü için yapılmıştır.

Çalışma alanın Kadınhanı ve çevresi olarak seçilmesinin sebepleri:

1. Bu alanda günümüze kadar kapsamlı bir etnobotanik çalışmanın yapılmamış olması,
2. İlçe sınırlarındaki yaşam alanları 1128–2000 rakımlarında olduğundan yörenin floristik zenginliğe sahip olması ve bunun araştırmaya değer katması,
3. Elde edilen bilgilerin daha sonra yapılabilecek olan çalışmalara kaynak olması,
4. Yörede özellikle nüfus artışı, yanlış otlatma, bilinçsizce bitki tohum ve soğanlarının toplanıp satılması ile yangın gibi sebeplerden etnobotanik değeri olan bitkilerin neslinin tükenmesi,
5. İnsanlar ilaç ve gıda ihtiyaçlarını daha kolay yollardan karşılamaya başladıklarından etnobotanik bilgilerin azalması,
6. Bitkileri hayatının her safhasında kullanıp adeta bitki ile iç içe yaşayan insanların dünyadan ayrılmaları ile sahip oldukları bilgilerin tamamen yok olup gitmesi,
7. Araştırmacının bu yöreli olması ve yöreye ait farklı amaçlar için bitkilerin ilginç kullanımlarını not etmiş olması; halkı tanıması, bölgeyi iklim coğrafya ve bitki örtüsü açısından tanıyanlarla bir arada bulunması; yöre halkının desteğini artıracağı, çalışma olanaklarının kolaylaşacağı, bilgilere doğru ve hızlı ulaşılabileceği gibi etkenler olarak belirlenmiştir.

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

Abay ve Kılıç, (2001) Pürenbeleni ve Yanıktepe (Mersin) Yörelerindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri, adlı makalesinde 36 adet bitki saptanmış. 25'inin gıda, 8'inin tedavi ve 9'unun değişik amaçlarla kullanıldığı belirtilmiştir.

Acartürk, (2006) " Süs Bitkileri ve Yer Örtücüleri " adlı çalışmasında süs amaçlı kullanılan bitkiler hakkında bilgi vermiştir.

Akalın, (1998) Tekirdağ İli Halk İlaçları ve Gıda Olarak Kullanılan Yabani Bitkiler, adlı makalesinde 69 türün varlığı belirtilmiş 63 bitki sadece tedavi amaçlı, 6 bitki gıda olarak, 2 türün de her iki amaç içinde kullanıldığı belirlenmiştir.

Akan ve ark., (2008) ''Arat Dağı ve Çevresinde (Birecik, Şanlıurfa) Etnobotanik Bir Araştırma'' adlı eserinde 49 familya ve 193 cinse ait 299 taksonun 170'sının etnobotanik özelliğinin olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan 59'u yem, 33'ü yiyecek, 19'u yakacak, 17'si tıbbi amaçlı, 13'ü zararlı, 8'i süpürge yapımında, 5'i süs bitkisi, 5'i boya, 3'ü oyun amaçlı (çocuklar için) ve 11'i de diğer amaçlarla kullanılmaktadır. Yöre halkı tarafından 33 bitkiye sadece isim verilmiş olup, bu bitkilerin herhangi bir kullanımı bulunmadığı tespit edilmiştir.

Akçiçek ve Vural, (2003), "Kumalar dağı (Afyon) ve çevresindeki bazı bitkileri yöresel adları ve etnobotanik özellikleri", adlı araştırmasında 70 bitki türü saptanmıştır. 44'ü tıbbi bitki, 15'i gıda,5'i diğer kullanım amaçlı, 4'ü hayvan yemi ve 2'sinin ise süs bitkisi olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Akgül, (2008), "Midyat (Mardin) Civarında Etnobotanik" adlı araştırmasında 92 bitkinin etnobotaniksel olarak kullanıldığı saptanmıştır ve bunların çoğu yiyecek, ilaç ve yem bitkileri olduğu tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Aksakal ve Kaya (2008) "Erzurum ve Çevresinde Halk Tarafından Gıda Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler" adlı araştırmasında Erzurum ve civarında halk tarafından gıda amaçlı olarak kullanılan 72 tür belirlenmiştir. Çoğunlukla Lamiaceae (Ballıbabagiller), Rosaceae(Gülgiller), Apiaceae (Maydanozgiller) ve Asteraceae (Topluçiçekgiller) familyalarına ait bu türlerin Latince isimlerinin yanı sıra yöresel isimleri ve kullanılan kısımları çizelge halinde verilmiştir. Belirlenen bitkilerin çiğ veya pişirilerek tüketildiği, bazılarının baharat, bazılarının ise tursu yapımında kullanıldığı tespit edilmiştir.

Arslan (2005) "Dereli (Giresun) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri", adlı araştırmasında 104 bitki örneğinden 69 taksonun tıbbi amaçla kullanıldığı kaydedilmiştir.

Avcı ve Ezer (2004) " Çerkeş (Çankırı) Yöresinde Kullanılan Halk İlaçları " adlı araştırmasında bu ilçe ve ilçeye bağlı 67 köy ve köy altı yerleşim biriminden toplanan bilgiler sonucu 30 familyaya ait bitkisel kaynağın halk ilacı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Avcı (2005) " Çeşitlilik ve Endemizm Açısından Türkiye'nin Bitki Örtüsü " adlı çalışmasında Türkiye' deki biyolojik çeşitlilikten, bitkilerin kullanım alanlarından bahsedilmiştir.

Asımgil (1993) "Şifalı Bitkiler" adlı eserinde bitkilerin hangi hastalıklara karşı nasıl kullanıldıkları ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Atik (1986) "Beykavağı ve çevresi Florası" adlı araştırmasında bu bölgeye ait flora bitkileri tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Bağcı (2000) ''Aladağlar (Yahyalı, Kayseri) ve çevresinin etnobotanik özellikleri'' adlı araştırmasında 38 bitkinin yöresel isimleri ve kullanım alanları derlenerek verilmiştir. Kullanımları örtüşmekle birlikte 4 bitkinin boyamada, 17 bitkinin gıda olarak, 15 bitkinin tedavi amacıyla ve 6 bitkinin de diğer amaçlarla kullanıldığı belirtilmiştir.

Bağcı ve ark., (2001) " Uzunsöğüt Köyü ve Çevresinin (Türkoğlu-Kahramanmaraş) Bazı Bitkilerinin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmalarında 43 bitki türünün yöresel isimleri ve halk tarafından çeşitli amaçlarla kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bağcı ve ark., (2004) " Pozantı (Adana) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adaları ve Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmalarında tıbbi amaç için ve gıda olarak kullanılan 39 bitki tespit edilerek yöresel isimleri ile birlikte verilmiştir.

Balos (2007) "Zeytinbahçe İle Akarçay Arasında Kalan (Birecik) Bölgenin Florası Ve Etnobotanik Özellikleri" adlı araştırmasında yapılan etnobotanik çalışma sonucu, toplanmış 445 taksondan 190'ın etnobotanik özelliği bulunduğu tespit edilmiştir.

Başaran (2003) " Elmalı Yöresinde Doğal Olarak Yetişen Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmasında 23 tane bitkiden 20 tanesinin tedavi amacıyla, 3 tanesinin ise diğer amaçlı kullanımı belirtilmiştir.

Baytop (1984)“ Türkiye’de Bitkiler ile Tedavi (Geçmişte ve Bugün) ” adlı eserinden bitkilerin geçmişten günümüze kadar tedavi amaçlı kullanımlarından bahsetmiştir.

Baytop (1994) “ Türkçe Bitki Adları Sözlüğü” adlı eserinde ülkemizin değişik yörelerinde bitkilere verilen Türkçe isimleri ve Latince isimlerinden bahsetmiştir.

Bıçakçı (2004) “Bergama İlçesinin Etnobotaniği”, adlı araştırmasında 55 takson toplanıp teşhis edilmiştir. 45 tanesi tıbbi, 19 tanesi yiyecek ve besin, 7 tanesi endüstri bitkisi olarak saptanmıştır.

Bulut (2005) “Narman (Erzurum) ve Köylerinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler”, adlı araştırmasında 28 familyaya ait 52 bitki türünün tedavi amacıyla kullanımı belirtilmiştir. Hakkında bilgi verilen ancak örneği bulunmayan 3 tane bitki örneğinin de tıbbi kullanımına yer verilmiştir. Ayrıca yabani olarak yetişen ve gıda olarak kullanılan 27 bitki, kültürü yapılan ve gıda olarak kullanılan 16 bitki, 6 tane kültürü yapılan yem bitkisi, 1 tane boyamada kullanılan bitki, 1 tane temizlikte, 1 tane diğer amaçlı kullanılan, 7 tane de dışarıdan temin edilen ve ilaç olarak kullanılan bitkilere yer verilmiştir.

Bulut (2008) “Bayramiç (Çanakkale) Yöresinde Etnobotanik Araştırmalar” adlı eserinde etnobotanik kullanımı olan 193 bitki (takson) saptandı. Bunların 161"i yabani, 32"si ise yörede yetiştirilen bitkilerdir. Bu bitkiler en çok sırasıyla halk ilacı (90 takson), besin (68 takson), hayvan yemi (27 takson), çay (17 takson), süs (15 takson), yakacak (14 takson), süpürge (9 takson), baston (9 takson), baharat (9 takson), çit (6 takson) ve boya (6 takson) olarak kullanılmaktadır.

Bulut (2006) “Manavgat (Antalya) Yöresinin Faydalı Bitkileri”, adlı çalışmasında boya elde etmede kullanılan 14 bitki taksonu, gıda maddesi olarak 40 bitki taksonu, tedavi amaçlı olarak kullanılan 66 bitki taksonu ve değişik amaçlarla kullanılan 75 faydalı bitki taksonu tespit edilmiştir.

Çelikel (2002) “Kayseri ve Çevresinde Halk Tarafından Kullanılan Bitkilerin Yöresel Adları ve Kullanım Amaçları”, adlı araştırmasında toplanan 348 taksonun 43 tanesinin kültür bitkisi,9 tanesinin zehirli bitki, 11 tanesinin de endemik bitki olduğu saptanmıştır. Ayrıca bunlardan 246’sı ilaç, 70’i gıda, 8’i boya, 24’ünün ise hem ilaç hem de gıda, birer tanesinin de süpürge, güzel koku verici ve temizlik maddesi olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

Davıs, 1965–1985. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands***,** Vol:1-9, Edinburg Üniv. Press.. Araştırmamızda tesbit ettiğimiz bitkiler *Flora of Turkey and the East Aegean Islands*'a göre teşhis edilmiştir.

Deniz (2008) Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü (Uşak) Florası Ve Etnobotanik Açıdan Değerlendirilmesi adlı araştırmasında bu yörede halk tarafından kullanılan etnobotanik özelliği bulunan bitkilerin 72'si tıbbi amaçlı, 51'i gıda, 25'i çay, 6'sı baharat, 6'sı süs, 5'i yakacak, 4'ü zehirli, 12'si yem, 2'si inşaat malzemesi, 2'si mobilya yapımı, 2'si boya, 1'i nazara karşı, 1'i muska, 1'i süpürge, 1'i sepet yapımında kullanıldığı saptanmıştır.

Doğanoğlu ve ark., (2006) " Göller Bölgesi Yenişarbademli Yöresinin Önemli Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitki Taksonları Üzerine Araştırmalar " adlı araştırmasında bu bölgede doğal olarak yetişen ve insanların sağlıklı yaşamında önemli rol oynayan 43 tıbbi ve aromatik bitki taksonu saptanmıştır.

Duran (1998) " Akseki (Antalya) İlçesindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri " adlı makalesinde 195 bitki belirlenmiştir. 29'u gıda, 27'si tıbbi, 7'si baharat, 15'i de endüstriyel ve ekonomik amaçlı. Diğer bitkilerin ise hayvansal besin kaynağı ve yöre halkının günlük ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanıldığı tespit edilmiştir.

Düzenli ve Ark., (1996) " Göksu Deltasının (Silifke-İçel) Florası " adlı çalışmasında bin civarında bitki örneğinin değerlendirmesi sonucunda 74 familya ve 246 cinse ait 382 takson tespit edilmiştir. Bu taksonlardan 6 tanesi endemik olarak belirlenmiştir.

Elçi ve Sadık (2006) " Güdül(Ankara) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmasında 18 familyaya ait 23 bitkinin halk ilacı olarak, 6 familyaya ait 11 bitkinin besin olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Emre (2003) "Ezine (Çanakkale) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri", adlı araştırmasında 65 bitki türünden geleneksel halk ilacı olarak yararlanıldığı saptanmıştır. Bunlardan 49'unun yabani ve 16'sının yörede yetiştirilen bitki olduğu belirtilmiştir.

Ertuğ (2004) ''Bodrum Yöresinde Halk Tıbbında Yararlanılan Bitkiler''adlı araştırmasında 350'yi aşkın yararlı bitki arasında 92'si doğal, 24'ü yetiştirilen toplam 116 bitkinin tedavide kullanımı saptanmıştır. Tümüne ilişkin herbaryum örnekleri sağlanmış, yerel adları ve farklı kullanım biçimleri tespit edilmiştir. Doğal tıbbi bitkilerden 47 familya içerisinde en yüksek temsil oranının 17 tür ile Lamiaceae

familyasına ait olması Bodrum yöresinin aromatik bitkiler açısından zenginliğinin bir göstergesidir. Bu familyayı 11 türle Asteraceae izlemekte, Cupressaceae, Liliaceae ve Rosaceae familyaları da 3'er türle temsil edilmektedir.

Ertuğ ve ark., (2003) " Buldan(Denizli) Etnobotanik Alan Araştırması " adlı araştırmasında 2002- 2003 yıllarında toplanan 450 örnekten, 21'i Türkiye'ye endemik, 258 tür belirlenmiştir. Bazı örtüşen kullanımlar da olmakla birlikte 97 gıda, 108 ilaç, 11 yakacak, 41 yem ve el sanatlarında kullanımın yanı sıra 46 bitki türünün farklı alanlarda yararlı oldukları saptanmıştır.

Eşen (2008) "Aydınlar Köyü Ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri" adlı araştırmasında yöreye ait yöre halkının çeşitli amaçlar için kullandığı 93 bitki tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Gençay (2007) **"**Cizre (Şırnak)'nin Etnobotanik Özellikleri" adlı araştırmasında bölgede halk tarafından kullanımı belirlenen 53 familyaya ait toplam 171 bitki taksonu tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Gez ve Şimşek (1999) "Babadağ'ın Tıbbi Bitkileri. Denizli" adlı makalesinde 27 bitkiden 20'sinin tıbbi yönden önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gürhan ve Ezer (2004) "Halk Arasında Hemoroit Tedavisinde Kullanılan Bitkiler-I" adlı makalesinde hemoroit tedavisinde ülkemizde kullanılan 46 familyaya ait 84 cinsin bulunduğu tespit edilmiştir.

Gürsoy ve ark., (2004) " Anadolu'da Diş ve Dişeti İle İlgili Hastalıkların Tedavisinde Halk Arasında Yaygın Olarak Kullanılan Bitkiler Kullanım Şekilleri ve Bitkisel Özellikleri " adlı araştırmasında yaklaşık 20 ayrı bitkinin beraber ya da ayrı ayrı kullanıldığı tespit edilmiştir.

İlçim ve Varol (1996), " Hatay ve Kahramanmaraş (Türkiye) İlindeki Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri " adlı makalelerinde Hatay ve Kahramanmaraş illerinde yaptıkları çalışmalar sonucunda gıda maddesi olarak 21, tedavi amacıyla 16, boya elde etmede 4 ve değişik amaçlarla kullanılan 9 bitki listesini vermişlerdir.

İpekçi (2005) "Ardıçlı-Bahçesaray-Beykavağı (KONYA) arasında kalan bölgenin florası" adlı araştırmasında bu bölgeye ait bitkiler tespit edilerek kayıt altına alınmış ve bazı bu bölge halkının tıbbi amaçla kullandığı bitkiler tespit edilmiştir.

Karataş (2007) "Ilgaz (Çankırı) İlçesi ve Çevresinin Etnobotaniği", 44 familyaya ait toplam 100 taksonun 62'sinin yiyecek, 25'inin tıbbi amaçlı, 12'sinin çay,4'ünün baharat, 4'ünün süs bitkisi ve 20'sinin çeşitli amaçlarla yöre halkı tarafından kullanıldığı belirlenmiş ve bu taksonların kullanılma şekilleri ortaya konmuştur.

Kazan (2007) "Ortaca (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği", adlı araştırmasında Etnobotanik özelliğe sahip 45 familyaya ait 80 bitki belirlenmiştir. Bunlardan 52'sinin tıbbi, 25'inin gıda amaçlı, 8'inin tat verici-baharat olarak, 8'inin eşya yapımında, 8'inin yakacak olarak ve 5'inin de süpürge yapımında kullanıldığı kaydedilmiştir.

Keskin ve Alpınar (2002) "Kışlak (Yayladağı-Hatay) hakkında etnobotanik bir araştırma", adlı makalesinde halk arasında kullanılan 105 bitkiye ait 94 yöresel ad ve 32 kullanılış şekli hakkında bilgiler verilmiştir.

Kıran (2006) 'Kozan yöresi florasındaki tıbbi bitkiler ve bunların halk tıbbında kullanılışı' adlı araştırmasında 33 adet bitkinin halk tarafından tıbbi olarak kullanıldığı tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Koca (2003) "Akçakoca (Düzce) İlçesinin Florası ve Etnobotanik Özellikleri", adlı araştırmasında, 1510 örneğin değerlendirilmesi sonucu 103 familya, 377 cins, 632 tür, 15 alttür, 10 varyete olmak üzere 657 takson saptanmıştır. Bitkilerin yerel adları ile kullanımları verilmiştir. 33 bitkinin tedavi amaçlı, 29 bitkinin yiyecek ve 18 bitkinin de çeşitli amaçlı kullanımı belirtilmiştir.

Koçyiğit (2005) "Yalova İlinde Etnobotanik Bir Araştırma" adlı eserinde bu bölgeden toplanan 398 adet bitkiden kullanışı oan 99 takson (87 doğal, 11 kültür), kullanışı olmayıp sadece yöresel ismi olan 20 takson saptanmıştır. 25 adet bitkinin kullanışına ilk kez bu çalışmada yer verilmiştir.

Koyuncu (2005) Geyve (Sakarya) ve Çevresinin floristik ve etnobotanik açıdan incelenmesi adlı araştırmasında araştırma bölgesinin etnobotanik yapısı incelendiğinde 47 familya ve 66 cinse ait 89 tür ve türaltı taksonun yöre halkı tarafından yiyecek, yakacak, süsleme, süs bitkisi ve tıbbi amaçlarla kullanıldığı tespit edilmiştir.

Küçüködük (1987) "Beyşehir Gölünün Flora ve Vegetasyonunun İncelenmesi" adlı araştırmasında bu bölgeye ait bitkiler tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Kızılarslan (2008) "İzmit Körfezi'nin Güney Kesiminde Etnobotanik Bir Araştırma" eserinde farklı kullanılışlara sahip 118 takson (104 doğal, 14 kültür)saptanmıştır. Bunlardan 77 takson halk ilacı, 59 takson gıda, 13 takson baharat veya çay, 23 takson hayvanlarda tedavi amacıyla ve yem olarak, 7 takson yakacak olarak kullanılmaktadır, 37 taksonun ise bunların dışında çeşitli farklı kullanılışları olduğu saptanmıştır.

Mart (2006) "Bahçe Ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması" adlı eserinde 33 familya ve 69 cinse ait

taksonun çeşitli amaçlar için (gıda, ilaç, ev eşyası, süs eşyası, kereste, boya, inançsal) kullanıldığı saptanmıştır.

Mert ve ark. (1992) " Doğal Boya Eldesinde Kullanılan Bazı Bitkiler " adlı araştırmasında ülkemizde 150'ye yakın bitki türü olduğu belirtilmekte ve bu bitkiler, bitkilerin boyar maddeleri ve bitkiden elde edilen boyanın kullanımı ile ilgili tespit edilen bilgiler verilmiştir.

Metin (2009) "" Mut Ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmasında 75 familyaya ait 195 kadar türün, gıda (163 kullanım), tedavi (328 kullanım), yem (21 kullanım), boya (22 kullanım), süs (30 kullanım), yakacak (7 kullanım) ve çeşitli amaçlar için (23 kullanım) kullanıldığı tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Oral (2007) "Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları üzerinde Etnobotanik Araştırmalar" adlı araştırmasında Konya 'ya bağlı bazı ilçelerin merkez ve köylerinde halk tarafından kullanılan 99 bitkinin halk ilacı olarak kullanıldığı kayıt altına alınmıştır.

Onar (2006) "Bandırma (A1(A), Balıkesir) ve Çevresinin Etnobotaniği, adlı araştırmasında yörede 98 bitki taksonu saptanmıştır. Bunlardan 41 taksonun yiyecek ve baharat, 65 taksonun tıbbi amaçlı, 6 taksonun süs, 4 taksonun yakacak, 4 taksonun boya ve 15 taksonun da yöresel inanç, yapı malzemesi, arıcılık, ipek böcekçiliği ve kişisel bakım gibi diğer amaçlar için kullanıldıkları tespit edilmiştir.

Özcan ve ark., (1998) " İçel (Mersin)' de Sebze Olarak Tüketilen Bazı Yabani Bitkilerin Kimyasal Bileşimi ve Mineral İçeriği " adlı araştırmalarında İçel (Mersin) yöresinde yaygın olarak tüketilen 13 adet yenilebilir yabani bitkinin kimyasal bileşimi ve mineral içeriği verilmiştir.

Özdemir (2005) "Niğde-Aladağlar'ın Batısında Etnobotanik Bir Araştırma", 200 bitki örneği toplanmış ve 126 türün kullanışlarının olduğu saptanmıştır. 125 tür tıbbi, 39 tür gıda, 7 tür hayvan yemi, 5 tür bal yapımında, 14 tür malzeme yapımında kullanılmakta olup, 5 türün de çevresel kullanıma sahip olduğu belirlenmiştir.

Özgen ve ark., (2004) " Halk ilacı olarak kullanılan bazı türlerde lipid peroksidasyonunu inhibe edici etkinin araştırılması " adlı araştırmasında Ilıca (Erzurum)'ya bağlı köylerde, daha önce yapılan alan çalışması ile halk arasında tedavide kullanılan türler saptanmıştır. Lipid peroksidasyonunu inhibe edici etkinin yüksek olduğu türler ve etkili konsantrasyonları belirlenmiştir.

Öztürk (2006) "Nizip bölgesinin (Aksaray) florası ve etnobotanik özellikleri" adlı araştırmasında etnobotanik özelliği olan 74 bitki türü tespit edilmiştir. Bunların Bu 74 türden 13'ü Asteraceae, 9 Lamiaceae, 7 Rosaceae, 4 tanesi Apiaceae familyasına aittir.

Saday (2009) "Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri" adlı araştırmasında yörede tıbbi amaçlı, gıda ve değişik amaçlar için kullanılan 92 adet bitki tespit edilerek yöresel isimleri ile birlikte verilmiştir.

Sadıkoğlu (2003) Koçarlı (Aydın) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, adlı araştırmasında 68 taksona ait bitkiden yörede sağlık alanında yararlanıldığı saptanmıştır.

Sadıkoğlu (1998) "Cumhuriyet Dönemi Türk Etnobotanik Araştırmalar Arşivi", adlı eserinde 1928–1998 yılları arası Türk Etnobotaniği ile ilgili 765 yayaın incelenerek bu ayayınlaradan 466 tenesinin bitkilerin tıbbi kullanımı ile ilgili olduğu tesbit edilmiştir.

Sami (2007) İsperih (Razgrad-Bulgaristan) İlçesinde Etnobotanik Bir Araştırma adlı eserinde 72 türün(50 doğal, 22 kültür) çeşitli kullanılışları tespit edilmiştir. Bunlardan 68'i halk ilacı olarak, 11'i gıda, 7'si baharat ve 26 türün tedavi ve gıdanın yanı sıra farklı kullanılışları olduğu saptanmıştır.

Savran ve ark. , (2002) " Gemerek (Sivas) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmalarında yörede tıbbi amaçlı ve gıda olarak kullanımı tespit edilen 30 bitki tespit edilerek yöresel isimleri ile birlikte verilmiştir.

Sayar ve ark., (1995) " Muğla (Türkiye) İlindeki Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri" adlı makalesinde Muğla çevresinde etnobotanik tarama sonucunda yörede yayılış gösteren bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin listesi ve Türkçe isimleri ile birlikte kullanılan kısımları verilmiştir.

Salyam (2002) "Edirne ve Çevresinde Doğal Ortamda Yetişen Faydalı Bitkiler" (Tıbbi, Zehirli, Besin, Süs Bitkileri), adlı araştırmasında 188 tür faydalı bitki saptanmıştır. 154 tanesi tıbbi, 60 tanesi zehirli, 55 tanesi besin, 44 tanesi süs bitkisi olarak tespit edilmiştir.

Schıcher (1993). "*The significance of phytotherapy in Europa"*, Zeitschrift für Phytotherapie, adlı eserinde avrupada uygulanan fitoterpi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Serin (1996) " Hacı Baba Dağını (Karaman- Kâzımkarabekir) Florasına Katkılar" adlı çalışma sonucunda 83 familyaya ait 382 cins ve 887 tür tespit etmiştir. Endemiklerin toplam floraya oranı % 15. 8 dir. Fitocoğrafik bölgelerin oranı ise: İran-Turan % 16 Akdeniz % 12,1 Avrupa-Sibirya % 4. 3 tür.

Sezgin (2005) "Şuhut (Afyon) İlçesi'nde Kullanılan Halk İlaçları", adlı araştırmasında 104 bitkisel, 11 hayvansal ve 7 inorganik kaynağın değişik şekillerde halk ilacı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sinan (1998) Ankara, Çubuk (Esenboğa) Yöresinde Halk Arasında Kullanılan Şifalı Bitkiler adlı araştırmasında Çubuk'ta yetişen ve kullanılan 37 tıbbi bitki türü belirlenmiş, kullanılış şekilleri ortaya koyulmuştur.

Şimşek ve Ark., (2001) " Gölbaşı'nda Yabani Bitkilerin Kullanılış Amaçları ve Şekilleri Üzerine Bir Araştırma" adlı çalışmasında Gölbaşı'nda yaşayan ailelerden yabani bitkileri kullanış amaçları ve şekilleri anket yapılarak verilmiştir. Çalışma sonucunda bireylerin % 87,7'sinin gıda ve tedavi amacıyla bitkileri kullandığı tespit edilmiştir. En çok tüketilen bitkiler madımak [*Polygonum cognatum* Meissn], yemlik [*Scorzonera cana* (C.A.Mey) Hoffm. var. radicosa (Boiss) Chamb], ısırganotu [*Urtica dioica* L.] ebegümeci [*Malva neglecta* Wallr.] , efelek [*Rumex crispus* L.]olarak belirtilmiştir.

Şimşek ve Ark. (2002) " Anadolu'da Halk Arasında Bitkilerin Kullanış Amaçları Üzerinde Etnobotanik Bir Çalışma " adlı çalışmasında 14 il, ilçe ve köylerinde bulunan 2246 kişi ile yapılan anketler sonucu *Plantago* sp. , *Malva* sp. , *Rumex* sp. , *Thymus* sp. , *Urtica* sp. , *Chenopodium* sp. ve *Rosa* sp. Cinslerinin sık olarak kullanıldığı ve halk arasında bu türlerden genel olarak ağrı kesici, kanser, hemoroit, diyabet, romatizma ve çeşitli iltihaplı rahatsızlıkların tedavisinde yararlanılmakta olduğu tespit edilmiştir.

Tarakçı (2006) "Beykoz Civarındaki Tıbbi Özellik Taşıyan Bitkiler Üzerine Araştırmalar", adlı eserinde 451 bitki taksonu saptanmıştır. 99 bitkinin tıbbi amaçlarla kullanıldığı, bunlardan 23 tanesinin zehirli olduğu belirlenmiştir.

Toroğlu ve Çenet (2006) " Tedavi Amaçlı Kullanılan Bazı Bitkilerin Kullanım Alanları ve Antimikrobiyal Aktivitelerinin Belirlenmesi İçin Kullanılan Metodlar " adlı araştırmasında bitkilerin antimikrobiyal aktiviteleri belirlenmiş, antimikrobiyal aktivite gösteren bitkilerin kullanım alanları belirtilmiştir.

Türkoğlu (2000) " Elazığ İlindeki Etnobotanik Değeri Olan Taksonların Araştırılması " adlı araştırmasında Elazığ ilinde değişik amaçlarla halk tarafından

kullanılan 253 bitki bulunmuş bunlardan 57 si bu araştırma sonucu kayıtlara geçmiş ve halk arasında kullanılmayan ve bilinmeyen 72 bitki tespit edilmiştir.

Tütenocaklı (2002) "Ayvacık (B1, Çanakkale) ve Çevresinin Etnobotaniği", adlı araştırmasında 87 bitki taksonu saptanmıştır. 48'i yiyecek, 35'i tıbbi amaçlı, 5'i boya bitkisi, 4'ü yakacak, 3'ü süs bitkisi ve 8'inin de çeşitli amaçlarla kullanıldığı kaydedilmiştir.

Vural ve ark. (1997) " Çiçekdağı (Kırşehir) ve çevresinde Etnobotanik Özellikleri " adlı makalesinde Çiçekdağı ve çevresinde yaptıkları floristik çalışmalar sırasında bazı bitkilerin yöresel isimleri ve kullanım şekilleri derlenerek verilmiştir.

Vural (2004) "Bilecik İli Halk İlaçları Üzerine Farmakognozik Araştırmalar", adlı eserinde yöreye ait 67 tıbbi bitki türü tespit edilip incelenmiştir.

Vural (2008) " Honaz Dağı ve Çevresi'ndeki Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmasında Denizli il sınırlarındaki Honaz Dağı ve Çevresi'nde yetişen doğal bitkilerin 356 farklı kullanımı kaydedilmiştir.

Yapıcı ve ark., (2009) "Kurtalan (Siirt) İlçesinin Etnobotanik Özellikleri" adlı makalesinde 34 taksonun yerel isimleri, tıbbî ve gıda maddesi olarak kullanımları ile diğer etnobotanik özellikleri verilmiştir.

Yeni (2001) "Ermenek (Karaman) ve Yöresinde Yetişen Tıbbi Bitkiler Üzerine Bir Araştırma", adlı eserinde Yöreden toplanan ve tedavi amacıyla kullanılan 47 bitkisel materyal saptanmıştır. Kullanılan kısımları üzerinde kimyasal çalışmalar yapılarak bulunan maddeler belirlenmiş, kaynaklar taranarak sonuçlar, kimyasal bileşik ve tıbbi kullanışları açısından karşılaştırılmıştır.

Yeşil (2007) "Kürecik (Akçadağ/Malatya) Bucağında Bir Etnobotanik Araştırma" adlı eserinde farklı kullanılışlara sahip 129 takson (123 doğal ve 6 sı kültür) tespit edilmiştir. Bunlardan 45'i bitkisel tedavi, 60'ı gıda,13'ü baharat ve çay,24'ü hayvan yemi,16'sı boya, 16'sı yakacak olarak,28'ininde bunların dışında farklı kullanılışları olduğu tespit edilmiştir.

Yücel ve Tülükoğlu (2000) " Gediz (Kütahya) Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler " adlı çalışmalarında 6 familyaya ait 8 türden 11 yöresel kullanım (ilaç) belirlemişlerdir. Bu ilaçlardan 4'ü solunum sistemi hastalıklarında (sinüzit, öksürük, soğuk algınlığı vs.), 3'ü sindirim sistemi hastalıklarında (midede şişlik, karın ağrısı, iltihaplanmalar vs.), 2'si dolaşım sistemi hastalıklarında (damar tıkanıklığı), 1'i diyabette, 1'i sıtmada, 1'i de teskin edici olarak kullanılmaktadır.

Yıldıztugay (2006) “Başarakavak, Tatköy Ve Altınapa Barajı (Konya) Arasında Kalan Bölgenin Florası " adlı araştırmasında bu bölgeye ait bitkilerin tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

3. MATERYAL VE METOT

Bitki numuneleri Kadınhanı merkez ve Şahören Köyü, Demiroluk Köyü, Beykavağı Köyü, Hacıoflazlar Köyü, Bulgurpınarı Köyü, Pusat Köyü, Kolukısa Kasabası, Demiroluk Köyü tarafında olan Soğuk pınar yaylası, Tollar yaylası, Softalar Yaylalarına, Meydanlı köyüne gidilerek araziden bitki numuneleri alınmıştır.

Bilgi toplamak için ise Alabağ Köyü, Atlantı Kasabası, Başkuyu Kasabası, Beykavağı Köyü, Bulgurpınarı Köyü, Çavdar Köyü, Çeşmecik Köyü, Demiroluk Köyü, Hacıoflazlar Köyü, Karahisarlı Köyü, Kolukısa Kasabası, Konurören Köyü, Mahmudiye Köyü, Meydanlı Köyü, Osmancık Kasabası, Pirali Köyü, Pusat Köyü, Saçıkara köyü, Şahören Köylerinde yaşayan yerel halk ile özellikle yaşlılar ile görüşülüp bilgiler toplanmıştır. Köy kahvehaneleri, köy odaları ve cami çıkışı cemaatten bilgiler alınmıştır. Araştırmamız sırasında yaptığımız ankete 153 kişi katılmıştır **(Çizelge 4.1.).** Bu kişilerden 101'erkek, 52'si kadındır. Erkeklerin yaş Aralığı (15–98), kadınların ise (23–88) yaşları arasıdır. Bu köylerde yaşayıp yöresel ilaç hazırlayan birkaç tane yaşlı kişilerden bizzat bilgiler toplanmıştır. Araştırmacının görüntülediği 3000 'ne yakın fotoğraf çekilerek araştırmaya destek olunmuştur.

Numuneler yöre halkıyla birlikte bizzat araziye çıkılıp toplanmıştır. Bu bitkilerin fotoğrafları periyodik dönemlerde arazi çalışması sırasında özellikle ilk çıkış, kullanılan kısımları, çiçek ve meyveleri itina gösterilerek fotoğrafları çekilerek kayıt altına alınmıştır. Periyodik dönemlerde toplanan bitki numuneleri uygun şekilde preslenip, kurutulduktan sonra teşhis edildikten sonra Selçuk Üniversitesi KNYA Herbaryumunda saklanmak üzere kayıt altına alınmıştır.

Araştırmacı bölgede özelikle bitkisel ilaçlar kullanan yaşlılarla temas halinde olup onların uzun süren deneyimleri sonucu elde ettikleri veriler tespit edilmiş ve kayıt altına alınmıştır. Bir kısım bitkilerin toplanmasını yöre insanı yardımcı olmuştur. Araştırmamız sırasında yöre halkına şu sorular yöneltilmiştir.

1. Hangi bitkilerin taban yapraklarını yediklerini,
2. Hangi bitkileri yemek, börek içine kattıklarını,
3. Hangi bitkilerin çayını içtiklerini,
4. Kullanılan bitkilerin hangi kısımlarını kullandıklarını,
5. Baharat olarak hangi bitkileri kullandıklarını,
6. Hangi bitkileri kurutup hangilerini yaş olarak tükettiklerini,
7. Hangi bitkilerin meyvelerini tükettiklerini ve kullanış biçimlerini,

8. Hangi bitkileri hayvan yemi olarak kullandıklarını,

9. Hangi bitkilerin turşusunu yaptıklarını,

10. Hangi bitkileri yakacak olarak kullanadıklarını,

11. Hangi bitkilerden eşya yaptıklarını,

12. Hangi bitkileri inşaatlarında kullandıklarını,

13. Özel amaçlı (inanç) hangi bitkileri kullandıklarını,

14. Hastalıklarda hangi bitkileri kullandıklarını,

15. Hastalıklarda kullandıkları bitkilerin genel ve özel kullanılış biçimlerini,

16. Bütün bitkilerin kullanımlarında bitkinin kullanılan kısmının neresi olduğu,

17. Bitkiler kullanılırken başka bitkilerle mi kullanılıyor.

18. Bitkilerin kullanımını kimden öğrendiği,

19. Bitkilerin yöresel isimleriyle ilgili hikâyelerin olup olmadığı,

20. Tarım aletlerini hangi bitkilerden yaptıklarını,

21. Hayvanların hastalıklarına karşı hangi bitkiyi kullandıklarını,

22. Hastalık için kullanılan bitkinin kullanılış şeklini,

23. Yörede her türlü amaç için kullandıkları bitkinin ne zaman toplandığını,

24. Kendisinin toplamayıp diğer kişlerin topladığı bitkileri,

25. Çocukken toplayıp şimdi toplamadığı bitkileri,

26. Çocukların oyun amaçlı kullandığı bitkileri

27. Hayvanların özellikle sevdikleri bitkinin hangisi olduğu

28. Hayvanlarda süt artırmasını sağlayan bitkinin olup olmadığı,

29. Yörede daha önce çok bulunan şimdi az bulunan hangi bitkilerin olduğu,

30. Faydalanılan bitkilerin hangi ayda toplandığı ile igili, soruları yöre halkına sorulmuş ve kayıt altına alınmıştır.

Araştırma sonuçları bulgular kısmında familyalar başlığı altında alfabetik sıraya göre verilmiştir. Bulgular kısmında bitkilerin bilimsel adı, lokalitesi, yöresel adı, genel adı, kullanılan kısımları, kullanım amacı, kullanım şekli sırası ile verilmiştir **(Çizelge 5.1.).**

3.1. Kadınhanı Hakkında Genel Bilgiler

Kadınhanı, Konya'nın 60 Km kuzey batısında, 32–33 derece doğu boylamı, 38–38,5 derece kuzey enlemleri arasında şirin bir ilçedir. Güneyinde merkez Selçuklu ilçesi ve Derbent, doğusunda Sarayönü ilçesi, batısında Ilgın ilçesi, kuzeyinde ise Yunak İlçesi bulunmaktadır. Rakımı 1128 metredir. Yüzölçümü 1685 kilometrekaredir (http://www.konya.gov.tr/).

Konya-Afyon-İstanbul Karayolu üzerinde bulunmakla ulaşım bakımından son derece işlektir. Demir yolu ise ilçenin 9 km kuzeyinden geçmektedir. Konya'ya uzaklığı 60 kilometredir (http://www.konya.gov.tr/).

İdari yapı olarak ilçeye bağlı 4 kasaba 37 köy ve 9 mahalle bulunmaktadır. (**Çizelge 3.1.1.**). Sultan Dağlarının hemen kuzeyinden başlayan güney-kuzey yönünde uzanan bir alana yerleşmiştir. Halkın büyük bir kesimi ziraat ve hayvancılıkla uğraşarak geçimini sağlamaktadır. İlçe merkezi, kasaba ve köylerinde 7000 aile çiftçilik yapmakta ve en fazla buğday, arpa, yulaf, nohut ve pancar ekimi yapılmaktadır. Son yıllarda sulu tarıma oldukça önem verilmekte ve yüksek verim yakalanmaktadır. Killi, kumlu ve alüvyonlu topraklara sahiptir. Güneyinde Sultan Dağlarının uzantısı olan Oluklu Pınar, Sumaklı, Dellal, Kocaçal, Kestel dağları yer alır. Kestel, Oluklu Pınar ve Sumaklı tepeleri 2000 metre yüksekliğe ulaşır. Son nüfus sayımına göre ilçe merkez nüfusu 13.967, belde ve köyler dâhil toplam 37.275'dir (2009 Türkiye İstatistik Kurumu raporları) (http://www.konya.gov.tr/).

Kadınhanı Klasik dönemde Pira adıyla anılmış ve uzun süre Doğu Roma İmparatorluğu tarafından yurt edinilmiştir. Asıl ününü Selçuklular devrinde kazanan ilçemiz, Selçuklu sarayına mensup olduğu sanılan, Mahmut kızı Raziye Hatun'un 1223 yılında yaptırmış olduğu kışlık han etrafında 1256 yılından itibaren oluşmaya başlamıştır. Hanın inşasında Romalılara ait resimli mezar taşları kullanılmış ancak bu taşların nereden toplanıp getirildiği anlaşılmamaktadır (http://www.konya.gov.tr/).

İlçemiz Karamanoğulları zamanında vilayet merkezi olarak idare edilmiş, Karaman-Osmanlı mücadelesine kuvvetleri ile katılmıştır. Kadınhanı muhtelif tarihlerde Osmanlıların eline geçmiş, tekrar Selçuklu hâkimiyetine girmiş, son olarak 1467 yılında Konya ile birlikte Karaman oğullarından alınarak Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmıştır (http://www.konya.gov.tr/).

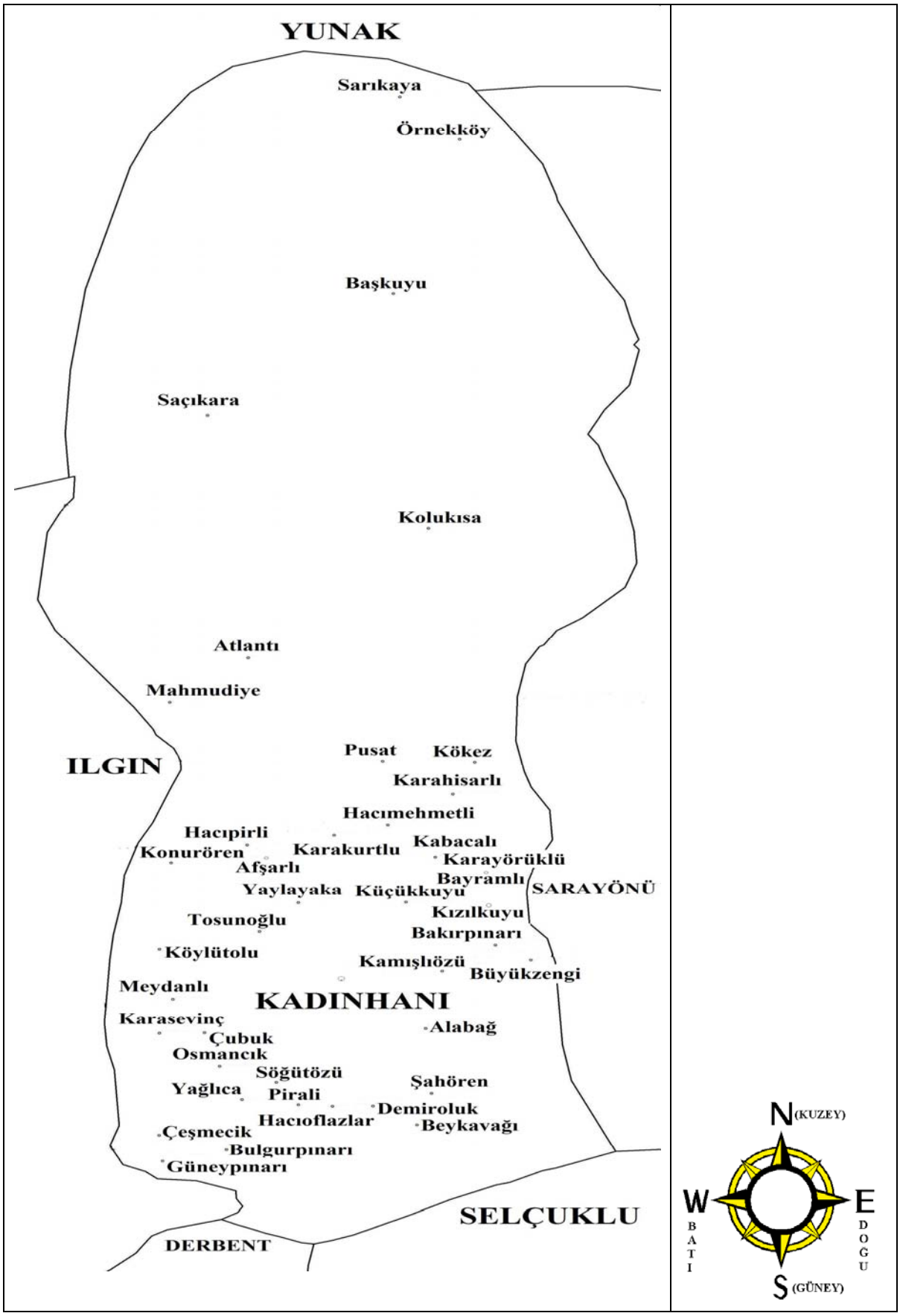
İlçemizde, Bey kavağı Köyündeki tarihi kale kalıntısı ve Demiroluk köyünde yer altından çıkarılan Romalılara ait tarihi kalıntılarından başka tarihi eser bulunmamaktadır. 1880 yılında Belediye Teşkilatı kurulmuş, Sait Paşanın arpalığı

olması nedeniyle 1919 yılında "**Saiteli**" adı ile ilçe yapılmıştır. 1935 yılında ise İsmi **Raziye Hatun**'un yaptırmış olduğu **Taş Han'**dan dolayı "**Kadınhanı**" olarak değiştirilmiştir (http://www.konya.gov.tr/).

İlçenin idari yapı olarak bulunan 4 kasaba 37 köy ve 9 mahallenin isimleri aşağıdaki gibidir (http://www.konya.gov.tr/).

Çizelge 3.1.1. Kadınhanı kasaba, köyleri ve mahalleri

1. AFŞARLI Köyü	**27.** KÜÇÜKKUYU Köyü
2. ALABAĞ Köyü	**28.** KURTHASANLI-Bucak Merkezi
3. ATLANTI Kasabası	**29.** MAHMUDİYE Köyü
4. BAKIRPINAR Köyü	**30.** MEYDANLI Köyü
5. BAŞKUYU Kasabası	**31.** ÖRNEKKÖY
6. BAYRAMLI Köyü	**32.** OSMANCIK Kasabası
7. BEYKAVAĞI Köyü	**33.** PİRALİ Köyü
8. BULGURPINARI Köyü	**34.** PUSAT Köyü
9. ÇAVDAR Köyü	**35.** SAÇIKARA Köyü
10. ÇEŞMECİK Köyü	**36.** ŞAHÖREN Köyü
11. ÇUBUK Köyü	**37.** SARIKAYA Köyü
12. DEMİROLUK Köyü	**38.** SÖĞÜTÖZÜ Köyü
13. HACIMEHMETLİ Köyü	**39.** TOSUNOĞLU Köyü
14. HACIOFLAZLAR Köyü	**40.** YAĞLICA Köyü
15. HACIPİRLİ Köyü	**41.** YAYLAYAKA Köyü
16. KABACALI Köyü	**Mahalleleri**
17. KAMIŞLIÖZÜ Köyü	**1.** DOĞANLAR Mahallesi
18. KARAHİSARLI Köyü	**2.** GÜNGÖREN Mahallesi
19. KARAKURTLU Köyü	**3.** İSTİKLAL Mahallesi
20. KARASEVİNÇ Köyü	**4.** KARAKAYA Mahallesi
21. KARAYÜRÜKLÜ Köyü	**5.** KAYABAŞI Mahallesi
22. KIZILKUYU Köyü	**6.** PINARBAŞI Mahallesi
23. KÖKEZ Köyü	**7.** TEPEBAŞI Mahallesi
24. KOLUKISA Kasabası	**8.** TURGUTLU Mahallesi
25. KONURÖREN Köyü	**9.** ÜNVEREN Mahallesi
26. KÖYLÜTOLU Köyü	

Şekil 3.1.1. Kadınhanı kasaba ve köylerini gösterir harita (Ölçek 1:100 000) (D.S.İ. Konya Bölge Müdürlüğü)

İlçe arazisini sulayan 4 adet küçük akarsu vardır.

Akarsuları

1-Beşgöz Çayı: Sarayönü İlçesi hudutlarında çıkar, Bakırpınarı (Zengi), Bayramlı, Kökez, Kolukısa arazilerini sulayarak akar.

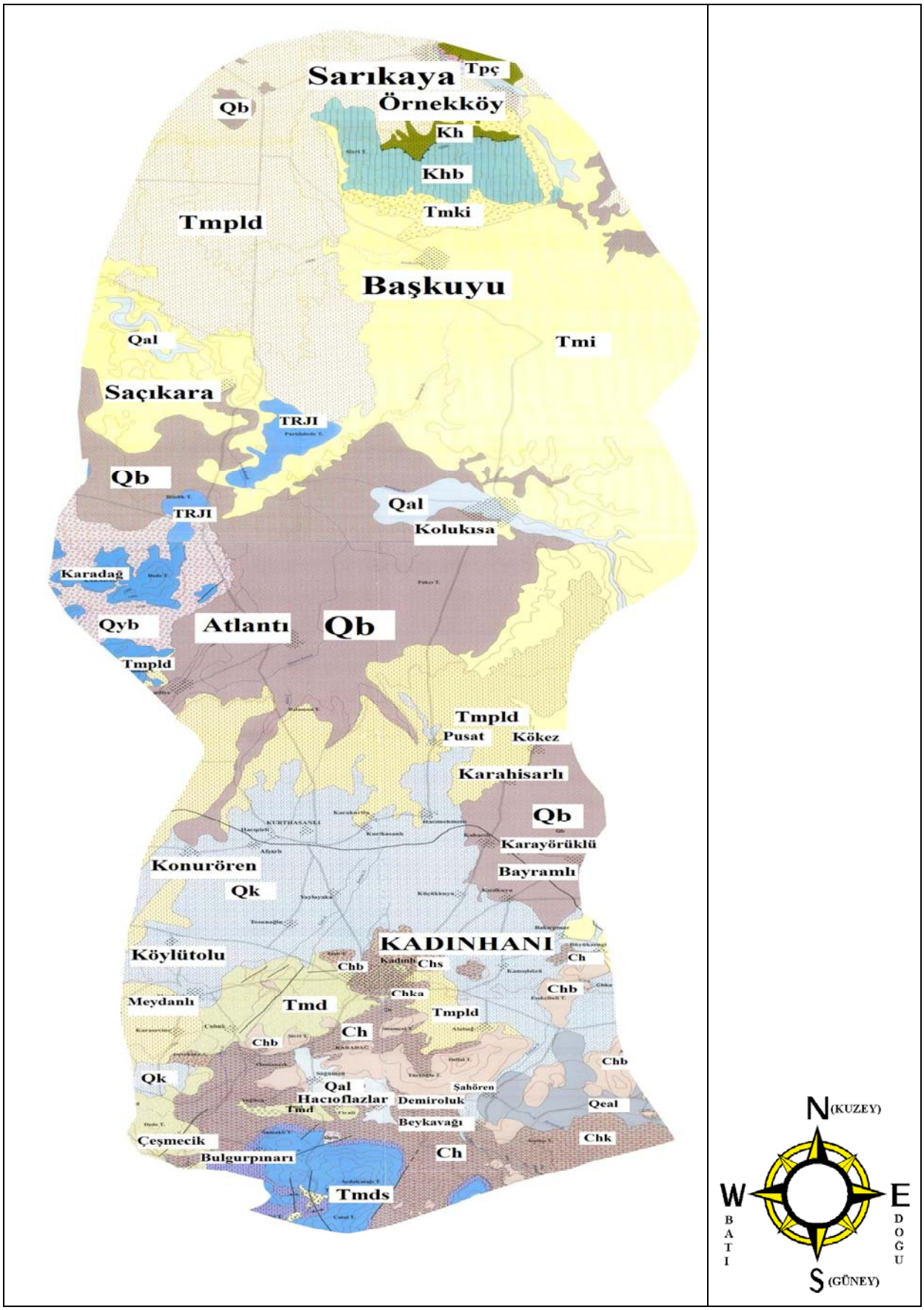
2-Yeniçıktı Suyu: Kadınhanı'nın 4 Km batısından çıkar merkez arazileri ile birlikte, Yaylayaka Köyü ve Daban Yaylası arazilerini sulamaktadır. İleride Atlantı Sulama Kanalına karışmaktadır. Debisi 200 Litre/sn.dir.

3-Kestel Suyu: Kestel Yaylası Kamberler Yaylası ve Softalar Yaylasından doğmaktadır. Kestel ve Şahören Köylerini sulamaktadır. Kış ve bahar yağış sularıyla debisi artan bu Kestel Suyu' nun üzerinde Kestel Göleti bulunmaktadır.

4-Zengi Çayı: Kadınhanı'nın doğu sınırı Zengi Köyü sınırlarında kaynayarak, Zengi arazilerini suladıktan sonra Beşgöz Çayına karışır. Debisi 1500 Litre/sn'dir.

Ayrıca Ilgın ilçesi Çavuşcu gölünden, kanallarla gelen sulama suyuyla Atlantı Kasabasında yaklaşık 96000 dekar tarımsal alan sulanmaktadır.

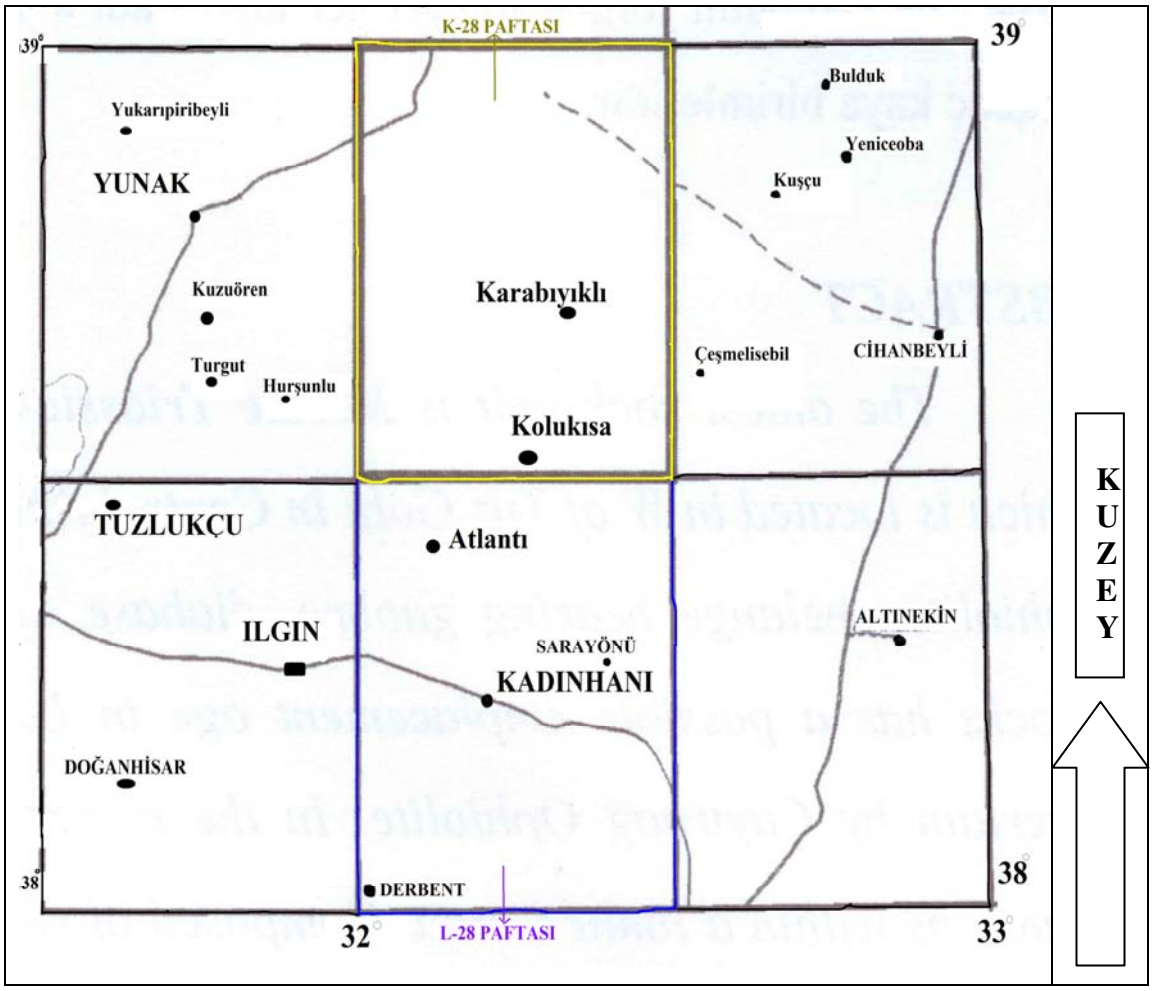
Araştırma alanı jeolojik yapısı incelendiğinde bu alanı Maden Teknik Arama Genel Müdürlüğünün hazırlamış olduğu 1:100 000 ILGIN K–28 (Umut 2008) ve ILGIN L–28 (Umut 2009) paftalı Türkiye Jeoloji haritalarında detaylı olarak inceleyebiliriz. Araştırma alanımız bu iki pafta içersinde yer almaktadır. Bu iki paftanın birleşitirilmiş jeolojik haritası incelendiğinde şu sonuçları görmekteyiz (**Şekil 3.1.3.**)(**Çizelge 3.1.2.).**

Şekil 3.1.2. Kadınhanı ilçesi jeoloji haritası (Umut 2008/2009)

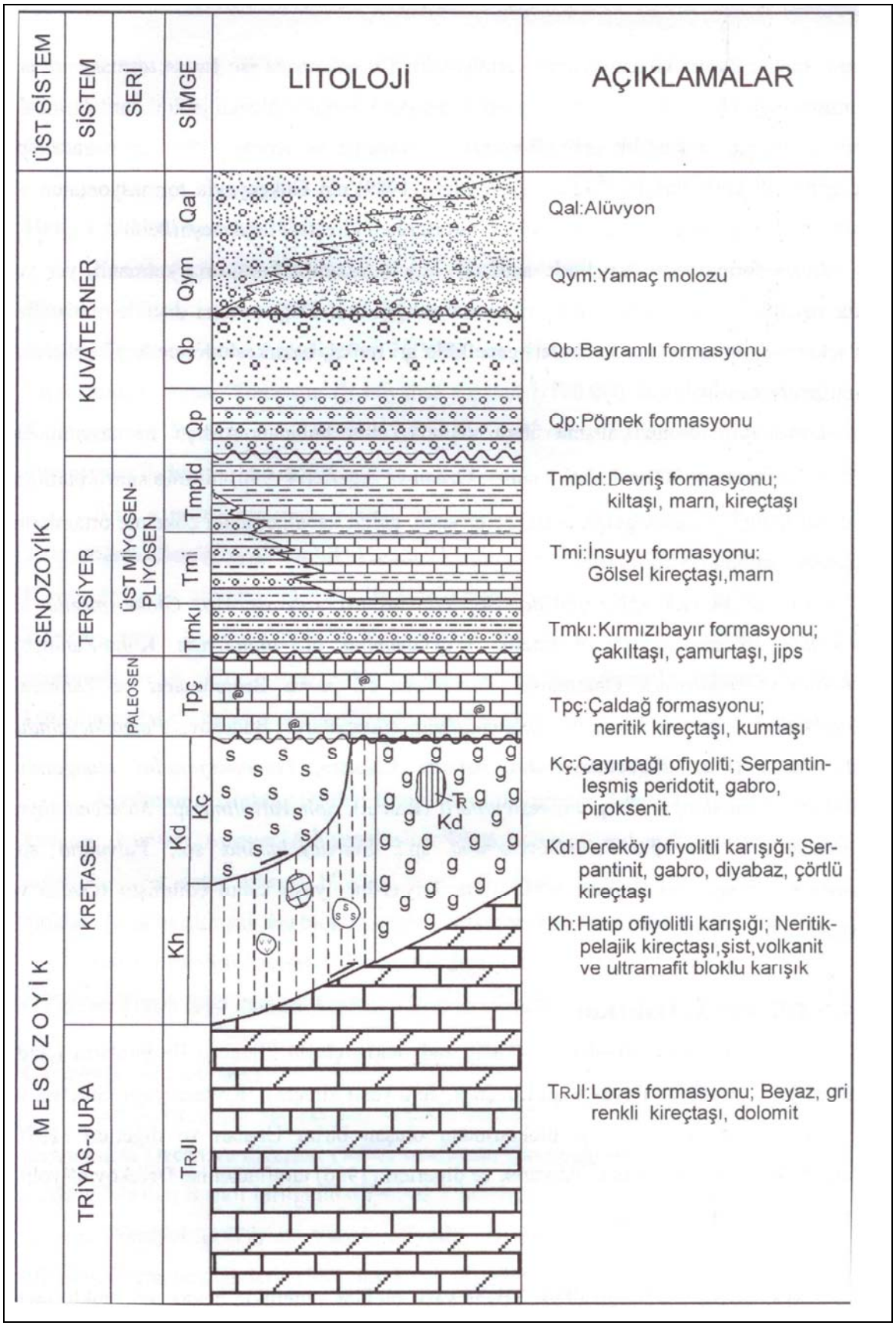
Çizelge 3.1.2. Kadınhanı ilçesi jeoloji haritasının harita birimlerinin açıklaması (Umut 2008/2009)

HARİTA BİRİMLERİNİN AÇIKLAMASI	
Qal	**Alüvyon**
Qym	**Yamaç Molozu**
Qeal	**Eski Alüvyon**
Qk	**Kadınhanı formasyonu:** Kırmızı çamurtaşı, kumtaşı (gölsel)
Qb	**Bayramlı formasyonu:** Çakıl taşı, kumtaşı, kil, çamur taşı
Tmpld	**Derviş formasyonu:** Marn, kil taşı, kireçtaşı (gölsel)
Tmd	**Dilekçi formasyonu:** Kireçtaşı, tüf, çakıltaşı, çört, kumtaşı, killi kireçtaşı, kiltaşı
Tmds	**Sulutaş üyesi:** Andezit, dasit, tüf
Tmki	**Kırmızı bayır formasyonu:** Çakıl taşı, çamur taşı, jips
Tpç	**Çaldağ formasyonu:** Kireçtaşı, kumlu kireçtaşı, kumtaşı
Kh,(Khb)	**Hatipofiyolitli karışığı:** Peridotit, serpantinit, bazalt, gabro, Kireçtaşı bloklu (Khb: Ayrılmamış bloklar)
TRJİ	**Loras formasyonu:** Kireçtaşı, dolomit
Ch	**Halıcı formasyonu:** Grovak, şeyl, kuvarsit, silttaşı, çört, metavolkanit, metabazit, kireçtaşı
Chs	**Sızma metavolkanit üyesi:** Metariyolit, metatrakit, andezit
Chka	**Kadınhanı metabazit üyesi:** Metadiyabaz, metadiyorit, spilit
Chk	**Kurşunlu kireçtaşı üyesi:** Gri renkli kireçtaşı, dolomitik kireçtaşı
Chb	**Tanımlanmamış kireçtaşı blokları:** Kristalize karbonifer ve Devoniyen yaşlı kireçtaşı blokları

Şekil 3.1.3. K28 (Kırmızı çerçeve) ve L28 (Mavi çerçeve) paftalarının yer bulduru haritası (Umut 2008)

K–28 paftası içerisindeki araştırma alanımız İç Anadolu'da Tuz gölünün batısında yer alan ve en yaşlı kaya birimi, Orta Triyas-Jura yaşlı kristalize kireçtaşı ve dolomitlerden oluşan Loras formasyonudur. Gabro, diyabaz, serpantinit, çört, radyolarit ve kireçtaşı blokları içeren Dere köy ofiyolitli melanjı ve Hatip ofiyolitli karışığının yerleşim yaşı olasılı Geç Kretase'dir. Hatip ofiyolitli karışığı, Çayırbağı ofiyoliti tarafından üzerlenmiştir. Bölgede Erken-Orta Paleosen yaşlı Çaldağ formasyonu sınırlı bir alanda yüzeylenmektedir. Kırmızı renkli çakıltaşı ve çamurtaşlarından oluşan kırmızı bayır formasyonu, Geç Miyosen yaşlı İnsuyu formasyonu ve Geç Miyosen-Pliyosen yaşlı Devriş formasyonu ile yanal, düşey yönde geçişlidir. İnsuyu ve Devriş formasyonları gölsel çökelleri kapsar. Bunların üzerinde havza düzlüğü ve alüvyon yelpaze çökelleri olarak yorumlanan Kuvartener yaşlı Pörnek ve bayramlı formasyanları yer alır. Bayramlı formasyonu çakıltaşı, kumtaşı, kil, çamurtaşı özelliğindedir. Vadi alüvyonları ve yamaç molozları çalışma alanındaki en genç kaya birimleridir (**Şekil 3.1.4.**).

Şekil 3.1.4. K28 paftası inceleme alanının stratigrafik kesiti (Umut 2008)

K–28 paftasında yer alan yerleşim birimlerimiz Başkuyu kasabası, Kolukısa kasabası, Örnekköy, Saçıkara köyü, Sarıkaya köyleri yer alır.

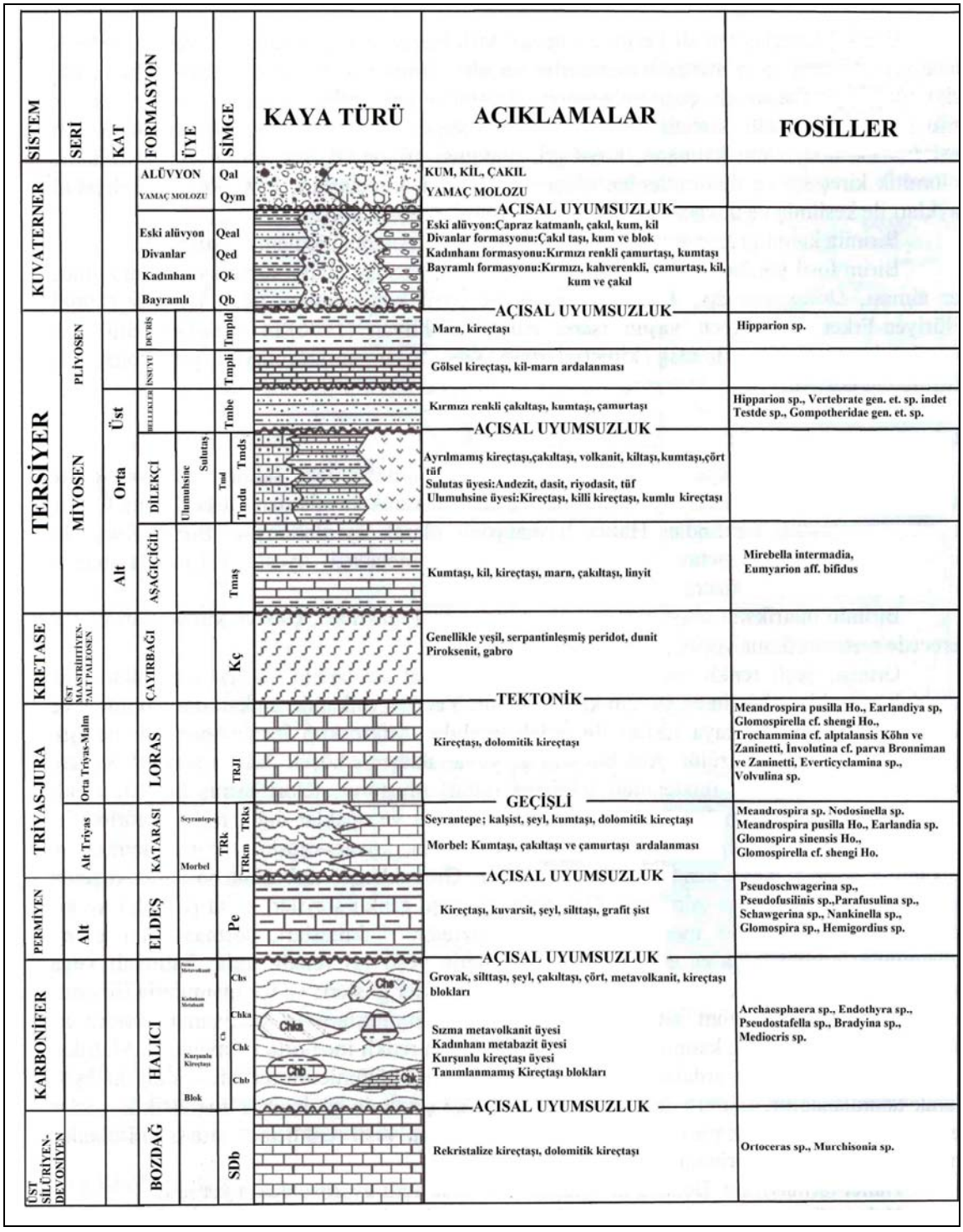
Başkuyu arazisi İnsuyu formasyonu, Kolukısa arazisi Bayramlı formasyonu, İnsuyu formasyonu, alüvyon, Örnek köy arazisi Derviş formasyonu, Hatip ofiyolitli karışığı, Kırmızı bayır formasyonu, Saçıkara arazisi İnsuyu formasyonu, Bayramlı formasyonu, Sarıkaya arazisi ise Derviş formasyonu, Hatip ofiyolitli karışığı, alüvyon özelliğinde jeolojik yapıdadır (Umut 2008).

Araştırma alanımızın büyük bir kısmını oluşturan L–28 paftası ise Konya ili kuzey batısında yer alan Kütahya-Bolkardağ kayaları yer almaktadır. Silüryen-Devoniyen yaşlı Bozdağ kireçtaşı, inceleme alanındaki en yaşlı birimdir. Kireçtaşı ve dolomitlerden oluşan birimin üzerinde diskordan olarak Halıcı formasyonu yer alır. Halıcı formasyonu grovak, silttaşı, şeyl, kireçtaşı ve volkanitlerden oluşmuştur. Karbonifer yaşlı Halıcı formasyonu, Kurşunlu kireçtaşı üyesi (Gri, siyah, beyaz renkli, orta kalın katmanlı ve dolomitik kireçtaşları) , Sızma metavolkanit üyesi (Volkanit kökenli metamorfik kayalar olup bunlar trakitik, riyolitik, andezit ve mikroganitik kayalardır.), Kadınhanı metabazit üyesi (Yeşil, koyu yeşil, siyahımsı renkli diyorit, diyabaz, mikrogarbo, spilit ve benzeri bazik magmatik kökenli metamorfik kayalardır.) ve Tanımlanmamış kireçtaşı bloklarından oluşmuştur. Permiyen yaşlı Eldeş formasyonu, Halıcı formasyonu üzerinde paralel uyumsuz olarak bulunur. Eldeş formasyonu bol fosillidir. Eldeş formasyonu üzerinde diskordan olarak yer alan Triyas yaşlı Katarası formasyonu (Kaba taneli, kırmızımsı mor renkli kumtaşı ya da çakıltaşı ile başlayan ve kalın, kırıntılı, kireçtaşı ardalanmalı bir bölüm ile devam eden dolomitik kireçtaşı düzeyleri ya da mercekleri ile sona erer.), kırmızı renkli kırıntılılar (Morbel üyesi; kırmızımsı mor renkli, kaba kumtaşı, kırmızımsı kahve renkli çakıltaşı ile sarımsı kahve, pembemsi gri renkli kireçtaşı ve kırmızımsı kahve renkli çamurtaşı ara katmanlarını kapsar.) ile çoğunlukla oolitik kireçtaşlarından (Seyrantepe üyesi; kalşist, şeyl ve kumtaşı ara katmanlı dolomitik kireçtaşlarından oluşur.) oluşur. Katarası formasyonu ile geçişli olan Triyas-Jura yaşlı Loras formasyonu, dolomit ve kireçtaşlarından oluşmuştur. Çayırbağı ofiyoliti, bölgeye bir ofiyolit napı olarak yerleşmiştir. Çayırbağı ofiyoliti serpantinleşmiş peridotit, dunit, harzburjit ve gabrodan oluşur. Erken-Orta Miyosen yaşlı Aşağıçiğil formasyonu, Linyitli olması nedeniyle ekonomik değer taşır. Orta-Geç Miyosen yaşlı Dilekçi formasyonu kireçtaşı, kil yaşı, volkanik kayaçlar ve tüf ardalanmasından oluşan gölsel çökellerdir. Bellekler formasyonu alüvyon yelpazesi çökelidir ve Dilekçi formasyonu üzerinde uyumsuz yer

alır. İnsuyu ve Devriş formasyonları gölsel kireçtaşı ve killerden oluşmuştur. Neojen birimleri çalışma alanı kuzeyinde geniş alanlar kapsar. Kuvaterner birimleri; Bayramlı formasyonu (Kırmızımsı kahve, gri renkli çamurtaşı, kil, kum ve çakıllar oluşturur.), Kadınhanı formasyonu (Kırmızı, kahve renkli çamurtaşı, kum ve kaliçi oluşumlardır.), Divanlar formasyonu, Eski alüvyon, Yamaç molozları ve Alüvyon ile temsil edilmiştir. Vadi alüvyonları son oluşumlardır (Umut 2009) (**Şekil 3.1.5.**).

Kadınhanı merkez arazisi Sızma metavolkanit üyesi, Tanımlanmamış kireçtaşı ve Kadınhanı metabazit üyesi özeliğine sahip jeolojik yapıdadır (Umut 2009).

Çubuk köyü Dilekçi formasyonu, Meydanlı köyü Kadınhanı formasyonu ve Derviş formasyonu, Karasevinç köyü Derviş formasyonu, Köylütolu köyü Kadınhanı formasyonu, Çeşmecik köyü Dilekçi formasyonu, Tosunoğlu köyü Kadınhanı formasyonu, Osmancık kasabası Halıcı formasyonu, Yağlıca köyü Halıcı formasyonu , Dilekçi formasyonu ve Ulumuhsine üyesi (Beyaz, açık renkli, yer yer pembe ve sarımsı, kireçtaşı, killi kireçtaşı, kumlu kireçtaşı ile fosilli , ince ve orta tabakalı birimdir), Pirali köyü Dilekçi formasyonu, Bulgurpınarı köyü Morbel üyesi , Söğütözü köyü alüvyon, Hacıoflazlar köyü alüvyon ve Halıcı formasyonu, Demiroluk köyü Halıcı formasyonu, Beykavağı (Kestel) köyü Halıcı formasyonu, Kadınhanı formasyonu, Şahören köyü Kadınhanı formasyonu ve Eski alüvyon, Alabağ köyü Kadınhanı formasyonu ve Devriş formasyonu, Kamışlıözü köyü Kadınhanı formasyonu, Bakırpınar köyü Kadınhanı formasyonu ve İnsuyu formasyonu, Kızılkuyu köyü Kadınhanı formasyonu ve Bayramlı formasyonu , Bayramlı köyü Bayramlı formasyonu, Karayörüklü köyü Bayramlı formasyonu, Kabacalı köyü Bayramlı formasyonu ve Kadınhanı formasyonu, Yaylayaka köyü Kadınhanı formasyonu, Hacımehmetli köyü Kadınhanı formasyonu ve Devriş formasyonu, Kurthasanlı Köyü Kadınhanı formasyonu ve Devriş formasyonu, Hacıpirli köyü Kadınhanı formasyonu, Afşarlı köyü Kadınhanı formasyonu, Konurören köyü Kadınhanı formasyonu ve Bayramlı formasyonu, Karahisarlı köyü Bayramlı formasyonu ve Devriş formasyonu, Atlantı kasabası Bayramlı formasyonu jeolojik yapısındadır (Umut 2009).

Şekil 3.1.5. L28 paftası inceleme alanının stratigrafik kesiti (Umut 2009)

Araştırma alanının toprak yapısına bakıldığında büyük bir bölümünü kahverengi orman toprakları ve kırmızımsı kahverengi topraklar teşkil eder. Ayrıca Atlantı kasabası merkezi ve çevresinde Alüvyal topraklar bulunmakla birlikte Yağlıca köyü, Beykavağı köyü, Hacıoflazlar köyü ve Çeşmecik köylerinin arazilerinde kırmızımsı kestane rengi topraklar ve yer yer kestane rengi topraklar mevcuttur. Araştırma alanı arazilerinin büyük bir bölümünde kuru tarım arazisi olarak değerlendirilmekte olup Atlantı kasabası çevresi sulu tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Bu araziler içinde yer yer meralar bulunur. Çeşmecik köyü, Beykavağı köyü, Şahören köyleri arazilerinde Fundalıklar ve ormanlık araziler mevcuttur (Topraksu Genel Müdürlüğü 1992).

Kadınhanı ilçesinin iklimini incelediğimizde meteorolojiye ait bir istasyon olmadığı için bu yöreye en yakın olan Konya merkez ve Ilgın ilçelerinde bulunan meteoroloji istasyon verilerine göre bir inceleme yapılabilmektedir. Bu iki istasyonun 1975–2010 yılları arasındaki sıcaklık ve yağış verileri Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü Türkiye Meteorolojik Veri Arşiv Sisteminden alınarak değerlendirme yapılmıştır.

Konya ili yılık yağış miktarı 320.5mm'dir.En az yağış aldığı ay Ağustos ayı 5.4mm ve Temmuz ayı 7.4mm'dir. En çok yağış aldığı ay ise Mayıs ayı 41.1mm ve Aralık ayı 40.8mm'dir (Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 2010)**(Çizelge 3.1.3.).**

Ilgın ilçesi yılık yağış miktarı 434.1mm'dir.En az yağış aldığı ay Ağustos ayı 9.9mm ve Temmuz ayı 13.7mm'dir. En çok yağış aldığı ay Nisan ayı 54.2mm ve Aralık ayı 49.1mm'dir (Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 2010) **(Çizelge 3.1.4.).**

Yukarıda verdiğimiz yağış miktarlarına göre yağış yaz aylarında azalmakta, kış ve ilkbahar aylarında artmaktadır. Yağışın aylara ve mevsimlere göre dağılışı bitkiler için yıllık yağıştan daha önemlidir. Mevsimlik yağış miktarları, yağış rejimini oluşturur. Rasat verilerine göre inceleme alanında Akdeniz tipi yağış rejimi görülmektedir.

Konya'nın yıllık ortalama sıcaklığı 11,4°C'dir. Aylık ortalama sıcaklığın en düşük olduğu ay Ocak -0,3°C'dir. En yüksek olduğu ay ise Temmuz 23,4°C'dir **(Çizelge 3.1.3.).**

Ilgın'ın yıllık ortalama sıcaklığı 11°C'dir. Aylık ortalama sıcaklığın en düşük olduğu ay Ocak 0,0°C'dir. En yüksek olduğu ay ise Temmuz 22,4°C'dir **(Çizelge 3.1.4.).**

Meteorolojik verilere göre maksimum en sıcak ayın maksimum sıcaklık ortalaması Konya için Temmuz ayı 30,2°C, Ilgın için ise Ağustos ayı olup 29,8°C'dir. En soğuk ayın minimum sıcaklık ortalaması Ocak -4,3°C, Ilgın için ise Ocak -4,3°C'dir.

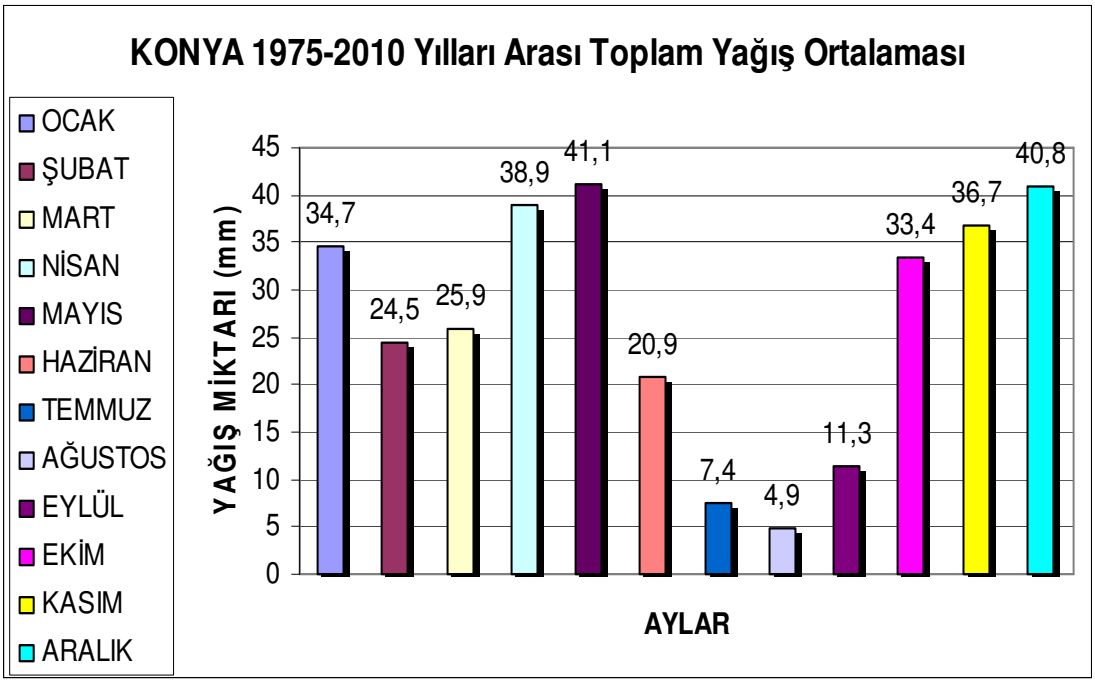
Yukarıda verdiğimiz açıklamalara göre ve tablolarda verdiğimiz rasat değerlerine göre Konya'nın yarı kurak ve kışları soğuk bir iklimde olduğu ve Ilgın'ın ise yarı kurak, nemli bir iklim tipinde olduğu söylenir.

Çizelge 3.1.3. 1975–2010 yılları arası Konya iline ait meteorolojik rapor (D.M.İ Gen. Md. Uzun Yıllar Aylık Ortalama Parametreler 2010)

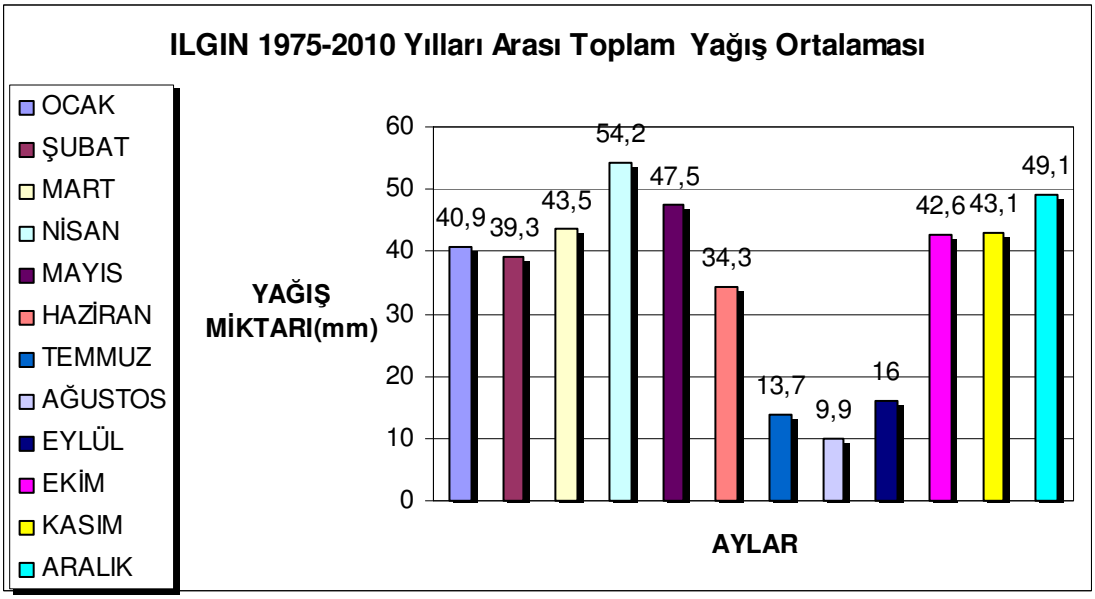
Yükseklik	**1031**	**17244-KONYA**								**1975 – 2010**			
Parametre	**Rasat S. (YIL)**	**1.ay**	**2.ay**	**3.ay**	**4.ay**	**5.ay**	**6.ay**	**7.ay**	**8.ay**	**9.ay**	**10.ay**	**11.ay**	**12.ay**
Ortalama Sıcaklık (°C)	**32**	**-0.3**	**0.9**	**5.4**	**10.9**	**15.6**	**20.1**	**23.4**	**22.9**	**18.5**	**12.4**	**5.6**	**1.3**
Maksimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	**32**	**4.5**	**6.6**	**11.9**	**17.5**	**22.2**	**26.8**	**30.2**	**30.1**	**26.3**	**20.0**	**12.4**	**6.1**
Minimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	**32**	**-4.3**	**-3.6**	**-0.3**	**4.5**	**8.5**	**12.8**	**16.1**	**15.7**	**11.2**	**6.1**	**0.5**	**-2.6**
Maksimum Sıcaklık (°C)	**32**	**17.6**	**21.2**	**28.9**	**30.0**	**33.4**	**36.7**	**40.6**	**37.8**	**36.1**	**31.6**	**25.2**	**20.0**
Toplam Yağış Ortalaması (mm)	**36**	**34.7**	**24.5**	**25.9**	**38.9**	**41.1**	**20.9**	**7.4**	**4.9**	**11.3**	**33.4**	**36.7**	**40.8**
Maksimum Yağış (mm)	**36**	**34.6**	**22.0**	**28.7**	**29.9**	**40.9**	**34.6**	**25.6**	**18.7**	**32.4**	**64.5**	**56.1**	**60.3**

Çizelge 3.1.4. 1975–2010 yılları arası Ilgın (Konya) iline ait meteorolojik rapor (D.M.İ Gen. Md. Uzun Yıllar Aylık Parametreler 2010)

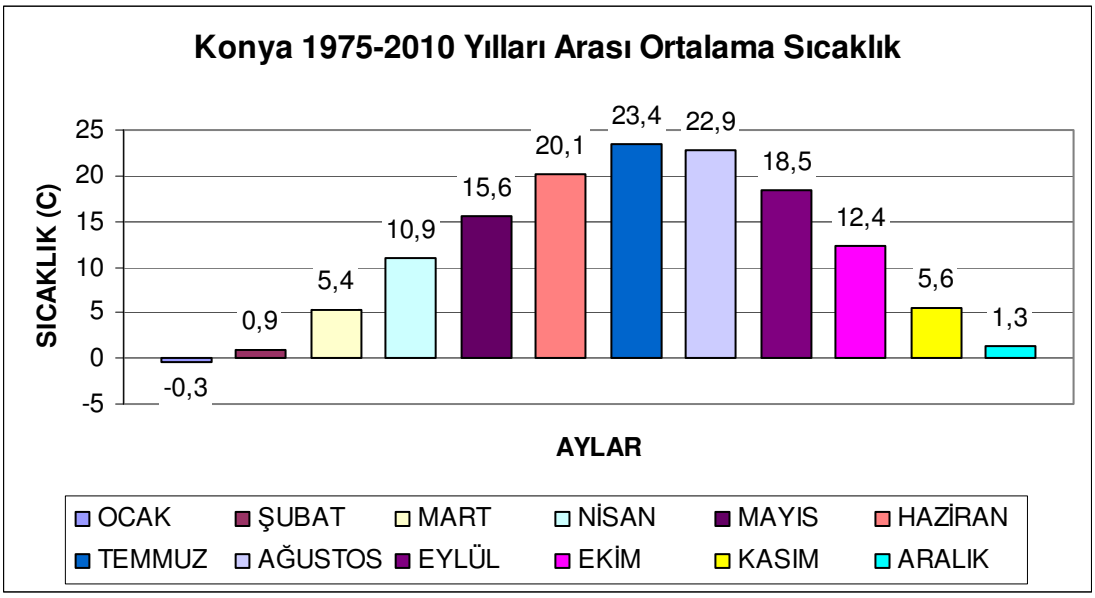
Yükseklik	**1034**	**17832-ILGIN**								**1975 – 2010**			
Parametre	**Rasat S. (YIL)**	**1.ay**	**2.ay**	**3.ay**	**4.ay**	**5.ay**	**6.ay**	**7.ay**	**8.ay**	**9.ay**	**10.ay**	**11.ay**	**12.ay**
Ortalama Sıcaklık (°C)	**36**	**0.0**	**1.2**	**5.3**	**10.4**	**14.9**	**19.1**	**22.4**	**21.8**	**17.1**	**11.6**	**6.0**	**1.8**
Maksimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	**36**	**4.8**	**6.5**	**11.5**	**16.8**	**21.6**	**26.1**	**29.7**	**29.8**	**25.7**	**19.7**	**12.8**	**6.6**
Minimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	**36**	**-4.3**	**-3.3**	**-0.1**	**4.4**	**7.8**	**11.0**	**13.5**	**12.9**	**9.0**	**5.2**	**0.9**	**-2.3**
Maksimum Sıcaklık (°C)	**36**	**17.0**	**20.2**	**28.0**	**31.1**	**32.8**	**35.8**	**40.0**	**38.2**	**35.0**	**31.8**	**25.3**	**22.1**
Toplam Yağış Ortalaması (mm)	**36**	**40.9**	**39.3**	**43.5**	**54.2**	**47.5**	**34.3**	**13.7**	**9.9**	**16.0**	**42.6**	**43.1**	**49.1**
Maksimum Yağış (mm)	**36**	**47.0**	**41.8**	**38.8**	**34.0**	**33.4**	**45.0**	**31.8**	**20.5**	**30.2**	**47.8**	**47.0**	**97.4**

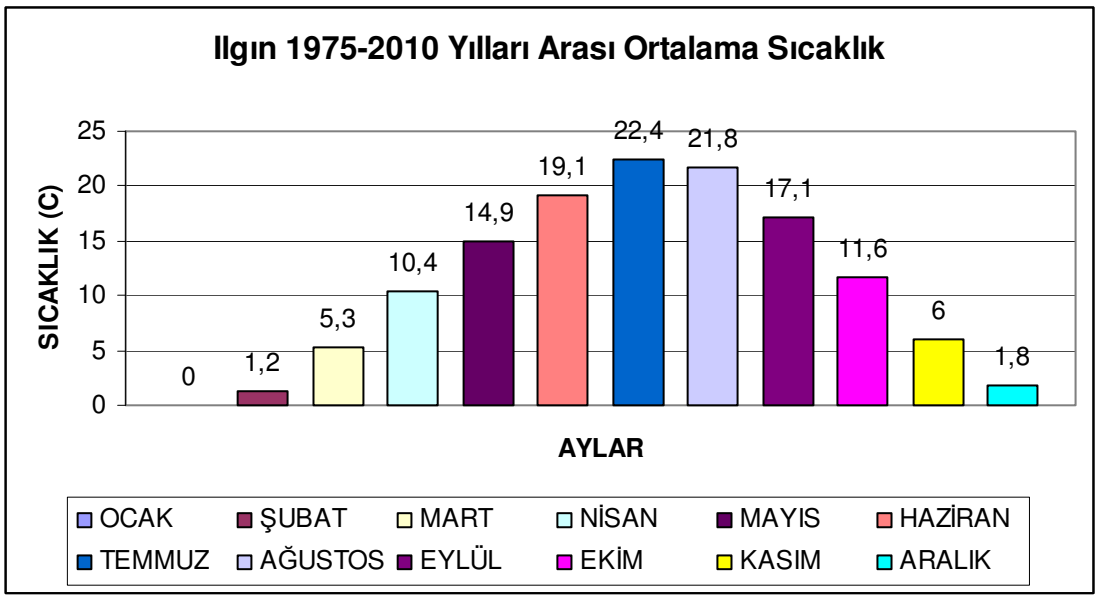
Şekil 3.1.6. Konya 1975–2010 yılları arası aylara göre toplam yağış ortalaması grafiği

Şekil 3.1.7. Ilgın 1975–2010 yılları arası aylara göre toplam yağış ortalaması grafiği

Şekil 3.1.8. Konya 1975–2010 yılları arası aylara göre ortalama sıcaklık grafiği

Şekil 3.1.9. Ilgın 1975–2010 yılları arası aylara göre ortalama sıcaklık grafiği

4. ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE TARTIŞMA

4.1. Anacardiaceae (Sakız ağacıgiller)

Familya Adı: Anacardiaceae **Yerel adı:** Sumak

Bilimsel Adı: *Rhus coriaria* L. **Genel Adı:** Sumak

Lokalite:C4 - Konya- Kadınhanı- Demiroluk köyü Karının çeşmesi mevkii- 1260 m 25.09.2010 **Kullanılan Kısım:** Meyve

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Dağdan toplanan sumaklar yıkanıp temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan meyveler ezilebiliyorsa el yordamıyla ya da bir havan içerisine konup ezilerek toz haline getirilir. Toz haline gelen sumak yemeklere ve salatalara ekşi bir lezzet verir.

Şekil 4.1.1. *Rhus coriaria* doğal görünümü

4.2. Apiaceae (=Umbelliferae)(Maydanozgiller)

Familya Adı: Apiaceae **Yerel adı:** Dereotu

Bilimsel Adı: **Anethum graveolens* L. **Genel Adı:** Dereotu

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Toplanan dereotları yıkanıp temizlenir. Dal şeklinde olan dereotları gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan dereotları yaprakları el yordamıyla gövdeden ayrılır ve ayrılan yapraklar avuç içi ile ezilerek ve elekten geçirilerek toz haline getirilir. Yemeklere özellikle sarma içlerine lezzet vermesi için baharat olarak katılır. Taze yaprakları ise salatalarda ve turşu yaparken bidonların en üst kısmına koruyucu olarak yani küf önleyici olarak kullanılır.

Şekil 4.2.1. *Anethum graveolens* doğal görünümü

Familya Adı: Apiaceae

Bilimsel Adı: **Petroselinum crispum* (Mill.) A. W. Hill.

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü Bahçe içi su kenarı -1050 m 23.04.2010 Kültür

Yerel Adı: Maydanoz

Genel Adı: Maydanoz

Kullanılan Kısım: Yaprak, gövde

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Toplanan maydanozların yaprakları gövdeden ayrılır ve yıkanır. Taze olarak salatalara, börek içine katılır. Ayrıca bu yapraklar gölge bir yerde kurutularak, sarma içine, yemeklere baharat olarak kullanılır.

T Romatizma ve Böbreklerde bulunan taşların parçalanması için kullanılır. Toplanan maydanozlar yapraklarından ayrılır. Taze haldeki gövde (sapları) yıkanır ve bir tencereye konup 20 dakika haşlanır. Sonra bu su saplarından süzülür. Mümkün olduğunca sıcak içilmesi faydalıdır. Fakat soğuması halinde gün içerisinde soğuk olarak ta içilebilir.

Şekil 4.2.2. *Petroselinum crispum* doğal görünümü

4.3.Berberidaceae (Kadıntuzluğugiller)

Familya Adı: Berberidaceae

Bilimsel Adı: *Berberis crataegina* DC.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü Kızılkaya mevkii kayalık arazi -1450 m 27.07.2010

Yerel adı: Karamık

Genel Adı: Karamuk

Kullanılan Kısım: Kök, Meyve, Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Dağdan toplanan Karamık meyveleri taze (çiğ) olarak tüketilir.

G 2. Taze olarak toplanan yapraklar salatalara katılır ayrıca bu yörede yufka dürümüne katılarak yenir.

G 3. Toplanan Karamık meyveleri yıkanıp temizlenir. Bu meyvelerden marmelat yapılır.

T Hayvan iç parazitlerini (Kıl kurdu ve kelebek) dökmek için kullanılır. Topraktan çıkarılan Karamık kökleri suda iyici yıkanır ve toprağında arındırılır. Temizlenen köklerin suyu bir bezle alınarak gölge bir yerde kurumaya bırakılır. Kuruyan kökler bir kap içerisine alınarak suda kaynatılır. Ilık halde hayvanlara içirilir.

Şekil 4.3.1. *Berberis crataegina* doğal görünümü

4.4. Boraginaceae (Hodangiller)

Familya Adı: Boraginaceae

Yerel adı: Danadili

Bilimsel Adı: *Echium italicum* L.

Genel Adı: Engerek otu

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı açı arazi 915 m 05.06.2010

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir. Özellikle hayvanlar bu bitkiyi arazide oldukça seçici olarak ayırırlar ve bu bitkinin etrafından ayrılmazlar.

Şekil 4.4.1. *Echium italicum* doğal görünümü

4.5.Brassicaceae (=Cruciferae)(Turpgiller)

Familya Adı: Brassicaceae **Yerel adı:** Lahana

Bilimsel Adı:* *Brassica oleracea* L. var. *capitata* **Genel Adı:** Beyaz lahana

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Lahana yaprakları gövdeden ayrılır ve yıkanır. Bu yapraklar büyük bir tencerede kaynayan su içerisine bastırılarak bir süre haşlanır ve dışarı alınır. Haşlanan yapraklar soğuduktan sonra bir kenarda hazırlanmış sarma içiyle sarması yapılır ve pişirilir.

G 2. Lahana yaprakları gövdeden ayrılır ve yıkanır. Yapraklar çok küçük olamamak şartıyla bölünür ve bir ağzı kapaklı kap içerisine turşusu yapılır.

T 1. Zatürree geçiren hastalarda, öksürüğü kesmek ve göğsü yumuşatmak için, bu bitkinin yaprakları gövdesinden ayrılır ve yıkanır. Büyük bir kapta kaynayan suya hafifçe bastırılarak haşlanır ve bir kenara alınarak bir miktar soğuduktan sonra çocukların göğsüne sarılır.

T 2. Romatizmalı hastalarda eklem ağrılarını azaltmak için, Lahana yaprakları yıkanıp temizlendikten sonra kaynayan suya atılır hafifçe haşlandıktan sonra ağrılı eklem yerlerine biraz soğumasının ardından sarılır. Soğuyuncaya kadar eklem yerlerinde sarılı kalır.

Şekil 4.5.1. *Brassica oleracea* var. *capitata* doğal görünümü

Familya Adı: Brassicaceae

Yerel Adı: Cırcıcuva, bicibici, cıtcıcuva

Bilimsel Adı: *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.

Genel Adı: Kuşkuş otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü – Bahçe içi–1220 m 13.06.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Taze olarak topraktan kazılan Cırcıcuva yıkanır ve temizlenir. Salatalara katılır ve yufka dürümüyle taze olarak tüketilir.

Şekil 4.5.2. *Capsella bursa-pastoris* doğal görünümü

Familya Adı: Brassicaceae **Yerel Adı:** Babatça

Bilimsel Adı: *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl **Genel Adı:** Uzun süpürge otu

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa kasabası Pancar kantarı yanı açık arazi–915 m 05.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Araziden toplanan babaçtalar gölge bir yerde kurutulur. Kurutulan babatçaların çiçeklerinden çayı yapılır. Kaynamış olan sıcak suya bir tutam atılarak 10 dakika demlenir ve sıcak içilir.

Şekil 4.5.3. *Descurainia sophia* doğal görünümü

Familya Adı: Brassicaceae **Yerel adı:** Roka

Bilimsel Adı: *Eruca sativa* Mill. **Genel Adı:** Roka

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Toplanan rokaların yaprakları gövdesinden ayrılarak yıkanıp temizlenir. Salatalara katılarak ve özellikle balığın yanında taze olarak tüketilir.

Şekil 4.5.4. *Eruca sativa* doğal görünümü

Familya Adı: Brassicaceae **Yerel Adı:** Tere

Bilimsel Adı:* *Lepidium sativum* L. subsp. *sativum* **Genel Adı:** Tere

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Bahçe içi su kenarı -1050 m 23.04.2010 Kültür **Kullanım Amacı:** Gıda

Kullanım Şekli: G Toplanan tereler taze olarak tüketilir. Salatalara ve yufka dürümünün içine katılarak yenir.

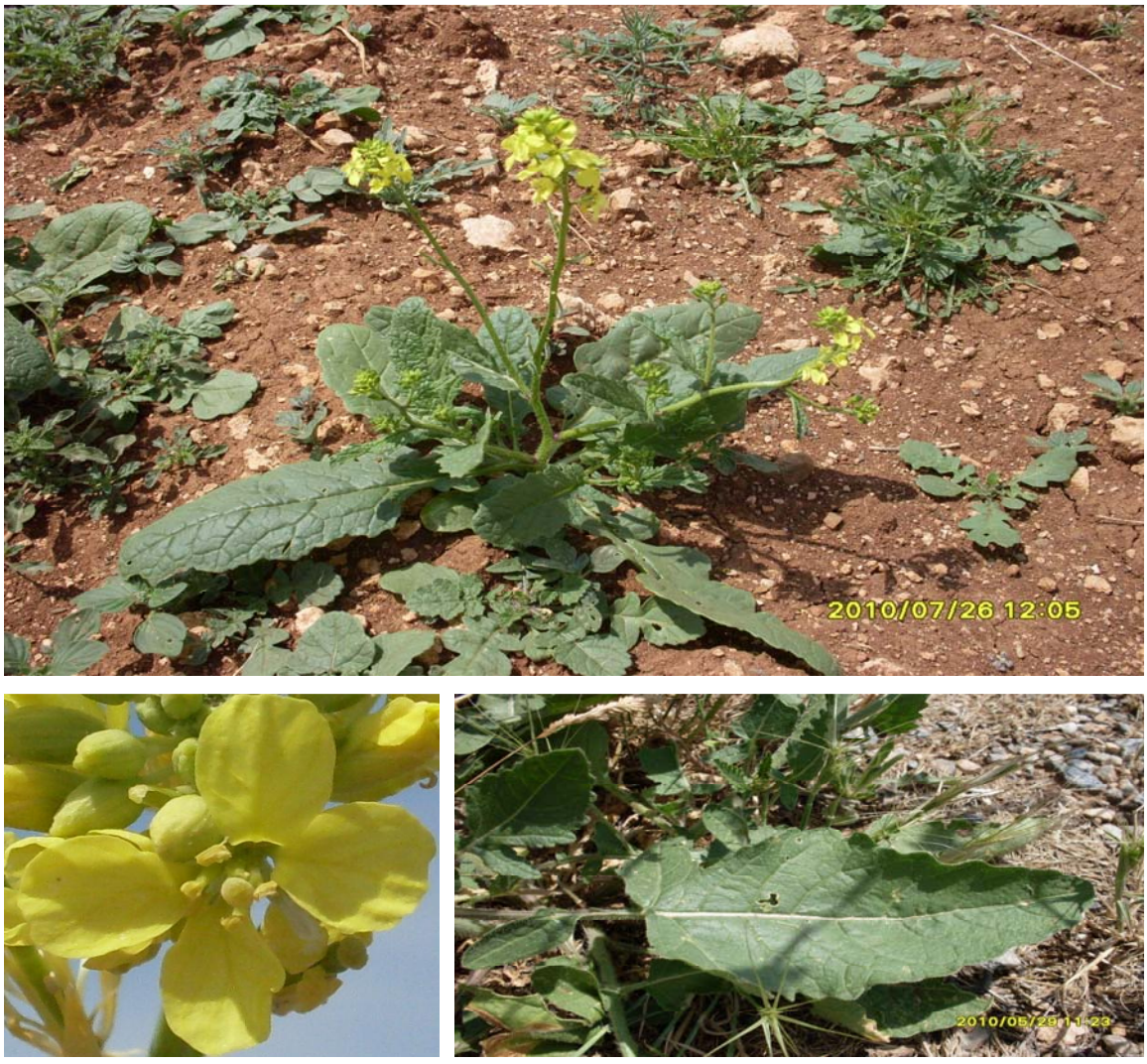

Şekil 4.5.5. *Lepidium sativum* subsp. *sativum* doğal görünümü

Familya Adı: Brassicaceae
Yerel Adı: Hardal
Bilimsel Adı: *Sinapis arvensis* L.
Genel Adı: Hardal otu
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü- Tarla içi ve yol kenarı -1050 m 26.07.2010
Kullanılan Kısım: Yaprak
Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak topraktan kazılan hardallar yıkanır ve temizlenir. Salatalara katılır ve yufka dürümüyle taze olarak tüketilir.

G 2.Toplanan Hardal yaprakları yıkanıp, temizlenir. Boranı adı verilen bir yemek yapılır. Yapraklar ince kıyılır. Bir tencereye bir baş soğan doğranıp bir miktar yağ ile kavrulmaya başlanır. Soğanlar pembeleşince bir yemek kaşığının yarısı ile salça ilave edilir. Salça kavrulunca üzerine doğranmış yapraklar dökülür. Kendi suyunu verip, kavrulunca pişmiş demektir. Sarımsaklı yoğurtla yenir.

Şekil 4.5.6. *Sinapis arvensis* doğal görünümü

4.6.Caryophyllaceae (Karanfilgiller)

Familya Adı: Caryophyllaceae

Bilimsel Adı: *Dianthus zonatus* Fenzl. var. *zonatus*

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı Köyü–Aşağı yayla mevkii -1350 m - 31.07.2010

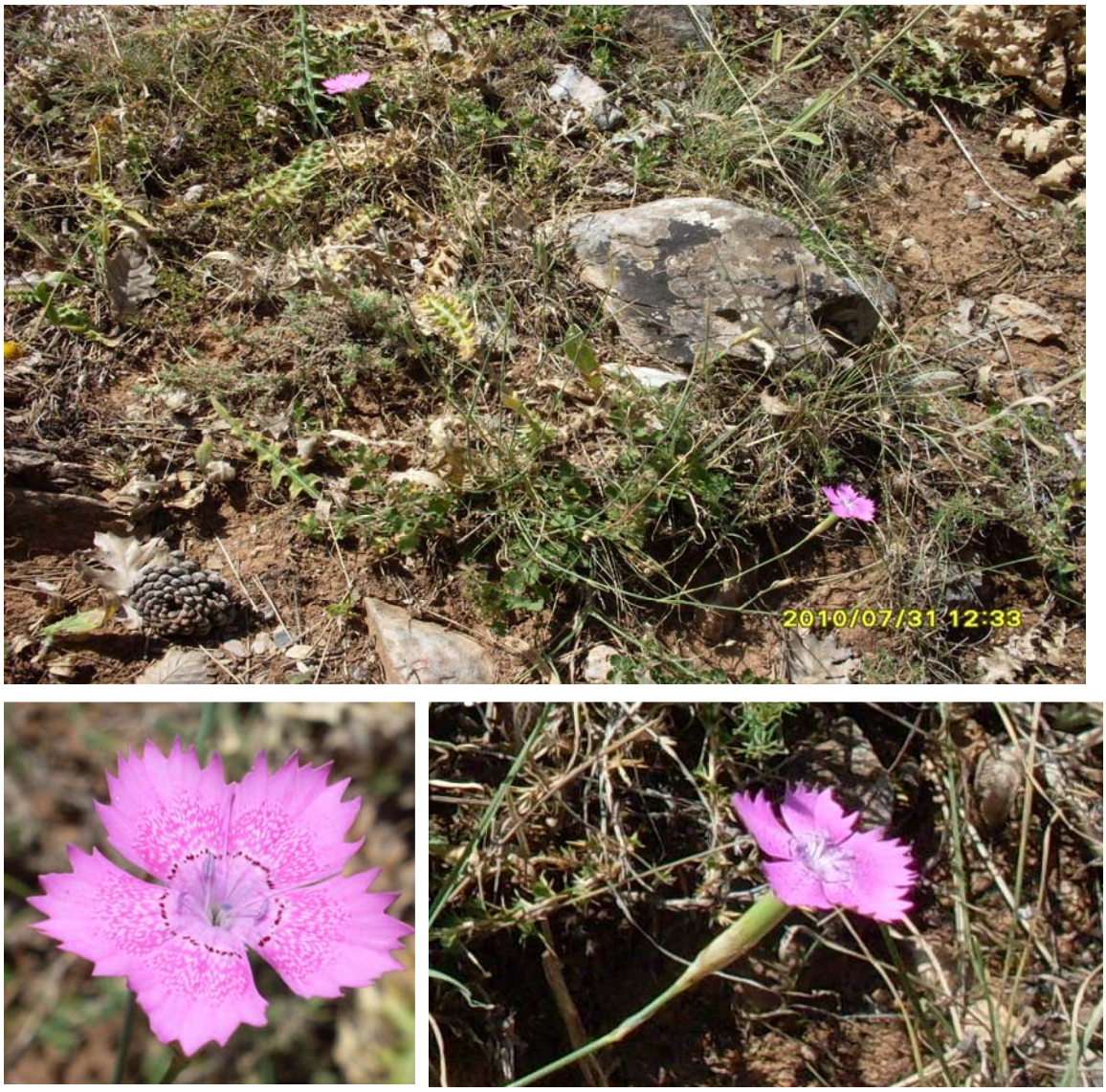
Yerel adı: Çingene kızı, Siğil otu

Genel Adı: Halkalı karanfil

Kullanılan Kısım: Çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Vücut yüzeyindeki özellikle ellerdeki siğillerin tedavisinde kullanılır. Araziden toplanan Çingene kızı çiçekleri ellerde veyahut vücudun yüzeyinde bulunan siğillere şöyle uygulanır. Çiçek doğrudan siğil üzerine bastırılarak siğil üstünde ezilmesi sağlanır. Ayrıca çiçekler taze olarak yenilir.

Şekil 4.6.1. *Dianthus zonatus* var. *zonatus* doğal görünümü

Familya Adı: Caryophyllaceae **Yerel adı:** Emzik otu

Bilimsel Adı: *Silene conoidea* L. **Genel Adı:** Salkım çiçeği

Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı- Kolukısa Kasabası **Kullanılan Kısım:** Tohum

Pancar kantarı yanı tarla kenarı– 915 m 05.06.2010 **Kullanım Amacı:** Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide bulunan emzik otu tohumları toplanarak çiğ olarak yenir.

Şekil 4.6.2. *Silene conoidea* doğal görünümü

Familya Adı: Caryophyllaceae **Yerel adı:** Borana, Boranı

Bilimsel Adı: *Silene vulgaris* (Moench) Garcke. **Genel Adı:** Gıvışgan otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü–Köy yanı bahçe içi–1220 m - 13.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Araziden toplanan boranaların taban yaprakları temizlenip yıkanır. Bu yapraklardan borana adı verilen bir yemek yapılır. Ispanak yemeği gibi hazırlanır. Temizlenen yapraklar ince ince kıyılır, bir baş soğan doğranarak bir tencerede bir kaşık yağ, bir kaşık salça ile kavrulur ve doğranan borana yaprakları ilave edilir.15dakika kavrulan yapraklar pişmiştir ve üzerine sarımsaklı yoğurt ilave edilerek yenilir.

Şekil 4.6.3. *Silene vulgaris* doğal görünümü

4.7.Chenopodiaceae (Sirkengiller)

Familya Adı: Chenopodiaceae **Yerel adı:** Sirken

Bilimsel Adı: *Chenopodium album* L. var. *album* **Genel Adı:** Sirken

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı- Kolukısa Kasabası **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Pancar kantarı yanı tarla kenarı–915 m - 05.06.2010 **Kullanım Amacı:** Gıda

Kullanım Şekli: G Taze iken toplanan sirkenlerin yaprakları yıkanır, temizlendikten sonra yaprakları ayrılır. Bu yapraklar biraz kabaca doğranarak bir kaba konur. İçerisine bir baş soğan doğranır, bir miktar sıvı yağ, tuz ve baharatlar ilave edilir. Böylece saç böreği içimiz hazırlanmış olur.

Şekil 4.7.1. *Chenopodium album* var. *album* doğal görünümü

4.8.Cistaceae (Ladengiller)

Familya Adı: Cistaceae

Yerel adı: Yavşanak

Bilimsel Adı: *Cistus laurifolius* L.

Genel Adı: Tavşancıl, İldon, İldan

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü –Gölet yanı kale yolu kenarı 1200 m 29.05.2010

Kullanılan Kısım: Çiçek, yaprak, gövde

Kullanım Amacı: Tıbbi, Yakacak

Kullanım Şekli: T 1. Kanser hastalığında, toplanan Yavşanak çiçekleri temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan çiçeklerden ne kadar içilecekse bir miktarı bir kap içerisine konarak kaynatılır ve demlenir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

T 2. Romatizma ağrıları için, toplanan taze yapraklar yıkandıktan sonra bir tencerede kaynayan suda hafifçe haşlanır. Haşlanan bu yapraklar bir kenara alınarak soğumadan kişinin romatizmalı ağrıyan eklem yerlerine konur. Bir tülbent ile sarılır. Bu sargı günde iki defa yapılır.

T 3. Mide rahatsızlıkarında ve özellikle ülseri olan hastalar için ilk çıkan çiçekler toplanıp kaynatılır ve suyu içilir.

T 4. Kas ağrılarında özellikle romatizma ağrılarında taze olarak toplanan yapraklar bir tepsi içine serilir ve tepsinin içinde ısıtılır. Bu ısıtma işlemi yapılırken aşırıya kaçmadan yani yaprakları kurutmadan olması gerekir. Isınan yapraklar hastanın vücudundaki ağrıyan bölgeye yakı şeklinde sarılır. Bu yakı bir gün kalmalı ertesi gün yenilenmelidir.

T 5. Vücutta meydana gelen çıbanlar için, toplanan yapraklar temizlendikten sonra vücut üzerinde olan çıbanların üzerine çiğ olarak konur. Sonra bir sargı ile sarılır. Bu sargı geceden yapılmalı ve sabaha kadar durmalıdır. Bu şekilde çıban sabaha kadar olgunlaşacak ve patlayacaktır.

Y Kuruyan yavşanak çalısının gövdesi kesilir, küçük parçalara ayrılır ve kışın yakacak olarak kullanılır.

Şekil 4.8.1. *Cistus laurifolius* doğal görünümü

Familya Adı: Cistaceae

Bilimsel Adı: *Helianthemum salicifolium* (L.) Mill.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk Köyü- Köy yanı yayla yolu– 1050 m 02.05.2010

Kullanılan Kısım: Yumru gövde

Yerel adı: Domalan çiçeği

Genel Adı: Gihaye, kimiya bulunduğu yerde Domalan mantarı'(toprakaltında yetişen bir çeşit mantar- (Terfezia boudieri Chatin)'nin varlığına işaret eder. İndikatör bir bitkidir.

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide oldukça zor olarak bulunabilen domalan patates gibidir. Toplanan domalanların kabukları soyulup küp şeklinde doğranır. Bir baş soğan incecik kıyıldıktan sonra bir tencerede, az bir yağ ve salça ile kavrulur. Üzerine doğranmış olan domalanlar ilave edilerek kendi suyuyla pişene kadar beklenir.

Şekil 4.8.2. *Helianthemum salicifolium* doğal görünümü

4.9. Compositae(= Asteraceae) (Papatyagiller)

Familya Adı: Compositae (= Asteraceae) **Yerel adı:** Arı çiçeği

Bilimsel Adı: *Achillea biebersteinii* Afan. **Genel Adı:** Sarı civanperçemi, Pireotu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü **Kullanılan Kısım:** Çiçek

Tarla içi ve yol kenarı -1050 m - 29.05.2010 **Kullanım Amacı:** Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Mide ve bağırsak rahatsızlıklarında, araziden toplanan Arı çiçekleri gövdeden ayrılır ve gölge bir yerde kurutulur. Hazır hale gelen Arı çiçekleri 1–2 bardak sıcak su içerisine bir tutam atılarak demlenir. Günde öğün aralarında 1–2 bardak içilebilir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

T 2. Karın ağrısı şikâyetinde araziden toplanan taze arı çiçekleri, bir havanda ezildikten sonra ağza alınarak yenir.

T 3. Karın ağrısı şikâyetinde araziden toplanan arıçiçeği çiçekleri temizlenip, yıkanır ve kurulanır. Gölge bir yerde kurumaya bırakılır. Kurutulan bu otlar karın ağrısı çeken kişilere bir cezve içerisinde bir tutam atılarak kaynatılır ve suyu süzülüp hastaya içirilir. Bu suyu sıcak olarak içmesi gerekir.

T 4. Şeker ve kolesterolü düşürmek için, araziden toplanan arıçiçeği çiçekleri temizlenip, yıkanır ve kurulanır. Gölge bir yerde kurumaya bırakılır. Kurutulan bu otların çiçekleri bir bardak kaynamış sıcak suya bir tutam atılarak demlenir. Günde iki defa (aç karnına) aynı miktarda kaynatılarak içilmesi tavsiye olunur.

Şekil 4.9.1. *Achillea biebersteinii* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Achillea millefolium* L. subsp. *millefolium* L.

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü- Aşağı yayla mevkii bahçe içi–1350 m 31.07.2010

Yerel adı: Arı çiçeği

Genel Adı: Beyaz civanperçemi, Binbiryaprak

Kullanıla Kısım: Çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Mide ve bağırsak rahatsızlıklarında, araziden toplanan Arı çiçekleri gövdeden ayrılır ve gölge bir yerde kurutulur. Hazır hale gelen Arı çiçekleri 1–2 bardak sıcak su içerisine bir tutam atılarak demlenir. Günde öğün aralarında 1–2 bardak içilebilir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

T 2. Karın ağrısı şikâyetinde araziden toplanan taze arı çiçekleri, bir havanda ezildikten sonra ağza alınarak yenir.

T 3. Karın ağrısı şikâyetinde araziden toplanan arıçiçeği çiçekleri temizlenip, yıkanır ve kurulanır. Gölge bir yerde kurumaya bırakılır. Kurutulan bu otlar karın ağrısı çeken kişilere bir cezve içerisinde bir tutam atılarak kaynatılır ve suyu süzülüp hastaya içirilir. Bu suyu sıcak olarak içmesi gerekir.

T 4. Şeker ve kolesterolü düşürmek için, araziden toplanan arıçiçeği çiçekleri temizlenip, yıkanır ve kurulanır. Gölge bir yerde kurumaya bırakılır. Kurutulan bu otların çiçekleri bir bardak kaynamış sıcak suya bir tutam atılarak demlenir. Günde iki defa (aç karnına) aynı miktarda kaynatılarak içilmesi tavsiye olunur.

Şekil 4.9.2. *Achillea millefolium* subsp. *millefolium* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae
Yerel adı: Dingil dana
Bilimsel Adı: *Achillea wilhelmsii* C. Koch
Genel Adı: Civanperçemi
Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı açı arazi 915 m 05.06.2010
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.9.3. *Achillea wilhelmsii* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae **Yerel adı:** Papatya

Bilimsel Adı: *Anthemis austriaca* Jacq. **Genel Adı:** Papatya, Kelkız çiçeği

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü **Kullanılan Kısım:** Çiçek, Yaprak

Tarla içi ve yol kenarı -1050 m - 29.05.2010 **Kullanım Amacı:** Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Araziden çiçeği açmamış olarak toplanan papatyaların, yaprakları yıkanır ve temizlenir. Sonra çiğ olarak salata ve yufka dürümüne katılır.

T 1. Mide rahatsızlıklarında, solunum sistemi oluşan nefes darlığında nefes açıcı olarak, karın ağrısı, böbrek ve idrar yollarında oluşan rahatsızlıklarda, araziden toplanan papatyaların çiçekleri gövdeden ayrılır ve gölge bir yerde kurutulur. Hazır hale gelen papatya çiçekleri bir –iki bardak sıcak su içerisine bir tutam atılarak demlenir. Günde öğün aralarında 1–2 bardak içilebilir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

T 2. Vücutta meydana gelen iltihaplanmalarda, araziden toplanan papatyalar gölge bir yerde saplarıyla birlikte kurutulur ve kuruduktan sonra çiçekleri saplarından ayrılırlar. Hazır hale gelen papatyalar ile birlikte uygun koşullarda kurutulmuş ebegümeci yaprakları ve çiçekleri, birer tutam alınarak kaynamış suya atılarak demlenir. Sıcak olarak içilir.

T 3. Şeker hastalığında şeker düşürücü olarak kullanılır. Yukarıda belirttiğimiz şekilde hazırlanan papatya çiçekleri ile uygun koşullarda kurutularak hazırlanmış olan kekikler, ikisi birlikte 2 bardak kaynamış sıcak suya birer tutam atılarak 3–5 dakika demlendikten sonra süzülerek içilir. Bu çay günde 2 defa öğün aralarında içilmelidir.

Şekil 4.9.4. *Anthemis austriaca* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Artemisia santonicum* L.

Yerel adı: Acı Yavşan

Genel Adı: Deniz pelini, Deniz yavşanı, Kokulu yavşan

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü Dere içi kenarı–1100 m - 26.07.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, gövde

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Hayvanlar hastalandığında kullanılır. Toplanan Acı Yavşanların yaprakları ve gövdeleri gölge bir odada kurutulur. Kuruyan otlar tütsü yapılarak kullanılır.

Şekil 4.9.5. *Artemisia santonicum* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae
Yerel adı: Keçi kangalı
Bilimsel Adı: *Cardus nutans* L.
Genel Adı: Deve dikeni
Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası-Pancar kantarı yanı açı arazi–915 m 05.06.2010
Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide taze olarak bulunan Keçi kangalları özellikle küçükbaş hayvanlara yem olarak yedirilir. Keçilerin bu bitkiyi tercih etmeleri sebebiyle yöre halkı bu ismi vermiştir.

Şekil 4.9.6. *Cardus nutans* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae **Yerel adı:** Gökbaş

Bilimsel Adı: *Centaurea depressa* Bieb. **Genel Adı:** Acımık

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası Pancar kantarı yanı tarla kenarı-915m - 05.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Araziden taze olarak bulunan gökbaşlar hayvanlara yedirilir ve ayrıca bu bitki taze olarak toplanıp kurutularak kışın hayvan yemi olarak kullanılır.

Şekil 4.9.7. *Centaurea depressa* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Centaurea solstitialis* L. subsp. *solstitialis* L.

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı tarla kenarı 915 m - 05.06.2010

Yerel adı: Su dikeni, Sarıbaş dikeni

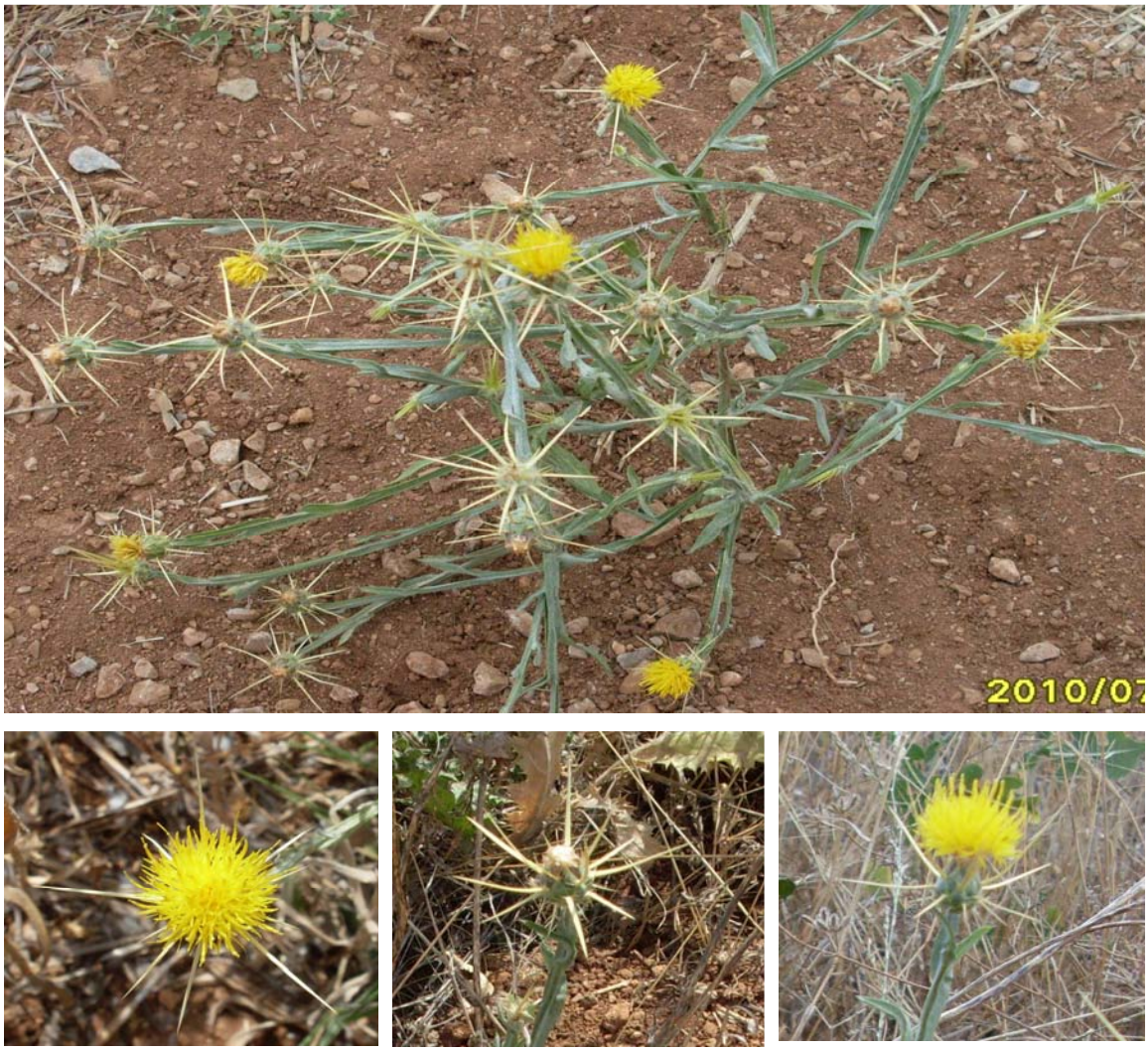
Genel Adı: Zerdali dikeni

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Hayvan yeni olarak kullanılır. Arazide bulunan su dikenleri iyice yükselip kartlaşınca tırpanlarla biçilir ve kurumaya bırakılır. Kuruyan bu bitkiler patoz adı verilen saman yapan makinelere atılarak samanı yapılır ve hayvanlara yedirilir.

T Karın ağrısı şikâyetlerinde kullanılır. Toplanan Sarıbaş dikenlerinin çiçekleri gövdeden ayrılarak, yıkanıp temizlendikten sonra çiğ olarak yenir.

Şekil 4.9.8. *Centaurea solstitialis* subsp. *solstitialis* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Chondrilla juncea* L. var. *juncea* L.

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa kasabası–Pancar kantarı yanı açık arazi-915m 05.06.2010

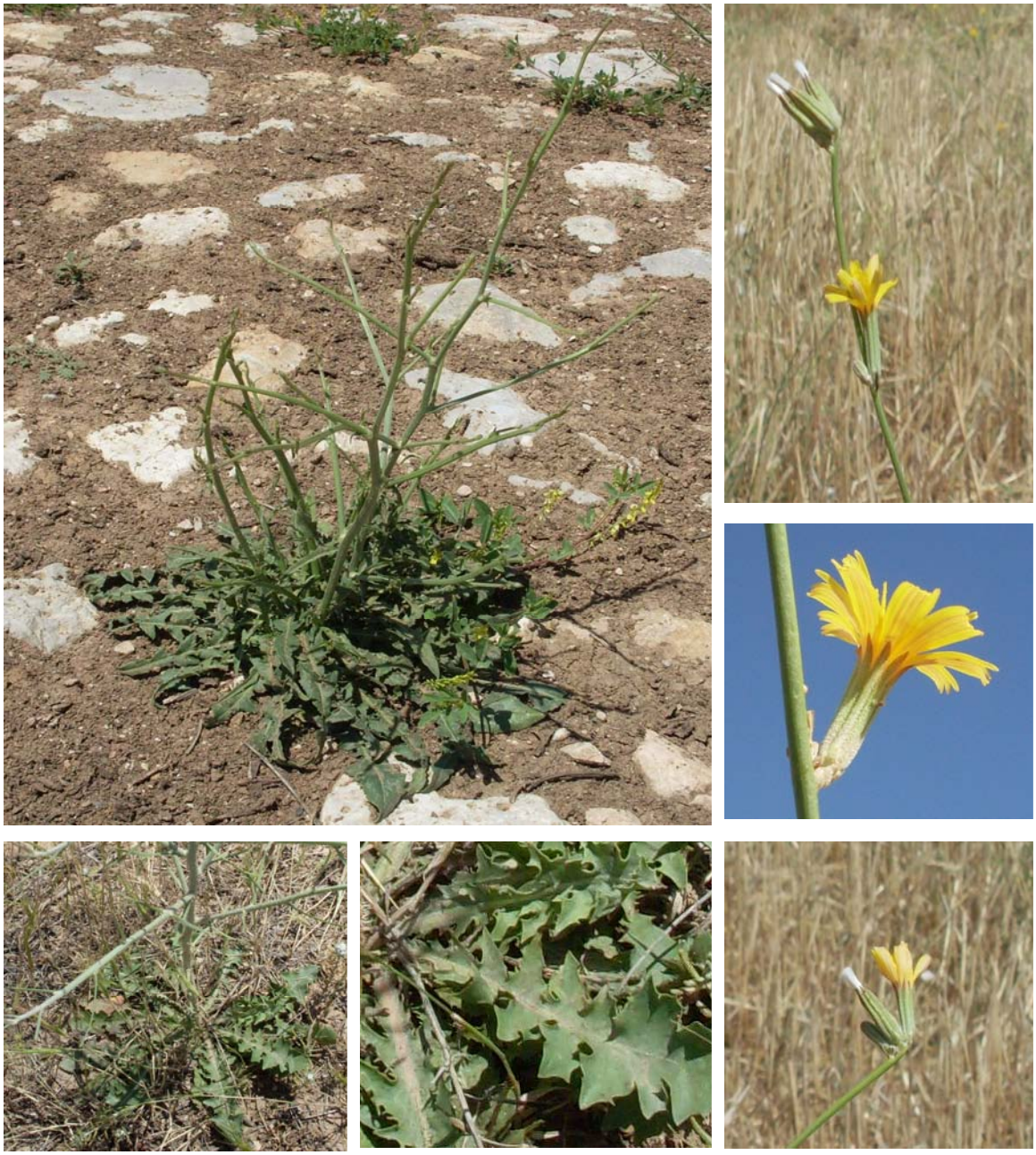
Yerel adı: Çıtlık

Genel Adı: Çengel sakızı

Kullanılan Kısım: Gövde, taban yaprakları, taze kök

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Taze olarak toplanan (kazılan) çıtlıkların taban yaprakları temizlenip, yıkandıktan sonra salatalara incecik kıyılarak katılır. Yufka dürümüne katılarak tüketilir.

Şekil 4.9.9. *Chondrilla juncea* var. *juncea* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae
Yerel Adı: Çöplü Güneyik
Bilimsel Adı: *Cichorium intybus* L.
Genel Adı: Hindiba, Yabani hindiba
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü Tarla içi ve yol kenarı -1050 m 26.07.2010
Kullanılan Kısım: Kök ve taze uç filizleri, Yaprak, Gövde
Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak topraktan kazılan çöplü güneyikler temizlenir, yıkanır ve toprağından arındırılır. Taze (çiğ) olarak bu yörede yufka arasına dürüm yapılarak yenir.

G 2. Taze olarak kökleri ile beraber topraktan kazılan çöplü güneyikler temizlenir, yıkanır ve toprağından arındırılır. Kökleri gövdeden kesilir ayrıca taze uç filizleri de gövdeden ayrılır. Ayrılan bu kısımlar gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu kısımlar kaynamış olan suya ne kadar içilecekse o oranda atılarak çay gibi demlenir. Çayı sıcak olarak içilir.

Şekil 4.9.10. *Cichorium intybus* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Eryngium campestre* L. var. *virens* Link

Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı tarla kenarı 915 m - 05.06.2010

Yerel adı: Boğa dikeni, Yel kovdu dikeni

Genel Adı: Tengel dikeni

Kullanılan Kısım: Kök, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: İnsanlarda ve hayvanlarda yılan ısırmasına karşı kullanılır.

T 1. Topraktan çıkarılan kökler yıkanır ve temizlenir. Yalnız kökün küçük olan kolları kesilip atılmaz. Yılan sokmalarında ısırılan yere bu kök konulur ve bir sargı ile sarılır.

T 2. Taze olarak toplanan boğa dikenlerinin kök hariç diğer yaprak ve çiçekleri bir tencereye konarak haşlanır. Haşlanan kısımlar dışarı bir yere alınıp bir tahta kaşıkla ezilip lapa haline getirilir ve sıcak olarak yılanın ısırdığı yere sarılır. Bu lapa yılanın zehrini çeker.

T 3. İnsanlarda yaraların tedavisinde ve kadın hastalıklarında kullanılır. Taze olarak toplanan boğa dikenlerinin yaprak ve çiçekleri kurutulur. Sıcak suda demlenen yaprak ve çiçekler sıcak olarak içilir.

Şekil 4.9.11. *Eryngium campestre* var. *virens* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Helichrysum plicatum* DC. subsp. *plicatum* DC.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Hacı oflazlar köyü –Kasnak tepesi–1500 m -31.07.2010

Yerel adı: Şeker otu

Genel Adı: Ölmez çiçek

Kullanılan Kısım: Çiçek, yaprak, kök

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Şeker hastalığında şeker düşürücü olarak kullanılır. Araziden toplanan şeker otlarının çiçekleri yıkanıp temizlenir ve çiğ olarak yenir.

T 2. Şeker hastalığında şeker düşürücü olarak kullanılır. Topraktan kazılan şeker otlarının kökleri ve yaprakları yıkanıp temizlenir. Gölge bir yerde kurutulur. Sonra hem yapraklar hem de kökler gövdeden ayrılır. Bir cezve içerisine bir tutam yaprak ve bir tutam kök konarak kaynatılır. Kaynatılan kök ve yapraklar süzülür, sıcak olarak içilir. Mümkün olduğunca hazırlanan kök ve yaprak karışımı artırılmamalı ve günde 2 defa içilmelidir.

Şekil 4.9.12. *Helichrysum plicatum* subsp. *plicatum* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae
Yerel adı: Şalba
Bilimsel Adı: *Inula montbretiana* DC.
Genel Adı: Andız otu
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü- Köy yanı taşlık arazi -1050 m 13.06.2010
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Tıbbi
Kullanım Şekli: T Hayvan yaralanmalarında kullanılır. Toplanan şalbalar temizlenir ve gölge bir yerde kurutulur. Özellikle köpekler yaralandığında kurutulan şalbalar bir tencere içerisinde kaynatılarak, bu kaynayan su süzüldükten sonra yara üzerine dökülür.

Şekil 4.9.13. *Inula montbretiana* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae **Yerel adı:** Acı marul, Mikirge

Bilimsel Adı: *Lactuca serriola* L. **Genel Adı:** Yabani marul

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü-Kale altı yol kenarı–1200 m 29.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Taze olarak topraktan kazılan acı marullar yıkanıp temizlendikten sonra özellikle taze yaprakları salatalara katılır ve yufka dürümüyle yenilir.

Şekil 4.9.14. *Lactuca serriola* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Lapsana communis* L. subsp. *pisidica* (Boiss. & Heldr.) Rech. Fil.

Yerel adı: Kaba ot

Genel Adı: Şebrek

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek, gövde

Kullanım Amacı: Gıda

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı- Şahören köyü- Tarla içi ve yol kenarı -1050 m - 29.05.2010

Kullanım Şekli: G Arazide taze olarak bulunan kaba otlar hayvanlara yem olarak yedirilir.

Şekil 4.9.15. *Lapsana communis* subsp. *pisidica* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae
Yerel adı: Deve dikeni
Bilimsel Adı: *Onopordum bracteatum* Boiss. & Heldr. var. *bracteatum* Boiss. & Heldr.
Genel Adı: Kangal dikeni
Kullanılan Kısım: Gövde ve yaprakları
Kullanım Amacı: Tıbbi

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü yolu-Tarla içi -1050 m 26.07.2010

Kullanım Şekli: T Kalp rahatsızlıklarında kullanılır. Toplanan deve dikenleri temiz bir şekilde yıkandıktan sonra bir tencereye alınır. Üzerine bir miktar su dökülüp hafif bir şekilde kaynatılır. Daha sonra suyu süzülerek ılık olarak içilir.

Şekil 4.9.16. *Onopordum bracteatum* var. *bracteatum* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Scorzonera cana* (C. A. Meyer) Hoffm. var. *cana* (C. A. Meyer) Hoffm.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Mahmudiye–Bahçe İçi–915 m - 23.04.2010

Yerel adı: Tekesakalı, Dede sakalı

Genel Adı: Dede sakalı

Kullanılan Kısım: Yaprak ve gövde

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Araziden kazılan yemlikler temizlenip, yıkandıktan sonra çiğ olarak salatalara doğranır, yufka dürümünün içine katılır.

Şekil 4.9.17. *Scorzonera cana* var. *cana* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae
Yerel adı: Keklik otu, karlan kavuk
Bilimsel Adı: *Taraxacum macrolepium* Schischkin
Genel Adı: Karahindiba
Kullanılan Kısım: Yaprak
Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü Bahçe içi su kenarı -1100 m 30.05.2010
Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Araziden kazılan karlan kavuklar temizlenip, yıkandıktan sonra çiğ olarak yenir ve yufka dürümünün içine katılır. Ayrıca salatalara da katılır.

T İnsanlarda kanı temizlemek için kullanılır. Toplanan Keklik otlarının yaprakları temizlenir ve gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklar bir kap içerisinde kaynatılarak suyu içilir.

Şekil 4.9.18. *Taraxacum macrolepium* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae(= Asteraceae) **Yerel Adı:** Güneyik

Bilimsel Adı: *Taraxacum officinale* Wiggers. **Genel Adı:** Karahindiba

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü- Tarla içi ve yol kenarı -1050 m 26.07.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak, kök ve taze uç filizleri

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak topraktan kazılan güneyikler temizlenir, yıkanır ve toprağından arındırılır. Taze (çiğ) olarak bu yörede yufka arasına dürüm yapılarak yenir. **G 2.**Taze olarak kökleri ile beraber topraktan kazılan güneyikler temizlenir, yıkanır ve toprağından arındırılır. Kökleri gövdeden kesilir ayrıca taze uç filizleri de gövdeden ayrılır. Ayrılan bu kısımlar gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu kısımlar kaynamış olan suya ne kadar içilecekse o oranda atılarak çay gibi demlenir. Çayı sıcak olarak içilir.

Şekil 4.9.19. *Taraxacum officinale* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı:*Tragopogon buphthalmoides* (DC.) Boiss. var. *buphthalmoides* (DC.) Boıss.

Yerel adı: Yemlik

Genel Adı: Yemlik

Kullanılan Kısım: Yaprak, gövde, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü –tarla kenarı–1050 m - 29.05.2010

Kullanım Şekli: G Araziden kazılan yemliklerin taze ilk taban yaprakları temizlenip, yıkandıktan sonra çiğ olarak salatalara doğranır, yufka dürümünün içine katılır.

Şekil 4.9.20. *Tragopogon buphthalmoides* var. *buphthalmoides* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Tragopogon latifolius* Boiss. var. *angustifolius* Boiss.

Yerel adı: Sakız şalbası

Genel Adı: Yemlik

Kullanılan Kısım: Gövde

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü Köy yanı taşlık arazi -1050 m 13.06.2010

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Gün battıktan sonra gece ormana gidilir. Sakız şalbasının gövdesi kesilir. Bu bitkinin kesilen gövdesinden yalnızca geceleri akan bir süt salgılanır. Bu süt bir kaba ayrılır ve bu sütten sakız yapılır. Çocuklara eğlenmeleri için verilir.

Şekil 4.9.21. *Tragopogon latifolius* var. *angustifolius* doğal görünümü

Familya Adı: Compositae

Bilimsel Adı: *Tragopogon latifolius* Boiss. var. *latifolius* Boiss.

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı tarla kenarı 915 m - 05.06.2010

Yerel adı: Emlik

Genel Adı: Yemlik

Kullanılan Kısım: Yaprak, gövde, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Araziden kazılan yemliklerin taze ilk yaprakları temizlenip, yıkandıktan sonra çiğ olarak salatalara doğranır, yufka dürümünün içine katılır.

G 2. Arazide çiçeğe dönen bitkilerin çiçekleri taze olarak toplanır ve çiğ olarak yenilir.

Şekil 4.9.22. *Tragopogon latifolius* var. *latifolius* doğal görünümü

4.10. Convolvulaceae (Sarmaşıkgiller)

Familya Adı: Convolvulaceae

Yerel adı: Ulama otu

Bilimsel Adı: *Convolvulus arvensis* L.

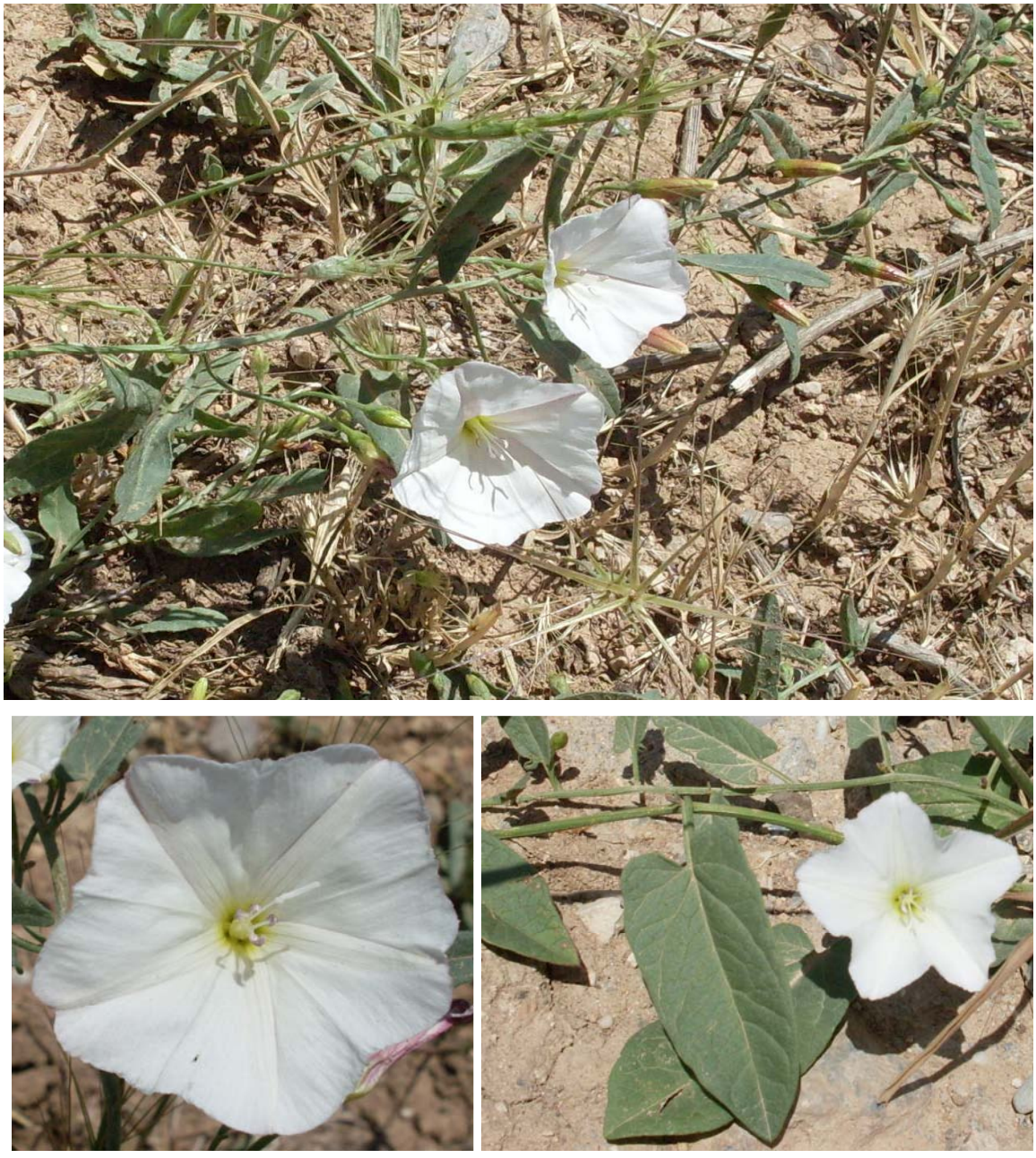
Genel Adı: Mamıza

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası-Pancar kantarı yanı açı arazi 915 m 05.06.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide taze olarak bulunan ulama otları özellikle küçükbaş hayvanlara yem olarak yedirilir.

Şekil 4.10.1. *Convolvulus arvensis* doğal görünümü

4.11. Cupressaceae (Servigiller)

Familya Adı: Cupressaceae

Yerel adı: Gilik Üzümü

Bilimsel Adı: *Juniperus excelsa* M. Bieb. subsp. *excelsa*

Genel Adı: Boylu ardıç, Boz ardıç

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü Köy girişi yol kenarı–1200 m 13.06.2010

Kullanılan Kısım: Meyve

Kullanım Amacı: Tıbbi, Eşya

Kullanım Şekli: T 1. Mide gazı şikâyetlerinde gaz giderici olarak kullanılır. Dağdan toplanan meyveler temizlenip, arındırıldıktan sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan meyveler iki bardak kaynayan suya 5–6 adet atılarak kaynatılır ve suyu içilir. Ayrıca bu kuruyan meyveler bir havanda ezilerek toz haline getirilerek bu toz bir yemek kaşığı alınarak yutulur.

T 2. Böbrek taşı şikâyetinde, toplanan ardıç meyveleri yıkanıp temizlenir ve çiğ olarak tüketilir.

E İnşaat malzemesi olarak pencere üstü desteği balastır, duvar ara desteği hatıl olarak kullanılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.11.1. *Juniperus excelsa* subsp. *excelsa* doğal görünümü

Familya Adı: Cupressaceae
Yerel adı: Diken Ardıç
Bilimsel Adı: *Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus*
Genel Adı: Katran ardıcı
Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü -Köy girişi yol kenarı 1200 m - 13.06.2010
Kullanılan Kısım: Meyve
Kullanım Amacı: Tıbbi, Eşya

Kullanım Şekli: T 1. Mide gazı şikâyetlerinde ve ülserde, dağdan toplanan meyveler temizlenip, arındırıldıktan sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan meyveler iki bardak kaynayan suya 5–6 adet atılarak kaynatılır ve suyu içilir. Ayrıca bu kuruyan meyveler bir havanda ezilerek toz haline getirilerek bu toz bir yemek kaşığı alınarak yutulur.

T 2. Zayıflamak için, toplanan ardıç meyveleri öğün aralarında öğün arasını uzatmak için çiğ olarak yenilir.

E İnşaat malzemesi olarak pencere üstü desteği balastır, duvar ara desteği hatıl olarak kullanılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.11.2. *Juniperus oxycedrus* subsp. *oxycedrus* doğal görünümü

4.12. Elaeagnaceae (İğdegiller)

Familya Adı: Elaeagnaceae

Bilimsel Adı: *Elaeagnus angustifolia* L.

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü – Bahçe içi–1220 m 13.06.2010

Yerel adı: İğde

Genel Adı: İğde

Kullanılan Kısım: Çiçek, meyve, tohum

Kullanım Amacı: Tıbbi, Gıda, İnanç

Kullanım Şekli: T Damar tıkanıklığı olan kişilerde damar tıkanıklığını açmak için kullanılır. Baharda açan ilk iğde çiçekleri dal ve gövdeleriyle birlikte toplanır. Bu çiçekler gölge bir yerde kuruduktan sonra çiçekler gövdeden ayrılır Bir cezve su içine bir tutam iğde çiçeği konarak kaynatılır ve süzülüp suyu içilir. Günde bir defa içilmesi kâfidir.

G Toplanan meyveler yıkanıp kurulanır ve dış kabuğu soyularak tüketilir.

İ Yenilen meyvelerin çekirdekleri ve ince gövdeler bir yerde kurutulur. Bu kısımlardan çekirdek ve küçük gövde parçası ortaları delinerek bebeklere ve çocuklara nazar değmesin diye üzerlerine bir çatal iğne ile takılır.

Şekil 4.12.1. *Elaeagnus angustifolia* doğal görünümü

4.13. Euphorbiaceae (Sütleğengiller)

Familya Adı: Euphorbiaceae **Yerel adı:** Sütleğen

Bilimsel Adı: *Euphorbia kotschyana* Fenzl **Genel Adı:** Sütleğen

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü–Kale -1600 m - 30.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Gövde

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Vücut yaraları, basur (Mayasıl) tedavisinde, dermiye için kullanılır. Taze toplanan sütleğenin gövde kısmı el ile ya da kesici bir aletle ortasından kesilir. Kesilen bu kısımdan beyaz renkte bir süt çıkar. Bu süt yara üzerine sürülür.

T 2. Siğil tedavisinde kullanılır. Arazide bulunan Sütleğen yaprakları ve gövdesi bir bıçak yardımıyla kesilir. Kesilen yerden bir süt çıkar. Bu süt hastanın cildinde bulunan siğile sürülmeden önce bir iğne bu siğile batırılır. Siğilin kanaması sağlanır. Sonra çıkan süt siğile sürülür.

Şekil 4.13.1. *Euphorbia kotschyana* doğal görünümü

4.14. Fagaceae (Kayıngiller)

Familya Adı: Fagaceae

Yerel adı: Keçi peliti

Bilimsel Adı: *Quercus cerris* L. var. *cerris* L.

Genel Adı: Saçlı meşe, Türk meşesi

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü- Tollar yaylası -1200 m 25.09.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, meyve, gövde

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi, Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: G 1. Dağdan kesilen dallı yapraklı meşeler açık bir alanda kurutulur. Kurutulan bu dalların yaprakları kışın hayvanlara hayvan yemi olarak verilir.

G 2. Toplanan meşe palamutları taze şekilde ve kurutularak kuzu yemi olarak kullanılır.

G 3. Hazırlanan meşe odunları yakılır ve iyice yanıp kül haline gelmesi beklenir. Oluşan küller suya ıslatılır ve çok ince tülbent süzgeçlerden geçirildikten sonra bu su ekmek hamuruna katılarak. Ekmeğin kokulu ve daha lezzetli olmasını sağlar.

T Şeker hastalığında şeker düşürücü olarak kullanılır. Toplanan meşe palamutları yıkanıp temizlendikten sonra bir tencereye alınır. Üzerine bir miktar su dökülür ve kaynatılır. Daha sonra süzülen su içilir sıcak ya da soğuk olması fark etmez.

Y Gövde ve dallar yakacak olarak kullanılır.

E Gövdeden su oluğu, semer eğim ağaçları, tırpan el tutma sapı, beşik, bulgur tokmağı yapılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.14.1. *Quercus cerris* var. *cerris* doğal görünümü

Familya Adı: Fagaceae

Yerel adı: Pelit

Bilimsel Adı: *Quercus pubescens* Wild.

Genel Adı: Meşe

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü- Tollar yaylası -1200 m 25.09.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, meyve, yakacak

Kullanım Amacı: Gıda, Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: G 1. Dağdan kesilen dallı yapraklı meşeler açık bir alanda kurutulur. Kurutulan bu dalların yaprakları kışın hayvanlara hayvan yemi olarak verilir.

G 2. Toplanan meşe palamutları taze şekilde ve kurutularak kuzu yemi olarak kullanılır.

G 3. Hazırlanan meşe odunları yakılır ve iyice yanıp kül haline gelmesi beklenir. Oluşan küller suya ıslatılır ve çok ince tülbent süzgeçlerden geçirildikten sonra bu su ekmek hamuruna katılarak. Ekmeğin kokulu ve daha lezzetli olmasını sağlar.

Y Gövde ve dallar yakacak olarak kullanılır.

E Gövdeden su oluğu, semer eğim ağaçları, tırpan el tutma sapı, beşik, bulgur tokmağı yapılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.14.2. *Quercus pubescens* doğal görünümü

Familya Adı: Fagaceae
Bilimsel Adı: *Quercus robur* L. subsp. *robur* L.
Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü- Tollar yaylası -1200 m 25.09.2010
Yerel adı: Yenilen Pelit
Genel Adı: Saplı meşe
Kullanılan Kısım: Meyve, gövde
Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi, Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: G 1. Toplanan meşe palamutları yıkandıktan sonra bir bez ile kurulanır. Bir tava içerisine alınan palamutlar kavrulurlar. Daha sonra bir bıçak yardımıyla kesilen palamutları içindeki toz kısmı kahve niyetine kullanılır.

G 2. Hazırlanan meşe odunları yakılır ve iyice yanıp kül haline gelmesi beklenir. Oluşan küller suya ıslatılır ve çok ince tülbent süzgeçlerden geçirildikten sonra bu su ekmek hamuruna katılarak. Ekmeğin kokulu ve daha lezzetli olmasını sağlar.

G 3. Meşe palamutları taze olarak toplanır ve yenir.

T Şeker hastalığında şeker düşürücü (=Antidiyabetik) olarak kullanılır. Toplanan meşe palamutları yıkanıp temizlendikten sonra bir tencereye alınır. Üzerine bir miktar su dökülür ve kaynatılır. Daha sonra süzülen su içilir sıcak ya da soğuk olması fark etmez.

Y Gövde ve dallar yakacak olarak kullanılır.

E Gövdeden su oluğu, semer eğim ağaçları, tırpan el tutma sapı, beşik, bulgur tokmağı yapılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.14.3. *Quercus robur* subsp. *robur* doğal görünümü

4.15. Geraniaceae (Turnagagasıgiller)

Familya Adı: Geraniaceae **Yerel adı:** İnnelik

Bilimsel Adı: *Erodium cicutarium* (L.) L'Herit subsp. *cicutarium* (L.) L'Herit **Genel Adı:** İğnelik

Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı-Pusat Köyü Bahçe içi su kenarı–915 m - 05.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Araziden kazılan innelikler temizlenip, yıkandıktan sonra çiğ olarak yenir, salatalara ve yufka dürümünün içine katılır.

Şekil 4.15.1. *Erodium cicutarium* subsp. *cicutarium* doğal görünümü

4.16. Juglandaceae (Cevizgiller)

Familya Adı: Juglandaceae **Yerel adı:** Ceviz

Bilimsel Adı: *Juglans regia* L. **Genel Adı:** Ceviz

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü – Bahçe içi -1100 m - 31.07.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak, İlk açan filizler, Meyve

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi, Eşya

Kullanım Şekli: G Toplanan meyvelerin dış kısmındaki yeşil kabuk bir bıçak yardımıyla ya da kendiliğinden açılır ve sert kabuklu meyve ortaya çıkar. Bu meyveler yere serilerek bir müddet kuruduktan sonra çuvallara doldurulur. Ceviz taze olarak ve kuruyunca da yenilir. Taze cevizin kırıldığında içinden çıkan ceviz içinin sarımsı ince zar gibi olan kabuğu soyulur ve öylece tüketilir. Bu ince zar gibi kabukla yenilmez. Çünkü ağızda acı bir tat bırakır. Kurutulmuş olan cevizler kuruyemiş olarak ve tatlıların içine katılır.

T 1. Kan kanseri (Lösemi) hastalığında, cevizin ilk çıkan filizleri toplanır ve gölge bir yerde kurutulur. Bu filizler bir kap içerisinde kaynatılarak suyu içilir.

T 2. Güneş çarpmasına uğrayan hastalara taze olarak toplanan ceviz yaprakları buzdolabında saklanır ya da hemen kullanılacaksa o halde de kullanılır. Bu yapraklar ilk önce düz bir yere serilir ve güneş çarpmasına uğrayan kişinin kıyafetleri çıkarılır yalnızca iç çamaşırı kalır. Bu kişi yere serilen yapraklar içerisine yatırılarak tedavi edilir.

T 3. Ateşli hastalıklarda hastanın ateşini düşürmek için taze toplanan ceviz yaprakları toplanır toplanmaz ya da toplandıktan sonra buzdolabına bir poşete konur ve başka bir zamanda kullanılabilir. Bu ceviz yaprakları düz bir zemine serilir. Ateşi yüksek olan çocuğun kıyafetleri çıkarılır ve çıplak olarak ceviz yapraklarının üzerine yatırılır. Bu şekilde ateşi düşene kadar orada yatırılır.

T 4. Basur (=Hemoroid) rahatsızlığında, taze toplanan ceviz yaprakları yıkanıp, temizlenir. Bir tencere içersine konan yaprakların üzeri su ile örtülür. Yapraklar kaynatılmaya başlanır. Kaynama yapraklar iyice yumuşayıncaya kadar devem eder. Bu işlemin sonunda yapraklar süzülür. Süzülen suyun bir kısmıyla basur şikâyeti olan hasta her gün günde iki defa aç karnına bu suyu içer. (Suyun sıcaklığının önemi yoktur.) Bir kısım su ile de hasta tuvalet ihtiyacında taharetlenmek için kullanır.

E Gövde kısmından mutfak eşyası dibek yapılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.16.1. *Juglans regia* doğal görünümü

4.17. Labiatae (=Lamiaceae) (Ballıbabagiller)

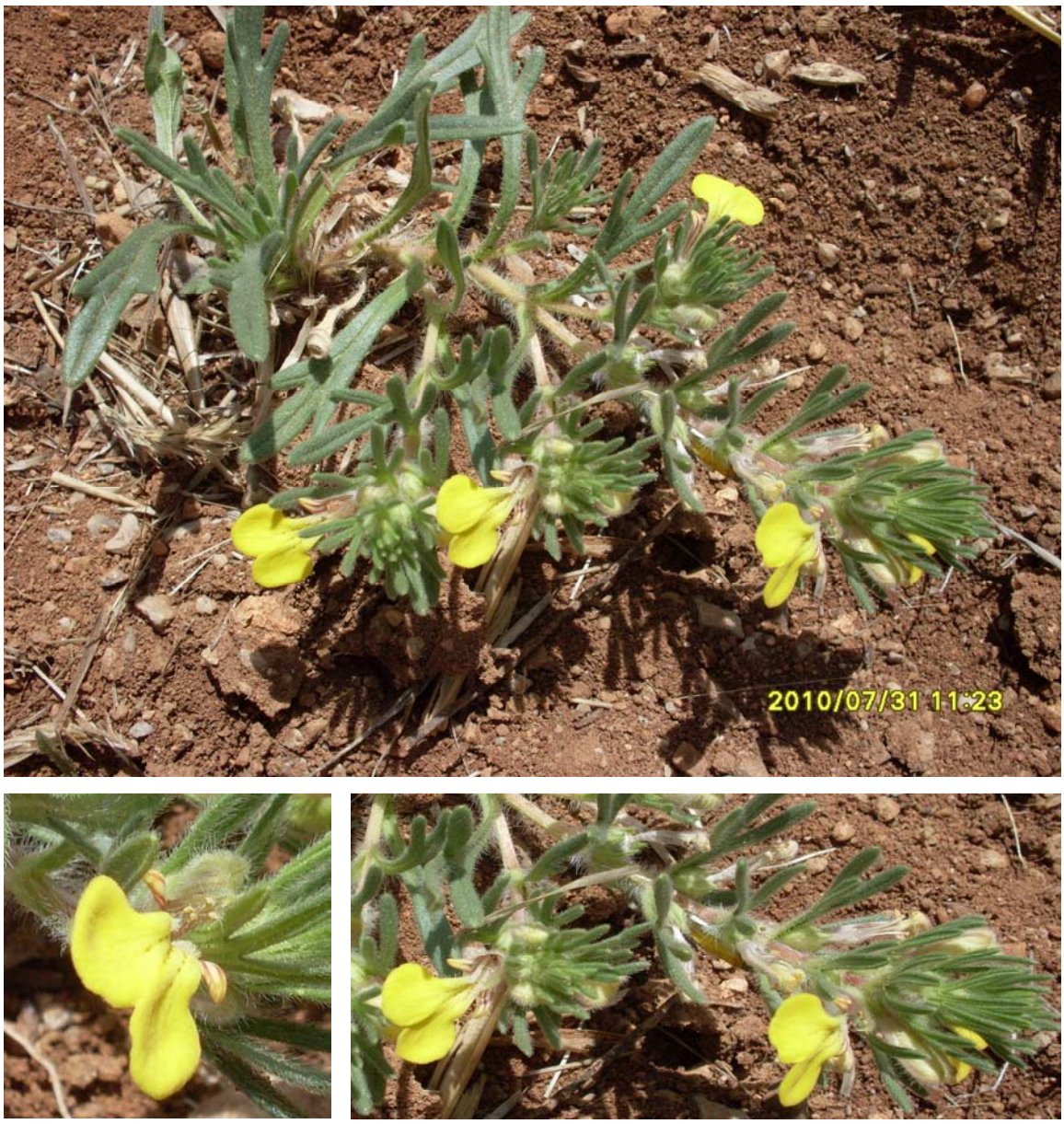
Familya Adı: Labiatae (=Lamiaceae) **Yerel adı:** Yer meşesi

Bilimsel Adı: *Ajuga chamaepitys* (L.) Schreber subsp. *chia* (Schreber) Arcangelı var. *chia* (Schreber) Arcangelı **Genel Adı:** Yer çamı

Kullanılan Kısım: Çiçek

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü- Tarla içi ve yol kenarı -1050 m 31.07.2010 **Kullanım Amacı:** Tıbbi

Kullanım Şekli: T Araziden taze toplanan çiçekler yara iyileştirici olarak kullanılır. Lapa haline getirilen çiçekler yara üzerine kapatılıp sarılır. Bu şekilde yaranın iyileşmesi sağlanır.

Şekil 4.17.1. *Ajuga chamaepitys* subsp. *chia* var. *chia* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae **Yerel adı:** Nane

Bilimsel Adı: **Mentha x piperita* L. **Genel Adı:** Nane

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda**,** Tıbbi

Kullanım Şekli: G Toplanan naneler yıkanıp temizlenir. Dal şeklinde olan naneler gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan nanelerin yaprakları el yordamıyla gövdeden ayrılır ve ayrılan yapraklar avuç içi ile ezilerek ve elekten geçirilerek toz haline getirilir. Yemeklere salatalara lezzet vermesi için baharat olarak kullanılır.

T Soğuk algınlığı, öksürük, mide şikâyetinde özellikle ekşime, üşütme sonucu oluşan bulantı ve ağrıların tedavisi için kullanılır. Toplanan naneler yıkanıp temizlenir. Dal şeklinde olan naneler gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan nanelerin yaprakları el yordamıyla gövdeden ayrılır ve ayrılan yapraklar avuç içi ile ezilerek ve elekten geçirilerek toz haline getirilir. Hazır hala gelen nane öksürüğü olan kişilerce kuru olarak bir tatlı kaşığı ağızdan alınarak kullanılır. Ayrıca soğuk algınlığı geçiren kişilerde, bir cezve içerisine konan bir yemek kaşığı nane suda kaynatılarak süzülür. Suyu sıcak olarak içilir.

Şekil 4.17.2. *Mentha x piperita* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae **Yerel adı:** Su nanesi

Bilimsel Adı: *Mentha spicata* L. subsp. *spicata* L. **Genel Adı:** Nane

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü-Kale altı yol kenarı–1200 m -29.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Soğuk algınlığında nefes açıcı ve ağrı kesici olarak kullanılır. Araziden toplanan su naneleri yıkanıp, temizlenir. Bu naneler gövdeleriyle birlikte gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan nanelerin yaprakları kaynayan suya içilecek miktarda atılarak demlenir. Bu çayın sıcak olarak içilmesi gerekmektedir.

Şekil 4.17.3. *Mentha spicata* subsp. *spicata* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae

Bilimsel Adı: *Origanum vulgare* L. subsp. *viride* (Boiss.) Hayek

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı Köyü–Aşağıyayla mevkii -1350 m

31.07.2010

Yerel adı: Çay otu, domurcak çayı

Genel Adı: Mercanköşk

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Dağdan toplanan çay otu filizleri (özellikle dal uçlarındaki ince filizler) temizlenip ayrıştırıldıktan sonra hem yaş olarak hem de temiz, gölge bir yerde kurutulup kullanılır. Yaş filizler kaynatılarak çayı yapılır. Kuruyan filizler ise ne kadar içilecekse o kadar kaynayan suya atılıp demlemeye bırakılarak çayı yapılır. Çayın rengi siyahtır.

Şekil 4.17.4. *Origanum vulgare* subsp. *viride* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae

Yerel adı: Kuş ağzı

Bilimsel Adı: *Phlomis linearis* Boiss.& Bal.

Genel Adı: Çalba

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü Kale sur altı kayalık arazi–1250 m - 13.06.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak ve çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Şeker düşürücü ve mide rahatsızlıklarında kullanılır. Araziden toplanan kuş ağızları gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu kısımlardan bir cezve sıcak suya bir tutam atılarak demlenir ve sıcak olarak içilir.

Şekil 4.17.5. *Phlomis linearis* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae

Yerel adı: Kara şalba

Bilimsel Adı: *Salvia verticillata* L. subsp. *amasiaca* (Freyn. & Bornm.) Bornm.

Genel Adı: Adaçayı

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı Köyü–Aşağıyayla mevkii–1350 m 31.07.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Toplanan yaprak ve çiçekler hem taze olarak ve kurutularak kullanılır. Hayvanların derileri üzerindeki yaraların tedavisinde kullanılır. Yaprak ve çiçekler bir kazan içerisinde kaynatılır. Kaynayan su süzüldükten sonra ılık olarak hayvanın derisi üzerinde ki yara üstüne dökülür.

Şekil 4.17.6. *Salvia verticillata* subsp. *amasiaca* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae
Yerel adı: Kara kekik
Bilimsel Adı: *Satureja cuneifolia* Ten.
Genel Adı: Dağ kekiği
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Hacıoflazlar köyü- Kasnak tepesi Kayalık arazi -1500 m 31.07.2010
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Toplanan kekikler yıkanıp ayıklandıktan sonra temiz bir yerde gölge kurutulur. Kuruyan kekiklerin yaprakları gövdeden ayrıştırılır ve el ayası ile ovuşturularak ezilir. Hazır hale gelen kekikler yemeklere lezzet vermek (baharat)için katılır.

G 2. Toplanan Kekikler gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Kullanıma hazır hale gelen kekikler bir bardak sıcak suya bir tatlı kaşığı konularak 5 dakika demlenir ve suyu içilir. Sıcak olarak çay gibi içilir.

T 1. Karın ağrısı şikâyetinde ağrı kesici olarak kullanılır. Dağdan toplanan kekikler temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kurutulan kekiklerin yaprakları el yordamıyla ezilir ve bir toz haline getirilir. Bu tozdan bir cezve suya bir tatlı kaşığı katılarak kaynatılır ve süzülür. Sıcak içilmesi fayda sağlayacaktır.

T 2. Şeker hastalığında şeker düşürücü olarak kullanılır. Yukarıda belirttiğimiz şekilde toz halinde hazırlanan kekik ile uygun koşullarda kurutularak hazırlanmış olan papatya çiçekleriyle birlikte 2 bardak kaynamış sıcak suya birer tutam atılarak 3–5 dakika demlenmesi beklenir. Sonra sıcak olarak içilir.

Şekil 4.17.7. *Satureja cuneifolia* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae

Bilimsel Adı: *Sideritis libanotica* Labill. subsp. *linearis* (Bentham) Bornm.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü–Kızılkaya mevkii kayalık arazi 1450 m 26.07.2010

Yerel adı: Dağ çayı, çay otu

Genel Adı: Dağ çayı

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Dağdan toplanan adaçayı filizleri (özellikle dal uçlarındaki ince filizler) temizlenip ayrıştırıldıktan sonra temiz, gölge bir yerde kurutmaya bırakılır. Kuruyan filizler ne kadar içilecekse o kadar kaynayan suya atılıp demlemeye bırakılır. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

Şekil 4.17.8. *Sideritis libanotica* subsp. *linearis* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae

Yerel adı: Çay otu

Bilimsel Adı: *Stachys cretica* L. subsp. *anatolica* Rech. fil.

Genel Adı: Dağ çayı

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü Kale altı yol kenarı–1200 m -30.05.2010

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Araziden toplanan çay otları gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otların yaprak ve çiçekleri kaynamış olan suya atılarak demleme yapılıp çayı içilir.

Resim 4.17.9. *Stachys cretica* subsp. *anatolica* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae

Bilimsel Adı: *Teucrium chamaedrys* L. subsp. *chamaedrys* L.

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü- Kale altı yol kenarı bahçe içi–1220 m 13.06.2010

Yerel adı: Kısacık Mahmut, Bodur can Mahmut, Tatarca otu

Genel Adı: Kısa Mahmut otu

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Romatizma ve gözde meydana gelen tümör rahatsızlıklarında, araziden toplanan Kısacık Mahmutlar gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Bu toz kuru olarak günde 2 yemek kaşığı yenerek ve ayrıca bu toz suda kaynatılarak içilebilir.

T 2. Karın ağrısı şikâyetinde araziden toplanan Kısacık Mahmutlar temizlenip yıkandıktan sonra yaprakları yaş olarak yenir.

T 3. Karın ağrısı şikâyetinde araziden toplanan Kısacık Mahmutlar gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar bir cezve su içerisine bir tutam atılarak kaynatılır ve suyu süzülerek sıcak olarak içilir. Gün içerisinde öğün aralarında birer kez içilmesi hastayı rahatlatır.

Şekil 4.17.10. *Teucrium chamaedrys* subsp. *chamaedrys* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae
Yerel adı: Koyun otu, Meryem otu, Bozot
Bilimsel Adı: *Teucrium polium* L.
Genel Adı: : Acı yavşan
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü –Kızılkaya mevkii kayalık arazi 1450 m 26.07.2010
Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Toplanan koyun otları temizlenip ayıklandıktan sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan otlardan ne kadar içilmek isteniyorsa bir kap içerisine o miktar konur ve kaynamış sıcak su ilave edilerek 5–10 dakika demlenip sıcak olarak çay gibi içilir.

T 1. Karın ağrısında kullanılır. Toplanan Koyun otları temizlenip yıkandıktan sonra yaprakları yaş olarak yenir.

T 2. Kaşıntıyı kesmek için kullanılır. Toplanan koyun otları temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklar hiçbir şekilde ezilmez ve bütün olarak kullanılır. İki bardak suya 5–10 adet yaprak atılır ve kaynatılır. Kaynayan su süzülerek içirilir. Sıcak ya da soğuk olmasının bir önemi yoktur.

T 3. Vücutta meydana gelen çıbanları olgunlaştırmak için kullanılır. Taze olarak toplanan yapraklar çiğ olarak vücut üzerinde meydana gelen çıbanların üzerine konur ve sarılır. Bu sargı akşamdan yapılıp sabaha kadar kaldığında çıbanı olgunlaştırıp patlamasını sağlayıp çıbanı boşaltır.

T 4. Karın ağrısında kullanılır. Toplanan koyun otları gölge bir yerde kurutulur. Bu otlardan bir cezve kaynamış sıcak suya bir tutam atılır ve 3–5 dakika demlenir. Sıcak olarak içilir.

T 5. Kas gevşetici olarak kullanılır. Taze olarak yenebilen boz ot çiçekleri, aynı zamanda toplanıp temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan çiçekler bir kap içerisine alınarak kaynatılır ve suyu içilir.

T 6. Güneş çarpmasına karşı, toplanan Meryem otları taze olarak bir tencereye konur ve kaynatılır. Daha sonra süzülen bu su ile güneş çarpmasına uğrayan kişiye ılık bir banyo yaptırılır.

T 7. Basur (=Hemoroid) şikâyetinde, toplanan Meryem otları yıkanıp, temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklardan 2 bardak suya 5–6 adet atılarak kaynatılır ve suyu süzülüp, sıcak olarak içilir.

Şekil 4.17.11. *Teucrium polium* doğal görünümü

Familya Adı: Labiatae **Yerel adı:** Kekik

Bilimsel Adı: *Thymus zygioides* Griseb. var. *lycaonicus* (Celak.) Ronniger **Genel Adı:** Kekik

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı Köyü- Kale altı yol kenarı bahçe içi 1220 m 13.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Toplanan kekikler yıkanıp ayıklandıktan sonra temiz bir yerde gölge kurutulur. Kuruyan kekiklerin yaprakları gövdeden ayrıştırılır ve el ayası ile ovuşturularak ezilir. Hazır hale gelen kekikler yemeklere lezzet vermek (baharat)için katılır.

G 2. Toplanan Kekikler gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Kullanıma hazır hale gelen kekikler bir bardak sıcak suya bir tatlı kaşığı konularak 5 dakika demlenir ve suyu içilir. Sıcak olarak çay gibi içilir.

T Karın ağrısında ağrı kesici olarak kullanılır. Toplanan Kekikler gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Kullanıma hazır hale gelen kekikler bir bardak sıcak suya bir tatlı kaşığı konularak 5 dakika demlenir ve suyu içilir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

Şekil 4.17.12. *Thymus zygioides* var. *lycaonicus* doğal görünümü

4.18. Leguminosae (=Fabaceae)(Baklagiller)

Familya Adı: Leguminosae (=Fabaceae) **Yerel adı:** Geven

Bilimsel Adı: *Astragalus microcephalus* Willd. **Genel Adı:** Geven

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü **Kullanılan Kısım:** Gövde, kök

Köy yanı mera–1150 m - 02.05.2010 **Kullanım Amacı:** Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Araziden toplanan gevenler büyük dibeklerde dövülerek gövde kısımları kısmen ezilir ve hayvanlara yem olarak yedirilir.

G 2. Araziden toplanan gevenlerin dikenleri yakılır ve kalan kısımları doğranıp hayvanlara yem olarak verilir. Özellikle kök kısmındaki yağlı kısım besleyici olup hayvanlar bu kısmı iştahla yerler.

Şekil 4.18.1. *Astragalus microcephalus* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae

Yerel adı: Yabani yonca

Bilimsel Adı: *Medicago sativa* L. subsp. *sativa* L.

Genel Adı: Çevrince

Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı-Pusat Köyü Bahçe içi su kenarı–915 m - 05.06.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek, gövde

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide taze olarak bulunan yoncalar baharın ve yazın hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.18.2. *Medicago sativa* subsp. *sativa* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae
Yerel adı: Yaban yoncası
Bilimsel Adı: *Melilotus officinalis* (L.) Desr.
Genel Adı: Beyaz yonca
Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı açı arazi 915 m 05.06.2010
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda
Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.18.3. *Melilotus alba* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae

Bilimsel Adı: *Onobrychis armena* Boiss. & Huet

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü- Tarla içi ve yol kenarı -1050 m 29.05.2010

Yerel adı: Tirfil

Genel Adı: Yabani korunga

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek, gövde

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Arazide taze olarak bulunan tirfiller hayvanlara yem olarak yedirilir.

Şekil 4.18.4. *Onobrychis armena* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae

Yerel adı: Yonca

Bilimsel Adı: *Trifolium repens* L. var. *giganteum* Lag.-Foss.

Genel Adı: Yonca

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü-Köy yanı bahçe içi -1220 m 13.06.2010

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.18.5. *Trifolium repens* var. *giganteum* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae **Yerel adı:** Mal yoncası

Bilimsel Adı: *Trigonella spruneriana* Boiss. var. *spruneriana* Boiss. **Genel Adı:** Tırtıl, boy otu, çemen otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü–Köy yanı bahçe içi -915 m - 13.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.18.6. *Trigonella spruneriana* var. *spruneriana* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae
Yerel adı: Kır fasılı
Bilimsel Adı: *Vicia sativa* L. subsp. *nigra* (L.) Ehrh. var. *nigra* (L.) Ehrh.
Genel Adı: Burçak
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü–Köy yanı bahçe içi 1220 m- 13.06.2010
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.18.7. *Vicia sativa* subsp. *nigra* var. *nigra* doğal görünümü

Familya Adı: Leguminosae
Bilimsel Adı: *Vicia narbonensis* L.
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü–Köy yolu tarla içi -1100 m
09.05.2010
Yerel adı: Yılan fasılı
Genel Adı: Koca fiğ
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Hayvan yemi olarak kullanılır. Arazide taze olarak bulunan bu bitki hayvanlara yedirilir.

Şekil 4.18.8. *Vicia narbonensis* doğal görünümü

4.19. Liliaceae (Zambakgiller)

Familya Adı: Liliaceae

Yerel adı: Kedi soğanı

Bilimsel Adı: *Ornithgalum ortophyllum* Ten.

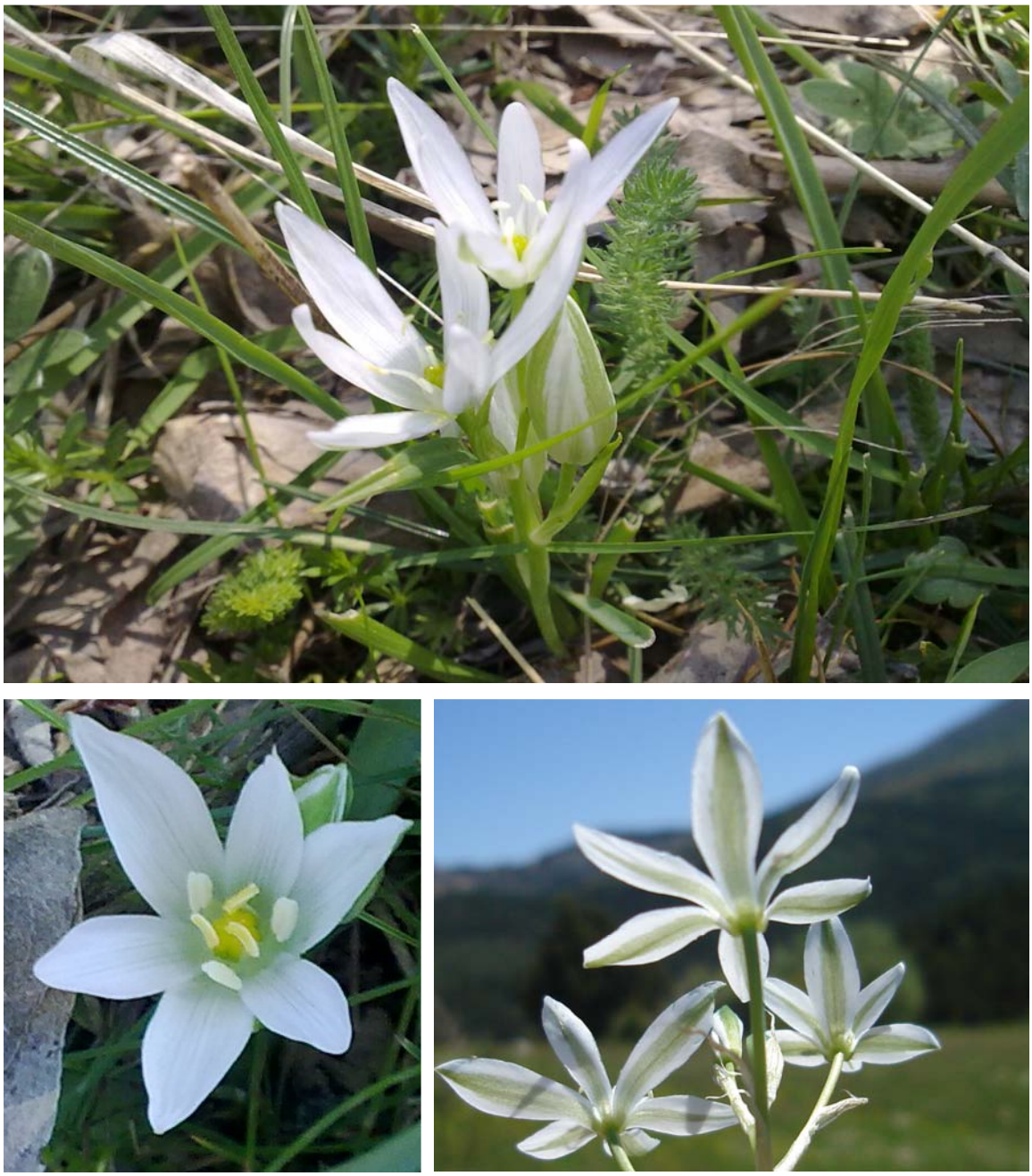
Genel Adı: Tükrük otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü–Kale -1600 m - 30.05.2010

Kullanılan Kısım: Soğanı

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Taze veya pişirilen soğanlar çıban üzerine konularak çıbanı açması sağlanır.

Şekil 4.19.1. *Ornithgalum ortophyllum* doğal görünümü

4.20. Malvaceae (Ebegümecigiller)

Familya Adı: Malvaceae **Yerel adı:** Fatma gülü

Bilimsel Adı: *Alcea pallida* Waldst & Kit. **Genel Adı:** Hatmi

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü–Köy yolu tarla kenarı ve bahçe içleri 1100 m - 31.07.2010 **Kullanılan Kısım:** Çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi, Süs

Kullanım Şekli: T Solunum yolları rahatsızlıklarında ve özellikle öksürük için kullanılır. Araziden toplanan Fatma gülü çiçekleri gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu çiçeklerden sıcak suda demlenerek çayı içilir ve özellikle sıcak içilerek göğsün yumuşaması sağlanmış olur.

S Fatma gülü çiçekleri çok canlı olduğundan ve aynı zamanda farklı renklere sahip olduğu için yöre halkı bahçesine süs bitkisi olarak ta diker.

Şekil 4.20.1. *Alcea pallida* doğal görünümü

Şekil 4.20.2. *Alcea pallida* doğal görünümü

Familya Adı: Malvaceae
Yerel adı: Ebegümeci
Bilimsel Adı: *Malva neglecta* Wallr.
Genel Adı: Küçük Ebegümeci
Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü- Baraj yanı yol kenarı 1150 m 30.05.2010
Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek
Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak topraktan kazılan Ebegümeçleri yıkanır ve temizlenir. Hazır hale gelen ebegümeçlerinde boranı adı verilen bir yemek yapılır. Yapraklar ince kıyılır. Bir tencereye bir miktar yağ konur içerisine bir baş soğan doğranır ve kavrulur. Az bir miktar (Yarım yemek kaşığı) salça konur ve kavrulur. Daha sonra yapraklar tencereye boca edilir ve bir süre daha kavrulur. Bu işlem bitince sarımsaklı yoğurt ile karıştırılıp yenir.

G 2. Araziden kazılan ebegümeçleri temizlenip, yıkandıktan sonra çiğ olarak yenir, salatalara ve yufka dürümünün içine katılır.

G 3. Taze yapraklar kaba bir şekilde doğranır, üzerine bir baş soğan, bir miktar sıvı yağ, tuz ve baharat atılarak harmanlanır. Bu şekilde saç böreği içimiz hazırlanmış olur.

T 1. Baş ağrısı için toplanan ebegümeçleri yıkanıp temizlendikten sonra yaprakları kaynatılarak süzülüp içilir.

T 2. Soğuk algınlığı için topraktan çıkarılan ebegümeci kökleri temizlenir, yıkanır ve gölge bir yerde kurutulur. Soğuk algınlığı geçiren kişilere 2 bardak su içerisine konan bir tutam kök kaynatılır. Suyu sıcak olarak içirilir.

T 3. Vücutta oluşan iltihaplar için Ebegümeci ve papatya birlikte kullanılır. Toplanan ebegümeçlerinin yaprak ve çiçekleri temizlenip, yıkanırlar ve gölge bir yerde kurutulurlar. Kurutulmuş olan papatya çiçekleriyle birlikte birer tutam alınarak kaynamış suya atılarak demlenir. Sıcak olarak içilir.

Şekil 4.20.3. *Malva neglecta* doğal görünümü

4.21. Moraceae (Dutgiller)

Familya Adı: Moraceae **Yerel adı:** Dut

Bilimsel Adı: *Morus alba* L. **Genel Adı:** Akdut

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı- Merkez bahçe içi–1050 m–18.08.2010 **Kullanılan Kısım:** Meyve

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Toplanan meyveler ilk olarak taze meyve şeklinde tüketilir.

G 2. Toplanan meyvelerden reçel yapılır.

G 3. Toplanan meyveler gölge bir yerde kurutulur. Bu meyvelerden ise kış günlerinde hoşaf yapılır.

Şekil 4.21.1. *Morus alba* doğal görünümü

4.22.Papaveraceae (Gelincikgiller)

Familya Adı: Papaveraceae

Yerel Adı: Yaban haşhaşı, gelineli

Bilimsel Adı: *Papaver glaucum* Boiss.&Hausskn.

Genel Adı: Gelincik

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü Tarla içi ve yol kenarı -1050 m - 29.05.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, gövde, çiçekleri açmamış tomurcuk

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak topraktan kazılan Yaban Haşhaşı yıkanır ve temizlenir. Salatalara katılır ve yufka dürümüyle taze olarak tüketilir.

G 2.Çiçekleri açmadan toplanan gelin ellerinin yaprakları yıkanır ve temizlenir. Bu yapraklar ince olmamak şartıyla doğranır, içerisine bir baş soğan, miktara göre bir az sıvı yağ, tuz ve baharat ilave edilerek karıştırılır. Bu şekilde saç böreği içimiz hazırlanmış olur.

G 3. Taze olarak toplanan tomurcuklar çiğ olarak yenilir.

Şekil 4.22.1. *Papaver glaucum* doğal görünümü

Familya Adı: Papaveraceae **Yerel adı:** Köpek lalesi

Bilimsel Adı: *Glaucium leiocarpum* Boiss. **Genel Adı:** Boynuzlu gelincik

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü-Kale altı yol kenarı–1200 m -29.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T İç organlarda meydana gelen yaraların tedavisinde kullanılır. Toplanan köpek lalelerinin yaprak, çiçekleri taze olarak tedavi amacıyla yenildiği gibi bu kısımlar gölge bir yerde kurutularak sıcak suda demlenerek çayı içilir.

Şekil 4.22.2. *Glaucium leiocarpum* doğal görünümü

4.23. Pinaceae (Çamgiller)

Familya Adı: Pinaceae

Bilimsel Adı: *Pinus nigra* J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü –Su deposu yanı orman içi–1150 m 02.05.2010

Yerel adı: Çam

Genel Adı: Karaçam

Kullanılan Kısım: Reçine, Gövde, yaprak, uç filizleri, burcu, kozalak

Kullanım Amacı: Tıbbi, Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: T 1. Vücutta meydana gelen çıbanların delinip boşaltılması için kullanılır. Çam ağaçlarından toplanan reçine, arpa unu ve sabun ile karıştırılarak bir merhem hazırlanır. Bu merhem çıban üzerine sürülür ve kapatılır. Böylece açılmayan çıbanların delinmesi sağlanır.

T 2. Nefes açmak için kullanılır. Çam ağaçları üzerinden toplanan reçineler el yordamıyla yuvarlanarak hap şekline getirilir. Daha sonra ağız yoluyla hap gibi yutulur.

T 3. Öksürüğü ve soğuk algınlığı için kullanılır. Dağdan getirilen çam gövdeleri ilk önce çıralı olanları ayrılır. Çünkü katranı çıkarılacak olan çamlar tamamen çıralı olmalıdır. Bu çıralar boylamasına dizilir ve yakılır. Odunların altına katranların akıp toplanabileceği bir hazne teşkil edilir. Yanan odunlardan çıkan katran bu haznede birikir. Toplanan katranlar un ile karıştırılarak nohut büyüklüğünde haplar yapılır. Hasta kişilere bu haplar yutturulur.

T 4. Nefes darlığında kullanılır. Toplanan çam uç filizleri gölge bir yerde kurutulduktan 3 bardak kaynamış suya bir tutam atılarak çay gibi demlenerek içilir. Sıcak içilmesi uygundur.

T 5. Nefes açmak için kullanılır. Toplanan çam burçları, kurutulmadan taze şekliyle bir tencereye konur. Üzerine ne kadar içilmek isteniyorsa o kadar su ilave edilip kaynatılır. Kaynamış olan burçlar süzülür suyu sıcak şekilde içilir.

T 6. Soğuk algınlığı ve nefes darlığında kullanılır. Taze yeşil toplanan kozalaklar yıkanır, temizlenir. Bir tencere içine konan 3–5 adet yeşil kozalak üstünü su kaplayana kadar su ile doldurulur. Kaynamaya bırakılan tencere kaynadıktan sonra içersindeki kozalaklar çıkarılıp, ince tülbent süzgü ile süzülür. Hastalara sıcak olarak içirilir.

T 7. Eller üzerindeki çatlaklar için kullanılır. Çam ağaçlarından toplanan reçine direkt olarak yara üzerine sürülür.

Y Kuruyan çam ağaçlarının dalları, gövdesi ve kozalakları toplanarak kullanılır

E Çeşitli ev (senit, askı, yün tarağı) ve tarım eşyalarının (düven, gözer, sürgü, yaba) yapımında kullanılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.23.1. *Pinus nigra* subsp. *nigra* var. *caramanica* doğal görünümü

4.24. Plantaginaceae (Sinirotugiller)

Familya Adı: Plantaginaceae **Yerel adı:** Yara otu

Bilimsel Adı: *Plantago lanceolata* L. **Genel Adı:** Sinir otu

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü- Köy yanı tarla içi–1100 m 29.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Vücutta meydana gelen çıbanlarda taze yapraklar kullanılır. Taze yaprakların damarlı olan yüzeyi vücutta meydana gelen çıbanların üzerine direkt olarak sarılır. Bu uygulama ile çıbanın olgunlaşması sağlanmış olur. Çıbanın dışarıya boşalması sağlanır.

T 2. Vücutta meydana gelen yaralarda taze yapraklar kullanılır. Taze yaprakların düz yüzeyi vücutta meydana gelen yara ve çıbanların olgunlaşıp boşaldıktan sonra oluşan yara üzerine direkt olarak sarılır. Bu sargı günde bir kez yenilenerek yaranın iyileşmesi sağlanır.

T 3. Akciğer rahatsızlıklarında ve büyük çocukların idrar kaçırması (altını ıslatma) şikâyetinde, toplanan Yara otları gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Kullanıma hazır hale gelen Yara otları bir bardak sıcak suya bir tatlı kaşığı konularak 5 dakika demlenir ve suyu içilir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

Şekil 4.24.1. *Plantago lanceolata* doğal görünümü

Familya Adı: Plantaginaceae **Yerel adı:** Yara otu

Bilimsel Adı: *Plantago major* L. subsp. *major* L. **Genel Adı:** Bağa

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü Bahçe içi su kenarı -1100 m - 31.07.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Vücutta meydana gelen çıbanlarda taze yapraklar kullanılır. Taze yaprakların damarlı olan yüzeyi vücutta meydana gelen çıbanların üzerine direkt olarak sarılır. Bu uygulama ile çıbanın olgunlaşması sağlanmış olur. Çıbanın dışarıya boşalması sağlanır.

T 2. Vücutta meydana gelen yaralarda taze yapraklar kullanılır. Taze yaprakların düz yüzeyi vücutta meydana gelen yara ve çıbanların olgunlaşıp boşaldıktan sonra oluşan yara üzerine direkt olarak sarılır. Bu sargı günde bir kez yenilenerek yaranın iyileşmesi sağlanır.

T 3. Akciğer rahatsızlıklarında ve büyük çocukların idrar kaçırması (altını ıslatma) şikâyetinde, toplanan Yara otları yaprakları gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Kullanıma hazır hale gelen Yara otları bir bardak sıcak suya bir tatlı kaşığı konularak 5 dakika demlenir ve suyu içilir. Sıcak içilmesi tavsiye edilir.

Şekil 4.24.2. *Plantago major* subsp. *major* doğal görünümü

4.25. Plumbaginaceae (Dişotugiller)

Familya Adı: Plumbaginaceae

Bilimsel Adı: *Acantholimon acerosum* (Willd.) Boiss. var. *acerosum* (Willd.) Boiss.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü Kızılkaya mevkii kayalık -1250 m - 26.07.2010

Yerel adı: Geven

Genel Adı: Pişik geveni

Kullanılan Kısım: Gövde, kök

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Araziden toplanan gevenler büyük dibeklerde dövülerek gövde kısımları kısmen ezilir ve hayvanlara yem olarak yedirilir.

G 2. Araziden toplanan gevenlerin dikenleri yakılır ve kalan kısımları doğranıp hayvanlara yem olarak verilir. Özellikle kök kısmındaki yağlı kısım besleyici olup hayvanlar bu kısmı iştahla yerler.

Şekil 4.25.1. *Acantholimon acerosum* var. *acerosum* doğal görünümü

Familya Adı: Plumbaginaceae

Bilimsel Adı: *Acantholimon venestum* Boiss. var. *venustum* Boiss.

Yerel adı: Geven

Genel Adı: Pişik geveni

Kullanılan Kısım: Gövde, kök

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Hacı oflazlar köyü –Kasnak tepesi yolu kayalık arazi–1500 m 31.07.2010

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G *Acantholimon acerosum'* daki gibi hayvanlara yem olarak yedirilir.

Şekil 4.25.2. *Acantholimon venestum* var. *venustum* doğal görünümü

4.26. Poaceae (Buğdaygiller)

Familya Adı: Poaceae **Yerel adı:** Ayrık Otu

Bilimsel Adı: *Agropyron cristatum* L. (Gaertn) **Genel Adı:** Ayrık Otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü -Yol kenarı -1100 m–30.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. İdrar yolları iltihaplanmalarında, toplanan Ayrık otlarının yaprakları temizlenir ve gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklar bir kap içerisinde kaynatılarak suyu içilir.

T 2. Böbrek taşı şikâyeti olan hastalar, toplanan ayrık otları ve mısır püsküllleri ikisi birlikte taze olarak bir kap içerisinde eşit miktarda konarak kaynatılır. Sonra bu su süzülür ve içilebildiği kadar sıcak içilir. İçemeyenler için ılıkta içilmesinde fayda vardır.

Şekil 4.26.1. *Agropyron cristatum* doğal görünümü

Familya Adı: Poaceae **Yerel adı:** Arpa

Bilimsel Adı: **Hordeum vulgare* L. **Genel Adı:** Arpa

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Tohum

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Hasatı yapılan arpa hayvanlara yem olarak yedirilir.

T Bebeklerin karın ağrısında kullanılır. Hasatla birlikte alınan arpa tanesinde un elde edilir. Biz buna arpa unu diyoruz. Arpa unu çok az miktarda bir yağda hafifçe kavrulur ve üzerine sıcak su dökülerek bir bulamaç hazırlanır. Bu bulamaç bebeklerin karın bölgesine sarılır.

Şekil 4.26.2. *Hordeum vulgare* doğal görünümü

Familya Adı: Poaceae **Yerel adı:** Mısır

Bilimsel Adı: * *Zea mays* L.subsp. *mays* **Genel Adı:** Mısır

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Püskül, tohum

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Toplanan mısırların bir kısmı taze olarak haşlanarak bir kısmı köz ateşte pişirilerek tüketilir. Diğer bir kısmı ise kurutulduktan sonra kış aylarında patlamış mısır olarak tüketilir.

G 2. Toplanan mısırlar kurutulduktan sonra kış aylarında hayvanların yemi içerisine karıştırılarak hayvan yemi olarak ta kullanılır.

T Böbrek rahatsızlıklarından özellikle böbrek taşı şikâyetinde kullanılır. Toplanan ayrık otları ve mısır püsküllerı ikisi birlikte taze olarak bir kap içerisinde eşit miktarda konarak kaynatılır. Sonra bu su süzülür ve içilebildiği kadar sıcak içilir. İçemeyenler için ılıkta içilmesinde fayda vardır.

Şekil 4.26.3. *Zea mays* subsp. *mays* doğal görünümü

Şekil 4.26.4. *Zea mays* subsp. *mays* hasat öncesi ve işlenmiş görünümü

4.27. Polygonaceae (Kuzukulağıgiller)

Familya Adı: Polygonaceae

Yerel adı: Yaban kuzukulağı

Bilimsel Adı: *Polygonum cognatum* Meissn.

Genel Adı: Madımak

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü- Köy içi bahçe–1100 m 29.05.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak ve ince gövde

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Yol kenarlarından ve meralardan kazılan kuzu kulaklar yıkanıp temizlendikten sonra çiğ olarak yenir. Özellikle bu yöredeki halkımız yufka ekmeğine dürüm yaparak tüketir.

Şekil 4.27.1. *Polygonum cognatum* doğal görünümü

Familya Adı: Polygonaceae **Yerel adı:** Süpürge otu

Bilimsel Adı: *Polygonum lapathifolium* L. **Genel Adı:** Söğüt otu

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü–Köy yolu tarla kenarı -1100 m - 26.07.2010 **Kullanılan Kısım:** Gövde, yaprak

Kullanım Amacı: Eşya

Kullanım Şekli: E Araziden toplanan süpürge otları bir araya getirilerek büyük demetler oluşturulup süpürge olacak şekilde bağlanırlar. Bu demetler yüksekçe bir yere asılarak kurumaya bırakılır. Kuruyan bu demetlere sağlam olacak şekilde kürt ağacı ya da alıçtan bir sap yapılır. Bu sap demetin alt kısmına sokularak sağlamca bağlanır. Bu süpürgeler genellikle bahçe ve ahır temizliğinde kullanılır.

Şekil 4.27.2. *Polygonum lapathifolium* doğal görünümü

Familya Adı: Polygonaceae
Yerel adı: Sıçandişi
Bilimsel Adı: *Polygonum persicaria* L.
Genel Adı: Söğüt otu
Lokalite: B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Pancar kantarı yanı tarla kenarı 915 m 05.06.2010
Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak
Kullanım Amacı: Eşya

Kullanım Şekli: E Araziden toplanan sıçandişleri bir araya getirilip bağlanır ve bir demet oluşturulup yüksek bir yere asılarak kurumaya bırakılır. Kuruyan bu demetlerden süpürge yapılarak kullanılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.27.3. *Polygonum persicaria* doğal görünümü

Familya Adı: Polygonaceae **Yerel Adı:** İlibada, evelik

Bilimsel Adı: *Rumex patientia* L. **Genel Adı:** Labada

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü Bahçe içi su kenarı -1050 m 02.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Taze yaprakları haşlanarak sarma sarılır.

G 2. Taze yaprakları börek içine katılır.

G 3. Labadalar yapraklarından Boranı adı verilen bir yemek yapılır. Yapraklar ince kıyılır. Bir tencereye bir baş soğan doğranıp bir miktar yağ ile kavrulmaya başlanır. Soğanlar pembeleşince bir yemek kaşığının yarısı ile salça ilave edilir. Salça kavrulunca üzerine doğranmış yapraklar dökülür. Kendi suyunu verip, kavrulunca pişmiş demektir. Sarımsaklı yoğurtla yenir.

Şekil 4.27.4. *Rumex patientia* doğal görünümü

4.28. Portulacaceae (Semizotugiller)

Familya Adı: Portulacaceae

Yerel Adı: Bostan güzeli, temiz otu

Bilimsel Adı: * *Portulaca oleracea L.*

Genel Adı: Semizotu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü Bahçe içi su kenarı -1050 m 02.05.2010 Kültür

Kullanılan Kısım: Yaprak

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak toplanan bostan güzelleri yıkanır ve temizlenir. Yaprakları gövdeden ayrılır. Süzme yoğurt bir miktar sulandırılıp çok cıvık olmayan bir kıvama getirildikten sonra yapraklar yoğurta katılır ve cacık yapılır.

G 2. Toplanan semizotları yıkandıktan sonra semizotlarının yaprakları ve taze ve ince gövdeleri birlikte doğranır. Bir tencereye bir miktar yağ konur. İçerisine bir baş soğan doğranarak kavrulur. Soğanlar pembeleşmeye yakın yarım yemek kaşığı kadar salça konulup kavrulur. Sonra üzerine Semizotu boca edilir. Bir süre o şekilde kavrulur suyunu bırakıp çekerken bir bardak su ilave edilir.10–15 dakikada pişer.

Şekil 4.28.1. *Portulaca oleracea* doğal görünümü

4.29. Ranunculaceae (Düğünçiçeğigiller)

Familya Adı: Ranunculaceae

Yerel adı: Su pıtrağı

Bilimsel Adı: *Ranunculus arvensis* L.

Genel Adı: Düğün çiçeği

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgurpınarı köyü –Köy yanı bahçe içi -1220 m - 13.06.2010

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Romatizma sonucu oluşan özellikle dizlerde meydana gelen şişkinliği indirmek için taze olarak toplanan su pıtrakları yıkanıp, temizlendikten sonra bir havanda dövülür, eklem yerine sürülür ve eklem yeri sarılır.

Şekil 4.29.1. *Ranunculus arvensis* doğal görünümü

4.30. Rhamnaceae (Cehrigiller)

Familya Adı: Rhamnaceae

Yerel adı: Gövem

Bilimsel Adı: *Rhamnus oleoides* L. *subsp. graecus* (Boiss & Ruet) Holmboe

Genel Adı: Kör diken

Kullanılan Kısım: Meyve

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü- Köy içi bahçe–1100 m 31.07.2010

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Toplanan meyveler yıkanıp temizlenir. Taze olarak yenilir ve ayrıca gölge bir yerde kurutulur. Özellikle kış günlerinde hoşafı yapılır.

T Şeker hastalığında şeker düşürücü olarak kullanılır. Toplanan gövemler yıkanıp, temizlendikten sonra çiğ olarak taze tüketilir.

Şekil 4.30.1. *Rhamnus oleoides subsp. graecus* doğal görünümü

4.31. Rosaceae (Gülgiller)

Familya Adı: Rosaceae

Bilimsel Adı: *Cotoneaster nummularia* Fısch. & Mey.

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü-Köy yanı tarla kenarı 1100 m 29.05.2010

Yerel adı: Kürt ağacı

Genel Adı: Tavşan elması

Kullanılan Kısım: Meyve, gövde, yaprak

Kullanım Amacı: Gıda**,** Tıbbi, Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: G Toplanan meyveler taze olarak yenir.

T 1. Şeker hastalığında kullanılır. Toplanan yapraklar temizlenip ayıklandıktan sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklardan her gün bir cezve içerisinde 3–4 adet yaprağın suyu kaynatılıp içilir. Bu suyun soğuk olmamak şartıyla içilmesi tavsiye edilir.

T 2. Şeker hastalığında kullanılır. Toplanan meyveler taze olarak tüketilir.

T 3. Vücutta meydana gelen dermiyeler için kullanılır. Alıç ve Kürt çalısı odunu beraberce yakılır. Yakılan bu odunlar bir müddet yandıktan sonra ateşi söndürülür ve yanan odunlardan çıkan yağ, bir çinko tepsiye odunlar sürtülerek çıkarılır. Çıkan bu yağ vücudunda cilt hastalığı (dermiye) olan kişilerin yaralarına merhem gibi sürülür.

Y Bu çalının kuruyan veya yaş halde bulunan gövdesi kesilerek kurumaya bırakılır ve yakacak olarak kullanıma hazırlanır.

E Yaş halde olan gövde kurumaya bırakılır. Bu çalının yaş halde bulunan gövdesi ve yaprakları tamamen kurumadan 3–4 adet gövde yan yana gelerek bir çalı süpürgesi yapılarak kullanılır. Birçok tarım aletinin yapımında kullanılır. Bunlar Andız, Sap tırmığı, Bildant, Atkı'nın dişli kısımları, İyef (sap gerdirme aracı) yapılır. Ayrıca yün eğirmek için kullanılan Kirman'ın sap kısmı, Kirkit (kilim tarağı), ağaç düzeltme aracı Küstüre'nin yan tutma sapları yapılır. Kesici aletlerin metal ve kesici kısmını saklayan Bıçak Kını'da Kürt ağacından yapılmaktadır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.31.1. *Cotoneaster nummularia* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae

Bilimsel Adı: *Crataegus monogyna* Jacq. subsp. *monogyna* Jacq.

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü –Köy yanı elmalık mevkii–1100 m 31.07.2010

Yerel adı: Kızılcık, Kırmızı alıç

Genel Adı: Alıç

Kullanılan Kısım: Meyve

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Toplanan kızılcıklar yıkanıp temizlendikten sonra taze olarak yenilir.

Şekil 4.31.2. *Crataegus monogyna* subsp. *monogyna* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae

Bilimsel Adı: *Crataegus orientalis* Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb.

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü Köy içi bahçe kenarı -1100 m - 31.07.2010

Yerel adı: Alıç

Genel Adı: Alıç

Kullanılan Kısım: Kök, çiçek, meyve

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi, Eşya

Kullanım Şekli: G Toplanan meyveler yıkandıktan sonra taze (çiğ) olarak yenir.

T 1. Kalp rahatsızlıklarında, tomurcuk halindeki çiçekleri toplanır ve gölge bir yerde kurulur. Kuruyan çiçekler çay gibi demlenerek sıcak içilir.

T 2. Böbrek şikâyetinde, topraktan çıkarılan alıç kökü üzerindeki toprağından arındırılıp yıkandıktan sonra bir tencere içine konularak su içerisinde kaynatılır ve süzülerek suyu içilir.

T 3. Dermiye şikâyetinde, Alıç ve Kürt çalısı odunu beraberce yakılır. Yakılan bu odunlar bir müddet yandıktan sonra ateşi söndürülür ve yanan odunlardan çıkan yağ, odunlar bir çinko tepsiye odunlar sürtülerek çıkarılır. Çıkan bu yağ vücudunda cilt hastalığı (Dermiye) olan kişilerin yaralarına merhem gibi sürülür.

E Gövde oyularak çok sağlam dibekler yapılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.31.3. *Crataegus orientalis*. var. *orientalis* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae **Yerel adı:** Ayva

Bilimsel Adı: *Cydonia oblonga* Mill. **Genel Adı:** Ayva

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı- Demir oluk köyü-Tollar yaylası–1120 m 26.09.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak, meyve, tohum

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Toplanan ayvalar yıkandıktan sonra çiğ olarak tüketilmesinin yanında bu ayvaların kabukları soyulup isteğe göre değişik şekillerde doğranarak bir tencerede kaynatılarak üzerine bir miktar şeker ilavesiyle hoşafı yapılır. Ayrıca bu yöredeki evlerde kuzine ismi verilen sobalar vardır. Bu sobaların fırın kısmına konan özellikle sert olan ayvalar burada bir müddet pişirilmesiyle yumuşacık olur ve afiyetle yenir.

T 1. Öksürük kesmek için kullanılır. Toplanan ayva yaprakları yıkanıp temiz, gölge bir yerde kurutulur. Bu yapraklar daha sonra kaynayan suya ne kadar içilecekse (1–2 bardak) 5–6 yaprak atılır. Bir süre demlendikten sonra soğuk olmamak şartıyla içilir. İçerisine bir kaşık bal ilave edilebilir.

T 2. Soğuk algınlığında kullanılır. Ayvanın meyvesi ortadan kesilir, içerisinde bulunan çekirdekleri çıkarılır. Taze olan bu çekirdekler bir cezve su içinde kaynatılır ve suyu süzülür. Sıcak olarak içirilir.

T 3. Vücut yüzeyindeki yara ve özellikle loğusa kadınların meme uçlarında meydana gelen çatlaklarda kullanılır. Ayvanın meyvesi ortadan kesilir, içerisinde bulunan çekirdekleri çıkarılır. Taze olan bu çekirdekleri küçük bir kâse içerisine konan gül suyu içine konur. Bu şekilde bir gece çekirdekler gül suyunda bekletilir. Ertesi günü çekirdeklerin olduğu kap içinde şeffaf renkte, pelte kıvamında bir merhem elde edilir. Bebek emziren kadınlar günde 3 defa göğüs uçlarına bu merhemi sürebilirler **(EK 7.1.).**

Şekil 4.31.4. *Cydonia oblonga* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae **Yerel adı:** Çilek

Bilimsel Adı:* *Fragaria vesca* L. **Genel Adı:** Çilek

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü Bahçe içi–1150 m - 29.05.2010 Kültür **Kullanılan Kısım:** Meyve

Kullanım Amacı: Gıda

Kullanım Şekli: G Toplanan meyveler hem taze (çiğ) olarak yenir hem de meyvelerden reçel yapılır**.**

Şekil 4.31.5. *Fragaria vesca* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae

Bilimsel Adı: *Pyrus elaeagnifolia* Pallas. subsp. *elaeagnifolia*

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü- Köy yanı tarla içi–1100 m 26.07.2010

Yerel adı: Dağ armudu, Yaban armudu

Genel Adı: Ahlat

Kullanılan Kısım: Meyve

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Dağdan toplanan dağ armutları temizlenip yıkandıktan sonra taze (çiğ) olarak yenir.

G 2. Toplanan Dağ armutlarından kış için turşu yapılır. Bu armutlar yıkanır, temizlenir ve içerisinde çürük olanları ayrılır. Bu işlemden sonra armutlar bir çatal yardımıyla yüzeylerine küçük delikler açılır. Bu armutlar büyük bir kavanoza konmadan kavanozun dip kısmına turşu mayası konur. Bir küçük bezin içerisine 3–5 adet nohut, 10–15 adet buğday, bir tatlı kaşığı şeker konularak bu küçük bohçanın ağzı bağlanır. Bohça kavanozun dip kısmına yerleştirildikten sonra armutlar kavanoza dizilir. Mümkün olduğunca sıkı dizmek gerekmektedir. Çünkü hava boşlukları en asgari şekilde olmalıdır. Bu işlemin ardından bir kenarda 2 ölçü suya bir ölçü tuz karıştırılır ve iyice bu tuz eritilip armutlar üzerini tamamen kapatana kadar kavanoz doldurulur. Armutların üst kısmına armut yaprakları bastırılarak armutlar iyice sıkıştırılır.30–45 günde olur.

T Toplanan meyveler taze ve çiğ olarak yenir. İshal olan kişi bu meyveden öğün arlarında istediği kadar tüketebilir.

Şekil 4.31.6. *Pyrus elaeagnifolia* subsp. *elaeagnifolia* doğal görünümü

Şekil 4.31.7. *Pyrus elaeagnifolia* subsp. *elaeagnifolia* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae **Yerel adı:** Çitir, Temel üzümü

Bilimsel Adı: *Rubus idaeus* L. **Genel Adı:** Ahududu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı- Demiroluk köyü-Tollar yaylası–1120 m 26.09.2010 **Kullanılan Kısım:** Yaprak, meyve, kök

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Taze olarak toplanan meyveler çiğ olarak tüketilir.

T 1. İnsanlarda her türlü rahatsızlıklarda, toplanan yapraklar temizlenip gölge bir yerde kurutulur. Kurutulan yapraklardan çay yapılır içilir.

T 2. Kalp rahatsızlıklarında, topraktan çıkarılan böğürtlen kökleri yıkanır ve toprağından iyice temizlenir. Taze iken bir tencere içerisine konarak kaynatılan kökler, kaynadıktan sonra kökler içersinden alınıp tülbent süzgeçle süzülür. Sıcak ya da soğuk içilmesinin önemi yoktur. Yalnız günlük yapılmalı ve tüketilmelidir.

T 3. Kanser hastalığını önlemede meyvelerin taze olarak yenilmesi önerilir.

Şekil 4.31.8. *Rubus idaeus* doğal görünümü

Familya Adı: Rosaceae **Yerel adı:** Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü

Bilimsel Adı: *Rosa canina* L. **Genel Ad:** Yabani gül

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Şahören köyü –Kızılkaya tepesi–1500 m 27.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Meyve

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Dağdan toplanan kuşburnu meyveleri yıkanır ve temizlenir. Taze kuşburnu meyveleri bir tencerede kaynatılarak hoşaf yapılır ve soğuk olarak içilir.

G 2. Bu meyveler gölge bir yerde kurutulur ve kaynamış sıcak suya atılarak çay gibi demlenir ve çayı sıcak içilir.

G 3. Ayrıca taze meyvelerden marmelat yapılır. Marmelat için ilk önce odun ateşine konan tavaların içine su konur ve kaynar. Kaynayan suya meyveler atılır ve iyice yumuşayıncaya kadar kaynatılır. Yumuşayan meyveler buradan susuz olarak süzgeçlerin üzerine alınır. Bu meyveler el yordamıyla ezilerek süzgeçten süzülür. Çekirdeklerinden ve kabuğun üst kısmındaki bıyık şeklindeki yapılarından ayrılır. Sonra süzülen meyveler tülbentten yapılmış olan keselere alınarak tekrar bir süzme işlemi yapılır. Bu işlemin ardından tekrar tava içerisine alınarak kaynatılmaya başlanır. Kaynama işlemi başlayınca miktara göre şeker ya da varsa bir sene önceki pekmez tatlandırmak için katılır. Çok cıvık ve çok katı olmayan bir kıvam alıncaya kadar kaynatılır. İşlem bittikten sonra kavanozlara sıcak olarak alınır. Kapakları kapatıldıktan sonra kavanozlar yere ters çevrilerek bir gün bekletilir. Bu sayede hava içerisinde kalmaz ve konserve olur. Uzun süre dayanır. Marmelat kahvaltı sofralarında, öğün arlarında ya da yemek sonrası tatlı niyetine yenir **(EK 7.2.).**

T 1. Soğuk algınlığı olan kişiler için, erginliğe ulaşmış olan meyveler toplanır ve yıkandıktan sonra temiz bir yerde gölgede kurumaya bırakılır. Kurutulan bu meyveler 3 bardak kaynamış suya 8–10 adet atılarak demlenir. Sıcak olarak içilir. Bir süre demlendikten sonra sıcak olarak içilir. Soğuk algınlığında bu çay tedavi edicidir.

T 2. Karın ağrısı şikâyetinde taze toplanan meyveler yıkanır ve çiğ olarak yenir.

T 3. Toplanan meyveler yıkanıp temizlenir ve gölge bir yerde kurutulur. Kurutulan meyvelerden 3 bardak kaynamış sıcak suya 10–12 adet atılarak bir taşım daha kaynatılıp 5 dakika demlenmesi beklenir. Sıcak olarak içilerek ağrı kesici olarak kullanılır.

T 4. İshali kesmek için kullanılır. Kuşburnu marmeladı da ishali kesmek için birebir tedavi edicidir. Bu marmelat istendiği kadar tüketilebilir.

Şekil 4.31.9. *Rosa canina* doğal görünümü

4.32.Salicaceae (Söğütgiller)

Familya Adı: Salicaceae

Yerel adı: Selvi

Bilimsel Adı: *Populus alba* L.

Genel Adı: Akkavak

Lokalite:C4-Konya-Kadınhanı- Demiroluk köyü-Bahçe içi –1120 m 26.09.2010

Kullanılan Kısım: Gövde

Kullanım Amacı: Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: Y Özellikle bu yörede kavak ağaçları belli bir yüksekliğe ve kalınlığa ulaşınca kesilir ve daha kurumadan yaş halde dış kabukları soyulur, ince dalları kesilir. Bu kabuk ve dallar kuruması için açık bir alana güneşin altına bırakılır. Kuruduktan sonra yakmaya elverişli hale gelir **(EK 7.3.).**

E Yan dalları temizlenen kavak ağacının soyulan gövdesi kurumaya bırakılır ve kuruyunca evlerin dam iskeletinin yapısına katılır. Bu yörede bu malzeme oldukça fazla kullanılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.32.1. *Populus alba* L. doğal görünümü

Familya Adı: Salicaceae **Yerel adı:** Karakavak

Bilimsel Adı: *Populus nigra* L. **Genel Adı:** Karakavak

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı- Demiroluk köyü-Bahçe içi –1120 m 26.09.2010 **Kullanılan Kısım:** Gövde

Kullanım Amacı: Yakacak, Eşya

Kullanım Şekli: Y Özellikle bu yörede kavak ağaçları belli bir yüksekliğe ve kalınlığa ulaşınca kesilir ve daha kurumadan yaş halde dış kabukları soyulur, ince dalları kesilir. Bu kabuk ve dallar kuruması için açık bir alana güneşin altına bırakılır. Kuruduktan sonra yakmaya elverişli hale gelir **(EK 7.3.).**

E Yan dalları temizlenen kavak ağacının soyulan gövdesi kurumaya bırakılır ve kuruyunca marangoz hanelerde inşaat malzemesi olarak dilme adı verilen şekilde kesilir. Bu yörede bu malzeme oldukça fazla kullanılır **(EK 7.3.).**

Şekil 4.32.2. *Populus nigra* doğal görünümü

Familya Adı: Salicaceae

Yerel adı: Salkım söğüt

Bilimsel Adı: *Salix babylonica* L.

Genel Adı: Söğüt

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü Köy yanı elmalık mevkii–1100 m -23.04.2010

Kullanılan Kısım: Yaprak, ince dalların kabukları

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T Ağrı kesici olarak kullanılır. Taze olarak toplanan yapraklar ve ince dalların kabukları temizlenip, gölge bir yerde kurutulur.3 bardak kaynamış suya bir tutam atılarak, çay gibi demlenir. Sıcak içilir.

Şekil 4.32.3. *Salix alba* doğal görünümü

4.33. Scrophulariaceae (Sıracaotugiller)

Familya Adı: Scrophulariaceae **Yerel adı:** Sığırkuyruğu

Bilimsel Adı: *Verbascum cheiranthifolium* Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. **Genel Adı:** Sığırkuyruğu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü-Tarla içi ve yol kenarı -1100 m 13.06.2010 **Kullanılan Kısım:** İnce filiz, çiçek, yaprak

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi, Yakacak

Kullanım Şekli: G Bahar aylarında toplanan ince filizler, çiçek zamanında toplanan çiçekler gölge bir yerde kurutulur. Ayrı kurutulan kısımlar bir araya getirilip karıştırılır. Bu karışımdan 3 bardak sıcak suya bir tutam atılarak çay gibi demlenir. Çayı sıcak içilir.

T 1. Basur şikâyetinde, toplanan yaprak ve çiçekler temizlenerek gölge bir yerde kurutulur. Kurutulan bu kısımlar basur şikâyeti olan hasta tarafından günde 2 defa 3 bardak su içerisine bir tutam atılarak kaynatılır. Sonra kaynamış su süzülerek mümkün olduğunca sıcak içilmesi gerekir.

T 2. Prostat şikâyetinde toplanan yapraklar temizlenip gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklar bez bir torbaya alınır. Prostat şikâyeti olan hastalar 3 bardak kaynamış suya 5–8 adet arasında yaprak atılarak 5 dakika demlendikten sonra sıcak olarak içilir. Bu çayı günde 2 kez içilmesi bu şikâyetlere şifa olacaktır.

T 3. Nefes darlığı şikâyetinde toplanan sığırkuyrukları çiçekleri temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Ayrıca taze kökler ince olarak doğranır ve kurutulur. Bir bardak sıcak suya bir tatlı kaşığı katılarak çay gibi demlenir. Sıcak içilerek nefes açıcı olarak kullanılır.

T 4. Böbrek rahatsızlıklarında, özellikle idrar söktürücü olarak toplanan sığırkuyrukları yıkanıp temizlendikten sonra çiçekleri gölge bir odada kurutulur. Daha sonra bir tencere içine konan çiçekler üzerine bir miktar su konarak kaynatılır ve suyu tercihen sıcak içilir. Sıcak içilemiyorsa ılıkta içilebilir.

T 5. Vücutta oluşan çıbanların olgunlaşması için araziden toplanan sığırkuyruklarının yaprakları bir tencereye konup üzerine hafif bir su ilave edilerek lapa haline gelinceye kadar bir süre pişirilir. Sonra bu lapa insan vücudunu yakmayacak sıcaklığa gelene kadar soğutulur ve çıban üzerine alınır. Bir sargı ile sarılarak bir gün açılmadan beklenir.

Y Arazide kuruyan özellikle boylu olan sığırkuyrukları toplanarak kışın yakacak olarak kullanılır.

Şekil 4.33.1. *Verbascum cheiranthifolium* var. *cheiranthifolium* doğal görünümü

4.34. Solanaceae (Patlıcangiller)

Familya Adı: Solanaceae **Yerel adı:** Gumpir

Bilimsel Adı:**Solanum tuberosum* L. **Genel Adı:** Patates

Lokalite: Kültür **Kullanılan Kısım:** Gövde

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G Topraktan çıkarılan patatesler yıkanır ve toprağından arındırılır. Yapılacak yemeğe göre kızartma ve sulu yemeği yapılacaksa çiğ olarak kabukları soyulur. Kızartma için ince dilimler halinde, yemeği yapılacaksa küp şeklinde doğranır. Patatesin salatası yapılacaksa patatesler 15 dakika haşlanır. Haşlandıktan sonra kabukları soyulur. Patates bu yörede evlerde bulunan kuzine isimli sobaların fırınlarında bir bütün olarak pişirilir ve çok lezzetli olur. Ayrıca yemeği de yapılır.

T Topraktan çıkarılan patatesler yıkanır ve toprağından arındırılır. Daha sonra kabukları soyulan patatesler 2 santimetrelik kalınlıkta dilimler oluşturacak şekilde dilimlenir. Bu dilimler bir tülbent üzerine dizilir ve başın alın kısmına gelecek şekilde sarılır ve tülbent iyice sıkılır.

Şekil 4.34.1. *Solanum tuberosum* doğal görünümü

4.35. Thymelaeaceae (Serçediligiller)

Familya Adı: Thymelaeaceae

Yerel adı: Çöpleme

Bilimsel Adı: *Daphne oleoides* Schreber subsp. *oleoides*

Genel Adı: Dafne

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Hacıoflazlar köyü Kasnak tepesi -1500 m - 31.07.2010

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: Romatizma şikâyetinde ağrı kesici olarak kullanılır.

T 1. Taze olarak toplanan çöplemeler temizlenir. Bir kazan içerisine konan su kaynadıktan sonra çöplemeler kazan içerisine konur. Bir sürede böyle kaynayıp, bir kenara alınır. Su sıcaklığı insanı yakmayacak sıcaklığa geldiğinde romatizması olan hasta bu kazana girer. Bir süre kazan içinde oturur. Böylelikle ağrılarının tedavisi sağlanır.

T 2. Taze olarak toplanan çöplemeler temizlenir. Yaprak ve ince dallar bir bıçak yardımıyla ince olarak kıyılarak bir havan içinde iyice dövülerek ezilir. Daha sonra içerisine bir avuç dövme (buğdayın kaynatılıp kabuğundan ayrılmış kısmı) katılarak 1 (bir) kilogram süt ile pişirilip lapa haline gelince ocaktan alınır. Bu lapa insanın ağrıyan kısmına vücudu yakmayacak sıcaklığa geldiğinde sarılır. Özellikle gece yapılan bu sargı sabaha kadar kalır ve sancının tedavisi sağlanır.

Şekil 4.35.1. *Daphne oleoides* subsp. *oleoides* doğal görünümü

4.36. Urticaceae (Isırgangiller)

Familya Adı: Urticaceae **Yerel adı:** Isırgan

Bilimsel Adı: *Urtica dioica* L. **Genel Adı:** Isırgan

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Beykavağı köyü-Bahçe içi su kenarı–1150 m 29.05.2010 **Kullanılan Kısım:** Gövde, yaprak

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Toplanan ısırganların yaprakları yıkanıp, temizlenir. Yapraklar biraz kabaca doğranır, içerisine bir baş soğan doğranarak ilave edilir. Üzerine yağ, tuz ve baharat atılarak saç böreği içi hazırlanmış olur.

G 2. Toplanan ısırganların yaprakları yıkanıp, temizlenir. Yapraklar parmak kalınlığında doğranır. Bir tencere içersine bir baş soğan doğranarak az bir yağ ile kavrulmaya başlanır. Soğanlar pembeleşmeye yakın içerisine yarım yemek kaşığı salça konulur ve kavrulur. Sonra doğranılan yapraklar tencereye boca edilip bir süre yapraklar kavrulur ve az bir su ilave edilerek pişirilir. Sarımsaklı yoğurt ile yenilir.

T 1. Böbrek rahatsızlıklarında, iltihaplanmalarda, toplanan ısırganlar temiz bir şekilde yıkandıktan sonra bir tencereye alınır. Üzerine bir miktar su dökülüp hafif bir şekilde kaynatılır. Daha sonra suyu süzülerek ılık olarak içilir.

T 2. Guatr hastalığında, nefes darlığı şikâyetinde, toplanan ısırganlar yıkanıp temizlendikten sonra yapraklar gölge bir yerde kurutulur. Kurutulan yapraklarda kaynamış sıcak suya demlenerek çayı içilir. Çayın sıcak içilmesi gerekmektedir. İçilmesinde zorluk çekiliyorsa bir miktar bal ve limon ile tatlandırılır. Mümkün olduğunca bu suyu gün boyunca içmek, ertesi güne bırakmamaktır.

T 3. Romatizma ağrılarında, toplanan taze ısırganlar yıkanıp, temizlendikten sonra büyük bir tencereye konarak üzeri su ile doldurulur. Yapraklar tencerede iyice haşlanıncaya kadar beklenir. Sonra yapraklar bir kenara alınıp tahta bir kaşık yardımıyla ezilerek lapa haline getirilir ve romatizma ağrısı olan hastanın eklem yerlerine bir sargı ile sarılır.

Şekil 4.36.1. *Urtica dioica* doğal görünümü

4.37. Verbenaceae (Mineçiçeğigiller)

Familya Adı: Verbenaceae

Yerel adı: Basır otu

Bilimsel Adı: *Verbena officinalis* L.

Genel Adı: Mine çiçeği, güvercin otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Bulgur pınarı köyü- Köy içi bahçe içi su kenarı–1220 m 13.06.2010

Kullanılan Kısım: Gövde, yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Tıbbi

Kullanım Şekli: T 1. Basur (hemoroit) şikâyetinde, araziden toplanan Basır otları gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan bu otlar el yordamıyla avuç içinde ezilerek toz haline gelir ve ince bir elekten geçirilir. Bu toz kuru olarak günde 2 yemek kaşığı yenerek ve ayrıca bu toz bir bardak su ile bir cezve içerisine 2 yemek kaşığı konulup kaynatılıp suyu sıcak içilir.

T 2. Basur (hemoroit) şikâyetinde, araziden taze olarak toplanan basır otu yaprakları bir sargı üzerine konur ve bir yakı hazırlanır. Bu yakı direkt olarak yara üzerine sarılır. Yani basur üzerine konulur. Yakının kalma süresi hastanın dayanma süresiyle ilgilidir. Mümkün olduğunca uzun kalması gerekmektedir.

T 3. Basur (hemoroit) şikâyetinde, araziden taze olarak toplanan Basır otları yıkanıp, temizlenir ve çiğ olarak yenir.

Şekil 4.37.1. *Verbena officinalis* doğal görünümü

4.38.Viscaceae (=Loranthaceae) (Ökseotugiller)

Familya Adı: Viscaceae

Yerel adı: Büvelek otu

Bilimsel Adı: *Viscum album* L. subsp. *album* L.

Genel Adı: Ökse otu

Lokalite: C4-Konya-Kadınhanı-Demiroluk köyü Su deposu yanı orman içi–1150 m - 02.05.2010 (Çam ağacı üzerinde)

Kullanılan Kısım: Yaprak, çiçek

Kullanım Amacı: Gıda, Tıbbi

Kullanım Şekli: G 1. Taze olarak toplanan büvelek otu yaprakları hem insanlar ve de hayvanlar tarafından çiğ olarak yenir. Ayrıca bu otlar küçükbaş hayvanlarda kullanımı ise bu otlar taze iken kıyılarak yedirilir ve süt verimi artırılmış olur. Bir de bu taze otlar kış için kurutularak balya haline getirilip kışın hayvanlara yedirilir.

T 1.Solunum yolları rahatsızlıklarında nefes açıcı ve tansiyon düşürücü olarak kullanılır. Toplanan büvelek otları temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan otların yaprakları el yordamıyla ayrılır. 3 bardak kaynamış suya bir tutam atılarak çay gibi demlenir. Günde öğün aralarında 2 bardak içilir.

T 2. Karın ağrısı şikâyetinde ağrı kesici olarak kullanılır. Toplanan büvelek otları yıkanıp, temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Bir cezve içerisine atılan bir tutam kurutulmuş yaprak üzerine alabildiği kadar su konur ve kaynatılır. Daha sonra süzülerek suyu sıcak olarak içilir.

T 3. Kanser (karaciğer) ve şeker hastalığını tedavisinde kullanılır. Toplanan büvelek otları yıkanıp, temizlendikten sonra gölge bir yerde kurutulur. Kuruyan yapraklar bir gün geceden sıcak suya ıslatılıp ertesi gün sabah soğuk olarak içilir.

Şekil 4.38.1. *Viscum album* subsp. *album* doğal görünümü

Şekil 4.38.2. *Viscum album* subsp. *album* doğal görünümü

4.39.Zygophyllaceae (Yabani kimyongiller)

Familya Adı: Zygophyllaceae **Yerel adı:** Üzerlik

Bilimsel Adı: *Peganum harmala* L. **Genel Adı:** Üzerlik

Lokalite:B4-Konya-Kadınhanı-Kolukısa Kasabası–Köy yanı tarla kenarı–915 m 05.06.2010 **Kullanılan Kısım:** Tohum

Kullanım Amacı: Tıbbi, Eşya, İnanç

Kullanım Şekli: T Basur ve kabızlık şikâyetlerinde kullanılır. Toplanan tohumlar bir tava içerisine konarak kavrulur. Kavrulan tohumlar Bir havana alınarak burada iyice dövülerek un haline getirilir. Bu un aç karnına sabahları bir yemek kaşığı yenmelidir.

E Tohumlar otaları delinerek boncuk gibi dizilir ve çeşitli süsler yapılır.

İ Tohumlar nazara karşı bir tavada kavrulur ve ev içerisinde tütsüsü dolaştırılarak nazardan korunmaya çalışılır.

Şekil 4.39.1. *Peganum harmala* doğal görünümü

Çizelge 4.1. Bilgi alınan kişilerin listesi

No	Adı Soyadı	Cinsiyet	Yaşı	Bulunduğu Yer	Öğrenim durumu	Mesleği
1	Aşır Keskin	Erkek	64	Meydanlı Köyü	Üniversite	Öğretmen
2	Habibe Kahraman	Kadın	65	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
3	Ali Keskin	Erkek	68	Meydanlı Köyü	İlkokul	Emekli
4	Arife Keskin	Kadın	65	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
5	Suzan Keskin	Kadın	43	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
6	Hakkı Şeker	Erkek	74	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
7	Sedir Kartal	Erkek	82	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
8	Sefer Durucan	Erkek	84	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
9	İsmet Akçakaya	Erkek	73	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
10	Mustil Kahraman	Erkek	74	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
11	Hikmet Kahraman	Erkek	65	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
12	Mithat Kahraman	Erkek	74	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
13	Remziye Akçaya	Kadın	70	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
14	Şerif Şahin	Erkek	84	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
15	Emine Şeker	Kadın	75	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
16	Osman Ceyhan	Erkek	75	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
17	Mehmet Yaşar	Erkek	71	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
18	Mehmet Küçükkeskin	Erkek	86	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
19	Sefer Yiğit	Erkek	68	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
20	Aziz Yiğit	Erkek	69	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
21	Melahat Yaşar	Kadın	73	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
22	Yadigâr Yıldırım	Kadın	82	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
23	Rahime Küçükkeskin	Kadın	80	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
24	Ayşe Ertaş	Kadın	85	Meydanlı Köyü	----------	Ev Hanımı
25	Şerbani Ergin	Kadın	85	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
26	Selamiye Karayiğit	Kadın	80	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
27	Emine Akçakaya	Kadın	73	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
28	Fadimana Kartal	Kadın	85	Meydanlı Köyü	----------	Ev Hanımı
29	Kadir Yılmaz	Erkek	84	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
30	Mustafa Aydın	Erkek	60	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
31	Halil Aydın	Erkek	58	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
32	Reşit Yaşar	Erkek	55	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
33	Ali Ertaş	Erkek	58	Meydanlı Köyü	Ortaokul	Emekli
34	Hasip Büyksarı	Erkek	68	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
35	Ali Akçakaya	Erkek	75	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
36	M.Ali Çakal	Erkek	75	Meydanlı Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
37	Şükrü Büyüksarı	Erkek	98	Meydanlı Köyü	----------	Çiftçi
38	Zekiye Aydın	Kadın	66	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
39	Netice Altıntaş	Kadın	82	Meydanlı Köyü	----------	Ev Hanımı
40	Fazilet Çakal	Kadın	74	Meydanlı Köyü	----------	Ev Hanımı
41	Ahmet Kahraman	Erkek	65	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
42	Mavi Kartal	Kadın	68	Meydanlı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
43	Yaşar Kartal	Erkek	66	Meydanlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
44	Ali Yazcu	Erkek	58	Başkuyu Köyü	İlkokul	Çiftçi
45	Suat Köksoy	Erkek	40	Altınova Çiftliği	Üniversite	Ziraat Müh.
46	Derviş Yıldız	Erkek	45	Altınova Çiftliği	Lise	İşçi
47	İhsan Kaya	Erkek	54	Kolukısa Kasabası	İlkokul	Çiftçi
48	İhsan Avşar	Erkek	65	Kolukısa Kasabası	İlkokul	Çiftçi
49	Bekir Tezcan	Erkek	47	Kolukısa Kasabası	İlkokul	Çiftçi
50	Keramettin Avşar	Erkek	43	Kolukısa Kasabası	İlkokul	Çiftçi
51	H.Mehmet Avşar	Erkek	49	Kolukısa Kasabası	İlkokul	Çoban
52	Süreyya Çınar	Erkek	65	Karahisarlı Köyü	İlkokul	Çiftçi
53	Nuri Şengül	Erkek	34	Başkuyu Köyü	İlkokul	Çiftçi
54	Mehmet Şahin	Erkek	67	Başkuyu Köyü	İlkokul	Çiftçi
55	Mehmet Sarı	Erkek	45	Başkuyu Köyü	İlkokul	Çiftçi

Çizelge 4.1.' in devamı Bilgi alınan kişilerin listesi

No	Adı Soyadı	Cinsiyet	Yaşı	Bulunduğu Yer	Öğrenim durumu	Mesleği
56	Mehmet Altıntaş	Erkek	60	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
57	Sefer Kahraman	Erkek	83	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
58	Ahmet Acar	Erkek	43	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
59	Arif Bektaş	Erkek	51	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
60	Ramazan Yıldırım	Erkek	48	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
61	Fazlı Yalçın	Erkek	48	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
62	Hüseyin Kahraman	Erkek	15	Demiroluk Köyü	Ortaokul	Öğrenci
63	Musa Harmancı	Erkek	41	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
64	Firdevs Kahraman	Kadın	44	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
65	Nevzat Kahraman	Erkek	50	Demiroluk Köyü	Lise	Çiftçi
66	H.Hüseyin Kahraman	Erkek	77	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
67	Ramazan Kahraman	Erkek	41	Demiroluk Köyü	Lise	Çiftçi
68	Ramazan Harmancı	Erkek	80	Demiroluk Köyü	----------	Besici
69	Firdevs Acar	Kadın	92	Demiroluk Köyü	----------	Ev Hanımı
70	Hatice Altıntaş	Kadın	88	Demiroluk Köyü	----------	Ev Hanımı
71	Keziban Acar	Kadın	70	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
72	Zekiye Yılmaz	Kadın	60	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
73	Fatma Acar	Kadın	65	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
74	Havva Kahriman	Kadın	60	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
75	Tenzile Yılmaz	Kadın	65	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
76	Ayşe Kahriman	Kadın	72	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
77	Ülfet Kahriman	Kadın	70	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
78	Emine Acar	Kadın	68	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
79	Teslime Yılmaz	Kadın	68	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
80	Fatiya Bektaş	Kadın	65	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
81	Müslüme Altıntaş	Kadın	68	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
82	Telve Yıldırım	Kadın	80	Demiroluk Köyü	----------	Ev Hanımı
83	Fatik Yıldırım	Kadın	82	Demiroluk Köyü	----------	Ev Hanımı
84	Şevga Karaman	Kadın	82	Demiroluk Köyü	----------	Ev Hanımı
85	Behice Karaman	Kadın	65	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
86	Fehime Altıntaş	Kadın	67	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
87	Melahat Çiftçi	Kadın	80	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
88	Rahime Yalçın	Kadın	82	Demiroluk Köyü	----------	Ev Hanımı
89	Nurlu Yalçın	Kadın	65	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
90	Hatice Yalçın	Kadın	50	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
91	Elif Karaman	Kadın	75	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Ev Hanımı
92	Semiha Karaman	Kadın	50	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
93	Hatice Avcı	Kadın	55	Demiroluk Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
94	Remzi Yılmaz	Erkek	62	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
95	Hasan Acar	Erkek	46	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
96	Sebahattin Yılmaz	Erkek	60	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
97	Mehmet Yılmaz	Erkek	48	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
98	Muammer Yılmaz	Erkek	80	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
99	Recep Bektaş	Erkek	75	Demiroluk Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
100	Nebi Yalçın	Erkek	68	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
101	Bünyamin Yalçın	Erkek	80	Demiroluk Köyü	----------	Çiftçi
102	Ramazan Yılmaz	Erkek	55	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
103	Mustafa Türkmen	Erkek	55	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
104	Seyit Ali Kahraman	Erkek	57	Demiroluk Köyü	İlkokul	Çiftçi
105	Ali Acar	Erkek	35	Demiroluk Köyü	Lise	Çiftçi
106	Cevdet Şirin	Erkek	45	Atlantı Kasabası	İlkokul	Çiftçi
107	Memiş Gönül	Erkek	48	Pusat Köyü	İlkokul	Çiftçi
108	İbrahim Can	Erkek	67	Pusat Köyü	İlkokul	Çiftçi
109	Ali Atılgan	Erkek	40	Pusat Köyü	İlkokul	Çiftçi
110	Ali Aslan	Erkek	48	Pusat Köyü	İlkokul	Çiftçi

Çizelge 4.1.' in devamı Bilgi alınan kişilerin listesi

No	Adı Soyadı	Cinsiyet	Yaşı	Bulunduğu Yer	Öğrenim durumu	Mesleği
111	Memiş Kılıç	Erkek	65	Pusat Köyü	İlkokul	Çiftçi
112	Latif Sametoğlu	Erkek	59	Saçıkara Köyü	İlkokul	Çiftçi
113	Mehmet Koyuncu	Erkek	61	Saçıkara Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
114	Havva Buksür	Kadın	65	Saçıkara Köyü	----------	Çiftçi
115	Abdurrahman Buksür	Erkek	65	Saçıkara Köyü	İlkokul	Kahveci
116	Mehmet Haşimler	Erkek	60	Saçıkara Köyü	İlkokul	Çiftçi
117	Mehmet Kurt	Erkek	70	Saçıkara Köyü	İlkokul	Çiftçi
118	Kemal Polat	Erkek	85	Pirali Köyü	----------	Çiftçi
119	Osman Koç	Erkek	74	Pirali Köyü	----------	Çiftçi
120	Yaşar Taşçı	Erkek	70	Pirali Köyü	----------	Çiftçi
121	Aziz Taşçı	Erkek	58	Pirali Köyü	İlkokul	Çiftçi
122	Osman Taşçı	Erkek	61	Pirali Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
123	İbrahim Koçyiğit	Erkek	64	Pirali Köyü	Okur-Yazar	Çiftçi
124	Ahmet Demir	Erkek	55	Beykavağı Köyü	İlkokul	Emekli
125	İzzet Demir	Erkek	72	Beykavağı Köyü	İlkokul	Çoban
126	Halil Türkmen	Erkek	54	Beykavağı Köyü	İlkokul	Şoför
127	Ebazer Karataş	Erkek	74	Hacıoflazlar Köyü	İlkokul	Çiftçi
128	Ramazan Büyükoflaz	Erkek	42	Hacıoflazlar Köyü	Lise	Muhtar
129	Mustafa Topçu	Erkek	60	Bulgurpınarı Köyü	İlkokul	Çiftçi
130	Süleyman Küçükakkaş	Erkek	42	Bulgurpınarı Köyü	Lise	İmam
131	Rukiye Küçükakkaş	Kadın	45	Bulgurpınarı Köyü	İlkokul	Ev Hanımı
132	Ramazan Mutlu	Erkek	56	Çavdar Köyü	İlkokul	Çiftçi
133	Yakup Ercan	Erkek	58	Çavdar Köyü	İlkokul	Çiftçi
134	Hacı Tülek	Erkek	38	Mahmudiye Köyü	İlkokul	Çiftçi
135	Fahri Çiftçi	Erkek	48	Mahmudiye Köyü	Lise	Çiftçi
136	Ahmet Karadağ	Erkek	44	Mahmudiye Köyü	Ortaokul	Çiftçi
137	Naci Ersoy	Erkek	42	Mahmudiye Köyü	Üniversite	Öğretmen
138	Nevzat Say	Erkek	46	Mahmudiye Köyü	Lise	Harita tek.
139	Nafiz Küçükkaya	Erkek	80	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Çiftçi
140	Mustafa Şahin	Erkek	74	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Çiftçi
141	Mevlüt Küçükkaya	Erkek	73	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Çiftçi
142	Mehmet Ergin	Erkek	71	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Çiftçi
143	Mumamer Ergin	Erkek	74	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Çiftçi
144	Ahmet Koçak	Erkek	67	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Çiftçi
145	Haşmet Kahriman	Erkek	78	Kadınhanı Merkez	Okur-Yazar	Çiftçi
146	Mevlüt Danabaş	Erkek	80	Kadınhanı Merkez	Okur-Yazar	Çiftçi
147	Zeynep Şahin	Kadın	72	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Ev Hanımı
148	Gülizar Ergin	Kadın	71	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Ev Hanımı
149	Pakize Danabaş	Kadın	75	Kadınhanı Merkez	Okur-Yazar	Ev Hanımı
150	Fadime Kahriman	Kadın	84	Kadınhanı Merkez	----------	Ev Hanımı
151	Adalet Koçak	Kadın	69	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Ev Hanımı
152	Fadimana Keskin	Kadın	23	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Ev Hanımı
153	Navrız Çelik	Kadın	51	Kadınhanı Merkez	İlkokul	Ev Hanımı

Son yıllarda yapılan etnobotanik çalışmaları değerlendirdiğimizde araştırmamız yönünden aşağıdaki farklılıkları görmekteyiz.

Saday (2009) Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri adlı araştırmasında *Brassica oleracea* L. var. *capitata* (Lahana) yalnızca yemek olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Bu yöremizde *Brassica oleracea* L. var. *capitata* (Lahana) yemekle birlikte tıbbi kullanımının olduğu görülmüş özellikle Zatürre de ve romatizmal hastalılarda ağrı kesici özelliğinde faydalanılmıştır. *Dianthus zonatus* Fenzl. var. *zonatus* (karanfil) bu bitki soğuk algınlığı giderici ve baharat olarak kullanımı belirtilmiştir. Bu yörede ise cilt hastalıklarında özellikle siğil tedavisinde kullanıldığı görülmüştür. *Juniperus oxycedrus* L. yılan, arı sokmaları, egzama ve alerjik reaksiyonlarda kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise mide şikâyetlerinde gaz giderici, ülser tedavisinde kullanıldığı ayrıca farklı bir kullanımı olduğu belirtilmiştir. *Glaucium leiocarpum* Boiss. Adlı bitki yalnızca börek içinde kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise bu bitkinin iç organ yaralarını tedavisinde kullanıldığını görmekteyiz. *Daphne oleoides* yalnızca süs bitkisi olarak verilmiştir. Araştırmamızda bu bitkinin tıbbi kullanımının olduğu romatizma ağrılarını kesmek için kullanıldığı belirtilmiştir.

Eşen (2008) Aydınlar Köyü Ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri adlı araştırmasında *Juniperus oxycedrus* L. meyveleri astım ve bronşit için kullanılırken araştırmamızda mide şikâyetleri için kullanıldığı tespit edilmiştir. *Teucrium polium* L. (Acı yavşan otu) ağrı kesici, şeker düşürücü ve kadın hastalıkları için kullanıldığı halde araştırmamızda karın ağrısı, çıbanlar, kaşıntı giderici, kas gevşetici, güneş çarpması ve basur şikâyetlerinde kullanılmaktadır. *Salix alba* L. oyuncak amaçlı kullanılırken araştırmamızda tıbbı amaçlı olarak ağrı kesici olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. *Verbascum cheiranthifolium* Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. İp boyacılığı ve ağrı kesici olarak kullanılmış araştırmamızda ise tıbbi olarak basur, prostat, böbrek, çıban ve nefes darlığı şikâyetlerinde ve gıda olarak çayının yapıldığı tespit edilmiştir.

Deniz (2008) Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü (Uşak) Florası Ve Etnobotanik Açıdan Değerlendirilmesi adlı araştırmasında *Salix alba* L. yakacak ve sepet yapımında kullanıldığı verilmiştir. Araştırmamızda tıbbı amaçlı olarak ağrı kesici olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. *Glaucium leiocarpum* Boiss.'in tıbbi amaçlı olarak yaprak ve dallarından yapılan çayın öksürük kesici ve uyku verici özelliğinin olduğu, araştırmamızda ise bu bitkinin çiçek ve yapraklarından yapılan çayın iç organ

yaralarının tedavi edici özelliğinin olduğu tesbit edilmiştir. *Rosa canina* L.'nin meyvelerinden çayının yapıldığı ve bu çayın soğuk algınlığına, nezlede kulanıldığı, meyvelerinden reçel yapıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda bu özelliklere ek olarak meyvelerinden marmelat yapıldığı ve bu marmelatın ishali kestiği bilgisine yer verilmiştir.

Çimen (2007) Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları üzerinde Etnobotanik Araştırmalar" adlı araştırmasında *Berberis crataegina* DC. Tıbbi amaçlı olarak göz ağrılarında kullanıldığı verilmiştir. Araştırmamızda ise bu bitkinin tıbbi olarak hayvan iç parazitlerini dökmek için kullanılmasının yanında gıda amaçlı olarak meyvelerinin yenildiği, marmeladının yapıldığı ve taze yapraklarının tüketildiği tespit edilmiştir. *Echium italicum* L. Tıbbi olarak yara tedavisinde kullanıldığı araştırmamızda ise gıda amaçlı hayvan yemi olarak verilmiştir. *Urtica dioica* L. Tıbbi olarak romatizma için kullanılır. Araştırmamızda bu bitkinin gıda amaçlı olarak börek içi ve yemeğinin yapıldığı tıbbi olarak ise böbrek, guatr, nefes darlığı şikâyetlerinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Mart (2006) Bahçe Ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması adlı eserinde *Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus* bitkinin tıbbi amaçlı olarak hayvan ilacı olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise mide gazı şikâyetleri, ülser ve zayıflamak için bitkinin kullanıldığı tespit olmuştur. *Quercus cerris* L. var. *cerris* yakıt ve balkonlarda gölgelik olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise kullanım amacının gıda ve tıbbi amaçlı olduğu, gıda olarak yapraklarının, meyvelerinin hayvan yemi olarak kullanıldığı, tıbbi olarak ise şeker düşürücü özelliği tespit edilmiştir. *Malva neglecta* Wallr. Gıda amaçlı yemeğinin yapıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise bu bitkinin gıda kullanımının yanında tıbbi kullanımında olduğu özellikle baş ağrısı, soğuk algınlığı ve vücutta meydana gelen iltihaplanmalar için kullanıldığı tespit edilmiştir.

Akgül (2008) Midyat (Mardin) Civarında Etnobotanik adlı araştırmasında *Peganum harmala* L. kullanım amacı süs ve nazara karşı kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise farklı olarak tıbbi amaçlı olarak kabızlık ve basur şikâyetinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Koyuncu (2005) Geyve (Sakarya) Çevresinin Floristik ve Etnobotanik Açıdan İncelenmesi adlı araştırmasında *Quercus robur* L. subsp. *robur*'un kullanım amacı yakacak olarak verilmiştir. Araştırmamızda bu bitkinin yakacak olarak kullanılması yanında meyvelerinin yenildiği tesbit edilmiştir.

Öztürk (2006) Nizip bölgesinin (Aksaray) florası ve etnobotanik özellikleri adlı araştırmasında *Anthemis austriaca* Jacq.'ın kullanım amacını tıbbi olarak verilmiş ve çiçeklerinin kaynatılmasıyla yapılan çayın karın ağrısı, idrar artırıcı, iltihap sökücü, antiseptik olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda ise kullanım amacı hem tıbbi hemde gıda olarak verilmiştir. Tıbbi olarak Mide rahatsızlıklarında, solunum sistemi oluşan nefes darlığında nefes açıcı olarak, karın ağrısı, böbrek ve idrar yollarında oluşan rahatsızlıklarda, vücutta meydana gelen iltihaplanmalarda, şeker düşürücü olarak kullanıldığı tesbit edilmiştir. Gıda olarak kullanımı ise çiçekleri açmadan toplanan papatyaların yaprakları salata ve yufka dürümü yapılarak yenilmektedir. *Chondrilla juncea* L. var. *juncea* L.'nin tıbbi olarak bitkiden hazırlanan sakızın yaraların iyileşmesinde ve midevi rahatsızlıklarda kulanıldığı belirtilmiştir. Araştırmamızda gıda olarak ilk çıkan taban yapraklarının salata ve yufka dürümü yapılarak yenildiği tesbit edilmiştir. *Populus alba* L.'nın tıbbi olarak gövde, dal ve kabuklarının kaynatılmasıyla elde edilen çayın ağrı kesici, iltihap söktürücü, soğuk algınlığı, terletici, yatıştırıcı, kabız ve idrar artırıcı özelliğinden bahsedilmiştir. Araştırmamızda bu bitkinin yakacak olarak gövde ve soyulmuş kabuklarının kullanıldığı, eşya amaçlı olarak çeşitli tarım aletlerinin ve değişik amaçlı aletlerin yapıldığı tesbit edilmiştir.

Metin (2009) "" Mut Ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri " adlı araştırmasında *Stachys cretica* L.'nin eşya amaçlı olarak kulanıldığı bu bitkiyi çocuklar iri yaprakları üzerine dikenli çiçekleri takarak toka yaptıkları belirtilmiştir. Araştırmamızda bu bitkinin gıda amaçlı yapraklarının ve çiçeklerinin kurutularak çayının yapıldığı tespit edilmiştir.

Çakılcıoğolu (2003) Harput (Elazığ) Ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri adlı araştırmasında *Cotoneaster nummularia* Fisch. & Mey.'in tıbbi amaçlı olarak meyvelerinin iştah açıcı, midevi ve balgam söktürücü özellikleri belirtilmiştir. Araştırmamızda ise bu bitkinin hem gıda amaçlı meyvelerinin yenildiği ve eşya amaçlı olarak yörede çok dayanıklı olması sebebiyle çeşitli aletlerin yapımında kulanıldığı tespit edilmiştir. *Verbena officinalis* L.'in tıbbi amaçlı kabız, ateş düşürücü, uyarıcı kuvvet verici özellikleri belirtimiştir. Araştırmamızda bu bitkinin basur rahatsızlığı için kullanıldığı ifade edilmiştir. *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik. Tıbbi amaçlı olarak toprak üstü kısımları adet azaltıcı ve düzenleyici, kan dindirici olarak kullanıldığı, araştırmamızda bu bitkinin gıda amaçlı yapraklarının salatalara ve yufka dürümüne katılarak çiğ yendiği tespit edilmiştir. *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl.'ın gıda

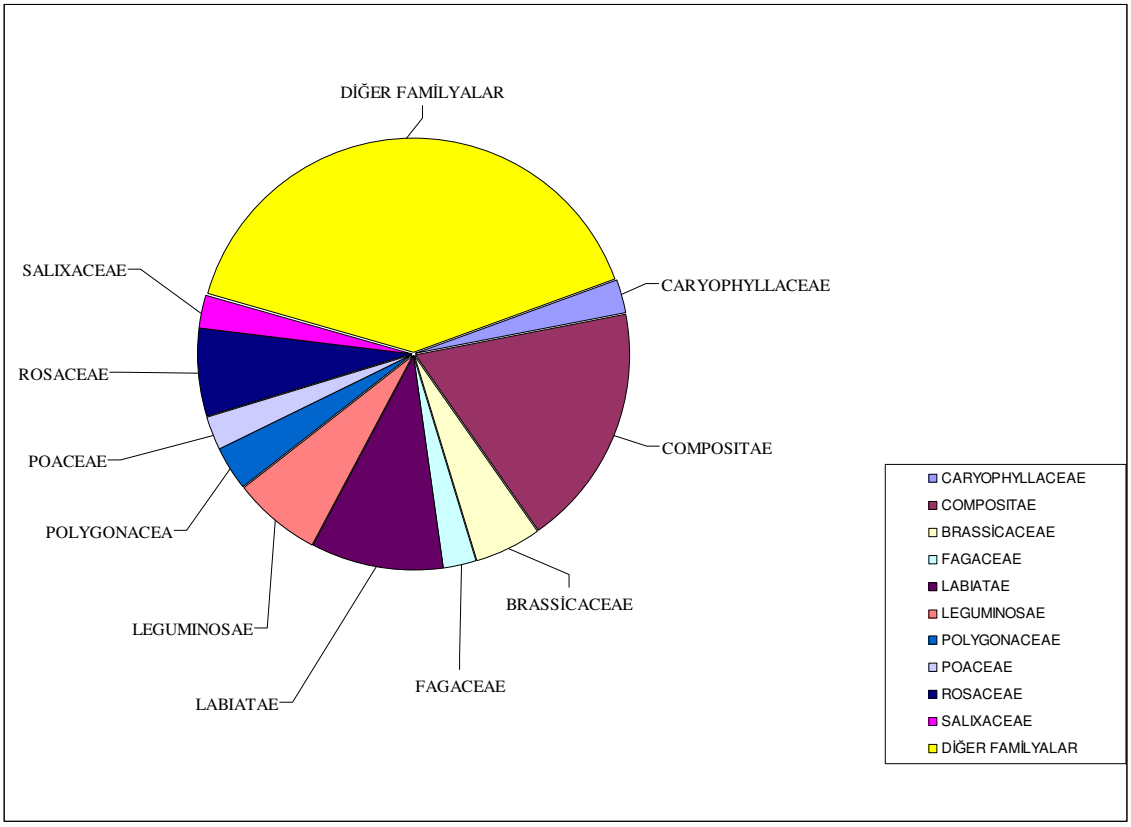
amaçlı olarak genç yapraklar pişirilir. Tohum çiğ veya pişirilerek yenir. Tohum toz haline getirilerek mısırla karıştırılıp ekmek yapılır. Çorbalara veya salatalara ilave edildiği belirtilmiştir. Araştırmamızda çiçeklerinin kurutularak çayı yapıldığı tesbit edilmiştir. *Silene vulgaris* (Moench) Garcke'nin tıbbi amaçlı olarak kökleri ve toprak üstü kısımları, İnfüzyon halinde (%5) idrar yolları hastalıklarında kullanıldığı, araştırmamızda bu bitkinin gıda amaçlı yapraklarından borana adı verilen bir yemeğin yapıldığı belirtilmiştir. *Erodium cicutarium* (L.) L.'Herit subsp. *cicutarium* tıbbi amaçlı kan kesici ve kabız tedavisinde kullanıldığı, araştırmamızda bu bitkinin gıda amaçlı olarak taban ve taze yapraklarının dürüm yapılarak tüketildiği tesbit edilmiştir. *Melilotus officinalis*'in tıbbi amaçlı olarak çiçekli bitkinin yumuşatıcı ve romatizma ağrılarını giderici özelliğinin olduğu, araştırmamızda gıda amaçlı hayvan yemi olarak kullanıldığı belirtilmiştir. *Achillea biebersteinii* Afan. çiçek durumları pirelere karşı kullanılmaktadır. Araştırmamızda tıbbi amaçlı çiçekleri değişik şekillerde kulanılarak, mide ve bağırsak rahatsızlıklarında, karın ağrısı şikâyetinde ve şeker düşürücü olarak kullanıldığı tesbit olunmuştur. *Centaurea solstitialis* L. subsp. *solstitialis* tıbbi amaçlı toz edilmiş tohumları mesane taşları, toz edilmiş kökleri idrar yollarındaki kum ve taşların tedavisinde kullanılmaktadır. Araştırmamızda bu bitki tıbbi amaçlı çiçeklerinin yenilmesiyle karın ağrısı şikâyetinde ve gıda amaçlı olarak toplanan bu dikenler patoz makinasına atılarak saman haline getirilip hayvan yemi şeklinde kullanılmaktadır. *Convolvulus arvensis* L. Bu bitkinin tıbbi amaçlı olarak taze sütü müshil, safra söktürücü ve kurt düşürücü özelliğinden bahsedilmiştir, araştırmamızda bu bitki hayvan yemi olarak meralarda oldukça sık kullanılmaktadır. *Echium italicum* L. Bitkinin tıbbi amaçlı olarak çiçek ve yaprağından yapılan çayın idrar arttırıcı, terletici ve yatıştırıcı olarak kullanıldığı, araştırammızda bu bitki hayvan yemi olarak kullanıldığı özellikle küçükbaş hayvanların arazide bu bitkiyi bulunca bu bitkinin etrafından ayrılmadıkları gözlenmiştir.

Araştırmamızda son yıllarda yapılan tezlerin hiç birinde yer almayan tıbbi amaçlı olarak kullanılan bitkiler tespit edilmiştir. Compositae familyasından *Inula montbretiana* DC.'dir. Bu bitki hayvanların derileri üzerinde meydana gelen yaralar için kullanılır. Bitkinin çiçek ve yaprakları suda haşlandıktan süzülür. Bu haşlama suyu hayvanın yarası üzerne ılık bir sıcaklıkta dökülür.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

2009–2010 yılları arasında Kadınhanı ilçe merkezi ve köylerinde yapılan etnobotanik alan araştırmalarında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırma sonucu farklı kullanımlara ait yaklaşık 108 bitki tespit edilmiştir. Toplamda 39 familya 87 cins olmak üzere bu bitkilerden 75 tanesi gıda,56 tanesi tıbbi, 13 tanesi eşya, 9 tanesi yakacak, 2 tanesi inanç, 2 tanesi de süs bitkisi olarak kullanılmaktadır.

Şekil 5.1. Araştırma alanı familyaları pasta grafisi

Kadınhanı ilçe merkezi ve çevre köylerindeki insanlar bitkilerle iç içe yaşamaktadırlar. İlçe merkezi ve merkeze yakın köylerde yaşayan insanlar özellikle doktor ve hastanelere daha yakın olduklarından ağrı sancı gibi rahatsızlıklarda kullanılan bitkileri zamanla daha az kullanmaya başlamışlardır. Ancak gıda olarak kullandıkları bitkileri gerek doğdukları köylerdeki yakınlarından gerekse topladıkları bitkileri köy merkez pazarlara getirip satan insanlardan temin etmektedirler. Kadınhanı ilçesinde yöre halkı ihtiyacı olan bitkileri bahçesinden temin etmekle birlikte özellikle ilçenin uzak dağ köyleri ihtiyaçlarını doğadan temin etmekte ve kullanmaktadır.

Kullandıkları bitkileri isimlendirdikleri halde kullanmadıklarına ot demekle yetinmişlerdir. Özellikle bitkilerin kullanımı dağ köylerinde oldukça fazla iken ova köylerinde bu kullanım eskiye göre azalmıştır. Ova köylerinde meraların azalıp sulu ve susuz tarım arazilerinin artması ve kullanılan yabani ot ilaçlarının artması sebebiyle doğal yetişen otlar kaybolma noktasına gelmiştir. Ama yöre halkı bahar mevsiminde eski alışkanlıklarından vazgeçmeyip meralarda bu otları arayıp bulmaktadır.

Kadınhanı ilçe ve köylerinde doğal bitkiler çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Ayrıca kültüre alınmış bitkilerde günlük hayatta insanların farklı alanlarda kullanımına hizmet etmektedir. Bitkileri kullanım amaçlarına göre şöyle sıralayabiliriz.

5.1.Gıda amaçlı olarak kullanılanlar

5.2.Tıbbi amaçlı olarak kullanılanlar

5.3. Yakacak amaçlı olarak kullanılanlar

5.4.Eşya amaçlı olarak kullanılanlar

5.5.İnanç amaçlı olarak kullanılanlar

5.6.Süs amaçlı olarak kullanılanlar

5.1. Gıda Amaçlı Olarak Kullanılanlar

Gıda olarak tüketimlerle ilgili yöreye has ayrıntıları şu şekilde belirtmek mümkündür. Gıda amaçlı kullanılan bitkilerin değişik kullanımları vardır. Genellikle doğal otsu bitkilerin yaprakları börek içine, salatalara, yufka dürümüne katılarak, yemeği yapılarak kullanılmakta olup tüm kullanımları şu şekilde sıralayabiliriz.

5.1.1.Börek içine katılan bitkiler

5.1.2. Yemeği yapılan bitkiler

5.1.3. Sarması yapılan bitkiler

5.1.4.Çiğ olarak tüketilen bitkiler

5.1.5. Turşusu yapılan bitkiler

5.1.6. Meyvesi yenilen bitkiler

5.1.7.Çayı içilen bitkiler

5.1.8. Baharat olarak tüketilen bitkiler

5.1.9. Hayvan yemi olarak kullanılan bitkiler

5.1.10.Kül suyu kullanılan bitkiler

5.1.1. Börek içine katılan bitkiler

Yöre insanı börek içi hazırlarken çoğunlukla aynı yöntemi kullanmaktadır. Genellikle çiğ olarak hazırlanmasının yanında bir miktar sıvı yağda soğanı kavurup üzerine bitkilerin doğranmış yapraklarını koymakta daha sonra üzerine isteğe bağlı

baharatlar ve tuz ilave ederek içi hazırlamaktadırlar. İnsanların bu otları börek içinde kullanmalarının sebebi yöre halkının evlerinde ekmek yapacakları bir ocak olması ve özellikle kendi ekmeklerini bu ocaklarda yapmalarıdır. Sık sık ekmek yapmak için ocak yakılması, bu otlardan yapılan böreklerin lezzetli ve doğal olması otların kullanımını artırmıştır. Bu bitkileri şöyle sıralayabiliriz;

Chenopodium album L. var. *album* L. (Sirken)

Malva neglecta Wallr. (Ebegümeci)

Papaver glaucum Boiss. & Hausskn. (Yaban haşhaşı, gelineli)

Rumex patientia L.(İlibada, evelik)

Urtica dioica L.(Isırgan)'dır.

5.1.2. Yemeği yapılan bitkiler

Özellikle otsu bitkilerinin yapraklarının en çok tüketim şekillerinden bir diğeri yemeği yapılarak tüketilir. Yemek olarak tüketilen bitkilerin genellikle yaprakları yağ da kavrulan soğan içerisinde çevrilip bazen bir miktar bulgur ve pirinç ilave edilir veya sade olarak pişirildikten sonra yoğurt ile tüketilmektedir. Yemeği yapılan bitkiler aşağdaki gibi listelenmiştir.

Silene vulgaris (Moench) Garcke. (Borana, Boranı)

Helianthemum salicifolium (L.) Mill. (Domalan)

Sinapis arvensis L.(Hardal)

Malva neglecta Wallr. (Ebegümeci)

Rumex patientia L.(İlibada)

Portulaca oleracea L. (Bostan güzeli, temiz otu)

Solanum tuberosum L. (Gumpir)

Urtica dioica L. (Isırgan)

5.1.3. Sarması yapılan bitkiler

Özellikle otsu bitkilerinin yapraklarının tüketim şekillerinden bir diğeri ise yaprakların haşlanıp, içlerine bulgur, yarma ve pirinçten yapılan içlerin koyularak sarılmasıyla yapılır. Bu bitkilerin listesi aşağıda verilmiştir.

Brassica oleracea L. var. *capitata* (Lahana)

Rumex patientia L.(İlibada)

5.1.4. Çiğ olarak tüketilen bitkiler

Özellikle otsu bitkilerinin yapraklarının bu yörede en çok tüketim şekillerinden bir diğeri ise çiğ olarak tüketilmesidir. Bitkiler bahar ayında ilk çıkan taze yaprakları tüketilir. Yörede özellikle bahar ayında kadınlar yol kenarlarına ve meralarda bu otları

topraktan kazarlar. Kimisi bu otları evinde tüketir. Bir kısmı ise pazarlarda halka satarlar. Kazılan bu otlar yıkanıp temizlendikten sonra salata ve bilhassa yufka dürümü içerisine konularak tüketilir. Çiğ olarak tüketilen bitkilerin listesi aşağıdaki gibidir.

Taraxacum officinale Wiggers. (Güneyik)

Cichorium intybus L. (Çöplü Güneyik)

Berberis crataegina DC. (Karamık)

Lepidium sativum L. subsp. *sativum* (Tere)

Silene conoidea L. (Emzik otu)

Tragopogon latifolius Boiss. var. *angustifolius* Boiss. (Sakız şalbası)

Anthemis austriaca Jacq. (Papatya)

Lactuca serriola L. (Mikirge)

Tragopogon buphthalmoides (DC.) Boiss. var. *buphthalmoides* (DC.) Boiss. (Yemlik)

Scorzonera cana (C. A. Meyer) Hoffm. var. *cana* (C. A. Meyer) Hoffm. (Tekesakalı)

Taraxacum macrolepium Schischkin (Karlan kavuk, Keklik otu)

Chondrilla juncea L. var. *juncea* L. (Çıtlık)

Eruca sativa Miller. (Roka)

Sinapis arvensis L. (Hardal)

Capsella bursa-pastoris (L.) Medik. (Cırcıcuva, bicibici, cıtcıcuva)

Erodium cicutarium (L) L'Herit subsp. *cicutarium* (İnnelik)

Malva neglecta Wallr. (Ebegümeci)

Papaver glaucum Boiss. & Hausskn. (Yaban haşhaşı, gelineli)

Polygonum cognatum Meissn. (Yaban kuzukulağı)

Portulaca oleracea L. (Bostan güzeli, temiz otu)

Anethum graveolens L. (Dereotu)

Viscum album L. subsp. *album* (Büvelek otu)

Tragopogon latifolius Boiss. var. *latifolius* Boiss. (Emlik otu)

5.1.5. Turşusu yapılan bitkiler

Bu yörede bu bitkilerin bir de turşusu yapılarak yenilenleri vardır ki bunlar kışın özellikle yemekler yanında iştah açması için yenilir. Bitkilerimizin isimleri şunlardır.

Brassica oleracea L. var. *capitata* (Lahana)

Pyrus elaeagnifolia Pallas. subsp. *elaeagnifolia* (Dağ armudu, Yaban armudu)

5.1.6. Meyvesi yenilen bitkiler

Doğal yetişen ya da kültürü yapılan bitkilerin meyveleri çoğunlukla çiğ olarak tüketilmekte olup, halkın tamamı olmamakla birlikte bir kısmı meyveleri reçel ve

marmelât yapımında kullanmaktadırlar. Ayrıca bir kısım bitkinin meyvesinden hoşaf yapılmak suretiyle istifade edilir. Meyveler çiğ ve kurutulmuş olanları su içerisinde kaynatmak suretiyle hoşaf yapılır.

Meyvesi yenilen bitkileri şöyle listeleyebiliriz;

Berberis crataegina DC. (Karamık)

Elaeagnus angustifolia L. (İğde)

Quercus robur L. subsp. *robur* (Yenilen pelit)

Juglans regia L. (Ceviz)

Morus alba (Dut)

Pyrus elaeagnifolia Pallas. subsp. *elaeagnifolia* (Dağ armudu, Yaban armudu)

Rubus idaeus L. (Çitir, Temel üzümü)

Cydonia oblonga Mill. (Ayva)

Cotoneaster nummularia Fisch. & Mey. (Kürt ağacı)

Crataegus monogyna Jacq. subsp. *monogyna* Jacq. (Kızılcık, Kırmızı alıç)

Crataegus orientalis Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb. (Alıç)

Zea mays L.subsp. *mays* (Mısır)

Meyvesinden reçel ve marmelat yapılan bitkiler aşağıdaki gibidir;

Morus alba (Dut)

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

Fragaria vesca L. (Çilek)

Meyvesinden hoşafı yapılan bitkiler ise şunlardır;

Morus alba (Dut)

Cydonia oblonga Miller (Ayva)

Rhamnus oleoides L. subsp. *graecus* (Boiss. & Ruet.) Holmboe (Gövem)

Fragaria vesca L. (Çilek)

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

5.1.7. Çayı içilen bitkiler

Bitkilerin gıda olarak kullanımına bir farklı şekilde çay olarak tüketilmeleridir. Bunun için bitkinin yaprak ve çiçekleri kurutulmak suretiyle yaralanılır. Yörede çay olarak tüketim genelde demleme yöntemi (İnfüzyon) yani kaynamış olan suya bir miktar yaprak ve çiçek atılarak bir süre 10–15 dakika beklemek suretiyle çay demlenir. Ayrıca bu demlemenin yanında bir kısım bitkiyi ise kaynatmak ve haşlamak (Dekoksiyon) suretiyle çay yapılır. Bu şekilde ılık suya atılan yaprak ve çiçekler su

kaynamaya başladıktan sonra 5–10 dakika kaynatılarak çay yapılır. Yapılan bu çayların mutlak suretle sıcak içilmesi gerekir. Bu bitkiler aşağıda listelenmiştir.

Taraxacum officinale Wiggers. (Güneyik)

Cichorium intybus L. (Çöplü Güneyik)

Teucrium polium L. (Koyun otu, Meryem otu, Boz ot)

Origanum vulgare L. subsp. *viride* (Boiss.) Hayek (Çay otu, domurcak çayı)

Thymus zygioides Griseb. var. *lycaonicus* (Celak.) Ronnıger (Kekik)

Satureja cuneifolia Ten. (Kara kekik)

Sideritis libanotica Labill. subsp. *linearis* (Bentham) Bornm. (Dağ çayı, çay otu)

Stachys cretica L. subsp. *anatolica* Rech. fil.(Çay otu)

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

Verbascum cheiranthifolium Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyuruğu)

Descurainia sophia (L.) Webb Ex Prantl (Babaçta)

5.1.8. Baharat olarak tüketilen bitkiler

Bitkilerin gıda olarak kullanımına diğer bir şekilde baharat olarak kullanımıdır. Yörede bu kullanım genelde aynıdır. Toplanan bitkiler yaprakları kullanıldığı gibi bir kısmının çiçekleri ve meyveleri de kullanılır. Gölge bir yerde kurutulan bu kısımlar sonra el yordamıyla ezilip ince eleklerden geçirildikten sonra hazır hale gelir. Bitkilerimizin isimleri aşağıdaki gibidir.

Rhus coriaria L. (Sumak)

Petroselinum crispum (Mill.) A. W. Hill. (Maydanoz)

Mentha x piperita L. (Nane)

Thymus zygioides Griseb. var. *lycaonicus* (Celak.) Ronniger (Kekik)

Satureja cuneifolia Ten. (Kara kekik)

Anethum graveolens L. (Dereotu)

5.1.9. Hayvan yemi olarak kullanılan bitkiler

Yöremizde özellikle dağ köylerindeki halk hayvanlarına fenni yem almayıp doğada kendiliğinden yetişen ve daha besleyici olan bitkileri hayvanlarına yedirirler. Hatta kış aylarına bile yazdan hazırlık yapılır ve bu bitkiler toplanır. Bu bitkiler aşağıdaki gibi listelenmiştir.

Echium italicum L.(Danadili)

Centaurea depressa Bieb. (Gökbaş)

Achillea wilhelmsii C. Koch (Dingil dana)

Centaurea solstitialis L. subsp. *solstitialis* L. (Su dikeni, Sarıbaş dikeni)

Cardus nutans L. (Keçi kangalı)

Lapsana communis L. subsp. *pisidica* (Boiss. & Heldr.) Rech. Fil.(Kaba ot)

Convolvulus arvensis L. (Ulama otu)

Quercus cerris L. var. *cerris* (Keçi peliti)

Quercus pubescens Wild. (Pelit)

Melilotus officinalis (L.) Desr. (Yaban yoncası)

Trigonella spruneriana Boiss. var. *spruneriana* Boiss.(Mal yoncası)

Vicia sativa L. subsp. *nigra* (L.) Ehrh. var. *nigra* (L.) Ehrh. (Kır fasılı)

Vicia narbonensis L. (Yılan fasılı)

Trifolium repens L. var. *giganteum* Lag.-Foss. (Yonca)

Astragalus microcephalus Willd. (Geven)

Viscum album L. subsp. *album* (Büvelek otu)

Zea mays L.subsp. *mays* (Mısır)

Hordeum vulgare L. (Arpa)

Medicago sativa L. subsp. *sativa* L.(Yabani yonca)

Onobrychis armena Boıss. Et Huet (Tirfil)

Acantholimon acerosum (Willd.) Boiss. var. *acerosum* (Willd.) Boiss.(Geven)

Acantholimon venestum Boiss. var. *venustum* Boiss. (Geven)

5.1.10. Kül suyu kullanılan bitkiler

Bu yörede ekmek yapımında hamura kül suyu kullanımı mevcuttur. Özellikle, *Quercus* sp. odunları ocaklarda yakılıp kül haline getirilir. Kül haline getirilen odunlar suya karıştırılır. Sonra bu su ince bir tülbent yardımıyla süzülür. Süzülen bu su ekmek hamuru yoğrulurken katılır. Bu şekilde yapılan ekmek daha lezzetli ve kokulu bir ekmek olur. Bu bitkiler aşağıdaki gibi listelenmiştir.

Quercus cerris L. var. *cerris* (Keçi peliti)

Quercus pubescens Wild. (Pelit)

Quercus robur L. subsp. *robur* (Yenilen pelit)

5.2. Tıbbi Amaçlı Olarak Kullanılanlar

Bitkilerin tıbbi kullanımı Kadınhanı merkezi ve merkeze yakın köylerde az olmasına rağmen merkeze uzak köylerde daha fazla kullanılmaktadır. Çünkü uzak köyler genellikle dağ köyleri olup ulaşımın güç olması ve halkın bundan dolayı kendi imkânlarıyla hastalıklarını tedavi etmek istemesi onları doğaya başvurmalarına neden olmuştur.

Yöre insanı değişik rahatsızlıklara karşı bitkileri kullanmışlardır. Bu rahatsızlıkları şöyle sıralayabiliriz.

5.2.1. Romatizma hastalıklarına karşı(= Antiromatik) kullanılan bitkiler

5.2.2. Böbrek ve idrar yolları hastalıklarına karşı (=Antinefritik) kullanılan bitkiler

5.2.3. Mide hastalıklarına karşı (=Stomosik) kullanılan bitkiler

5.2.4. Solunum sistemi ve soğuk algınlığı rahatsızlıklarına karşı (=Antiastismatik) kullanılan bitkiler

5.2.5. Vücutta meydana gelen iltihaplanmalar ve yaralar için (=Antiflojistik=İltihap azaltan) kullanılan bitkiler

5.2.6. Şeker hastalığına karşı (=Antidiyabetik) kullanılan bitkiler

5.2.7. Karın ağrısını giderici (=Stomosik) olarak kullanılan bitkiler

5.2.8. Kalbi kuvvetlendirmek için (=Kardiyolazik) kullanılan bitkiler

5.2.9. Cilt hastalıklarına (=Dermatik) karşı kullanılan bitkiler

5.2.10. Kansere karşı (=Antikansorojen) kullanılan bitkiler

5.2.11. Çıban tedavisi için (=Antiflojistik=İltihap azaltan) kullanılan bitkiler

5.2.12. Güneş çarpmasına karşı kullanılan bitkiler

5.2.13. Damar tıkanıklığına karşı (=Vazodilatör) kullanılan bitkiler

5.2.14. Basur'a (Hemoroid) karşı (=Antihemoroidal) kullanılan bitkiler

5.2.15. Kaşıntıya karşı (=Antihistaminik) kullanılan bitkiler

5.2.16. Gözdeki tümör için kullanılan bitkiler

5.2.17. Baş ağrısına karşı kullanılan bitkiler

5.2.18. Ağrı kesici (=Analjezik) olarak kullanılan bitkiler

5.2.19. İç organ yaralanmalarında kullanılan bitkiler

5.2.20. İshal'e karşı (=Antidiyaretik) kullanılan bitkiler

5.2.21. Prostat'a karşı kullanılan bitkiler

5.2.22. Guatr'a karşı kullanılan bitkiler

5.2.23. Kabızlık için (=Astringen&Laksatif) kullanılan bitkiler

5.2.24. Hayvan hastalıkları için kullanılanlar

5.2.1. Romatizma hastalıklarına karşı(= Antiromatik) kullanılan bitkiler

Yöre insanı romatizma rahatsızlıklarında bitkilerin yapraklarını kimi zaman haşlayarak kimi zaman bu yaprakları haşlanan suyunu içerek kimi zaman ise bu bitkilerden çay yaparak rahatsızlığının geçtiğini ifade etmiştir. Bu bitkilerin listesi aşağıda şöyle verilmiştir.

Petroselinum crispum (Mill) A. W. Hill. (Maydanoz)

Cistus laurifolius L. (Yavşanak)

Brassica oleracea L. var. *capitata* (Lahana)

Teucrium polium L.(Koyun otu, Meryem otu, Boz ot)

Teucrium chamaedrys L. subsp. *chamaedrys* L. (Kısacık Mahmut, Bodur can Mahmut, Tatarca otu)

Ranunculus arvensis L. (Su pıtrağı)

Daphne oleoides Schreber subsp. *oleoides* (Çöpleme)

5.2.2. Böbrek ve idrar yolları hastalıklarına karşı (=Antinefritik) kullanılan bitkiler

Böbrek ve idrar yollarıyla ilgili rahatsızlıklarında yöre halkı doğadaki bitkilerin çayını yaparak, meyvesi yenilerek bazen de birkaç bitki bir arada kaynatılarak farklı metotlar kullanmışlardır. Bu bitkileri şöyle sıralarız.

Petroselinum crispum (Mill) A. W. Hill. (Maydanoz)

Anthemis austriaca Jacq. (Papatya)

Plantago major L. subsp. *major* L. (Yara otu)

Plantago lanceolata L. (Yara otu)

Agropyron cristatum L. (Gaertn) (Ayrık Otu)

Zea mays L.subsp. *mays* (Mısır)

Crataegus orientalis Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb.(Alıç)

Verbascum cheiranthifolium Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu)

Juniperus excelsa M. Bieb. subsp. *excelsa* (Gilik)

5.2.3. Mide hastalıklarına karşı (=Stomosik) kullanılan bitkiler

Mide ile ilgili hastalıklarda ise genelde bitkilerin çiçekleri kullanılmış ve bu bitkilerin çayı yapılarak bu dertlerinden kurtuldukları ifade etmişler. Mide hastalıklarında kullandığımız bitkilerin isimleri şöyledir.

Cistus laurifolius L. (Yavşanak)

Anthemis austriaca Jacq. (Papatya)

Achillea biebersteinii Afan. (Arı çiçeği)

Achillea millefolium L. subsp. *millefolium* L. (Arı çiçeği)

Juniperus oxycedrus L. subsp. *oxycedrus* (Diken Ardıç)

Juniperus excelsa M. Bieb. subsp. *excelsa* (Gilik)' dir.

5.2.4. Solunum sistemi ve soğuk algınlığı rahatsızlıklarına karşı (=Antiastismatik) kullanılan bitkiler

Solunum sistemi, soğuk algınlığı, boğaz iltihaplanmaları gibi özellikle kış aylarında gözlenen rahatsızlıkların tedavisinde kullanılan bitkinin kullanım şekli yöre insanının tamamında ortak kullanıma sahiptir. Bu bitkilerin tamamına yakını çiçek ve yapraklarından yapılan çayın sıcak içilmesi ile bu hastalıklarda şikâyetlerin geçtiğini anlatmışlardır. Bu bitkileri listeleyecek olursak;

Anthemis austriaca Jacq. (Papatya)

Brassica oleracea L. var. *capitata* (Lahana)

Mentha x piperita L. (Nane)

Mentha spicata L. subsp. *spicata* L.

Alcea pallida Waldst & Kit. (Fatma gülü)

Malva neglecta Wallr. (Ebegümeci)

Pinus nigra J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder (Çam)

Plantago major L. subsp. *major* (Yara otu)

Plantago lanceolata L. (Yara otu)

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

Cydonia oblonga Mill. (Ayva)

Verbascum cheiranthifolium Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu)

Urtica dioica L. (Isırgan)

Viscum album L. subsp. *album* (Büvelek otu)'dur.

5.2.5. Vücutta meydana gelen iltihaplanmalar ve yaralar için (Antiflojistik=İltihap azaltan) kullanılan bitkiler

Vücut iltihapları ve yaralar için ise bitkiler farklı şekillerde kullanılmıştır. Bazı bitkilerin çiğ yaprakları yaranın üzerine kapatılırken bir kısmı ise yaprak ve çiçeklerinin çayı yapılarak yaralarının iyileştiğini söylemişlerdir. Bitkilerimiz listeleyecek olursak;

Anthemis austriaca Jacq. (Papatya)

Eryngium campestre L. var. *virens* Link (Boğa dikeni, Yel kovdu dikeni)

Euphorbia kotschyana Fenzl (Sütleğen)

Malva neglecta Wallr. (Ebegümeci)

Plantago major L. subsp. *major* (Yara otu)

Plantago lanceolata L. (Yara otu)'dur.

5.2.6. Şeker hastalığına karşı (=Antidiyabetik) kullanılan bitkiler

Yörede şeker hastalığının oldukça fazla olması yöre insanını doğada olan bitkilere sevk etmiş ve insanımız çeşitli şekillerde kullandığı bitkilerden yararlanmıştır. Bitkilerin yaprak, çiçek, meyve gibi kısımlarında faydalanılmıştır. Genellikle çayı yapılan bu bitkilerden bu çayın düzenli içilmesiyle şekerin düştüğü halk tarafından ifade edilmiştir. Bu bitkileri şöyle sıralayabiliriz.

Anthemis austriaca Jacq. (Papatya)

Achillea biebersteinii Afan. (Arı çiçeği)

Achillea millefolium L. subsp. *millefolium* L. (Arı çiçeği)

Helichrysum plicatum DC. subsp. *plicatum* DC. (Şeker otu)

Quercus cerris L. var. *cerris* L. (Keçi peliti)

Quercus robur L. subsp. *robur* L.(Yenilen pelit)

Satureja cuneifolia Ten. (Kara kekik)

Phlomis linearis Boiss. & Bal.

Rhamnus oleoides L. subsp. *graecus* (Boiss. & Ruet.) Holmboe (Gövem)

Cotoneaster nummularia Fisch. & Mey. (Kürt ağacı)

Viscum album L. subsp. *album* L. (Büvelek otu)

5.2.7. Karın ağrısını giderici (=Stomosik) olarak kullanılan bitkiler

Karın ağrısı için yöre insanının ortak olarak kullandığı bitki ise farklı köylerde değişik ismi olan Teucrium poliumdur. Bu bitki Koyun otu, Meryem otu, Boz ot gibi isimler almıştır. Farklı kullanımları olan bitkilerin çiğ olarak yenilen, çayı yapılan, unu elde edilip lapası yapılan kullanımları mevcuttur. Yörede karın ağrısı rahatsızlığında şu bitkiler kullanılmaktadır.

Achillea biebersteinii Afan. (Arı çiçeği)

Achillea millefolium L. subsp. *millefolium* L. (Arı çiçeği)

Centaurea solstitialis L. subsp. *solstitialis* L. (Su dikeni, Sarıbaş dikeni)

Teucrium polium L. (Koyun otu, Meryem otu, Boz ot)

Teucrium chamaedrys L. subsp. *chamaedrys* L. (Kısacık Mahmut, Bodur can Mahmut, Tatarca otu)

Satureja cuneifolia Ten. (Kara kekik)

Thymus zygioides Griseb. var. *lycaonicus* (Celak.) Ronniger (Kekik)

Hordeum vulgare L. (Arpa)

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

Viscum album L. subsp. *album* (Büvelek otu)

5.2.8. Kalbi kuvvetlendirmek için (=Kardiyolazik) kullanılan bitkiler

Yöre insanı kalp için bitkilerin çiçeğini kullanmış özellikle kurutulan çiçekler çayı yapılarak tüketilmiştir. Bu bitkiler şunlardır.

Onopordum bracteatum Boiss. & Heldr. var. *bracteatum* Boiss. & Heldr. (Deve dikeni)

Rubus idaeus L. (Çitir, Temel üzümü)

Crataegus orientalis Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb.(Alıç)

5.2.9. Cilt hastalıklarına (=Dermatik) karşı kullanılan bitkiler

Genellikle bitkilerin taze olarak gövdelerinin kesilmesinden çıkan sütten faydalanılmıştır. Ayrıca Pinus sp.'nin gövdesinden çıkan reçine tedavi amaçlı kullanılmaktadır. Bu bitkilerin listesi aşağıdaki gibidir.

Dianthus zonatus Fenzl. var. *zonatus* (Çingene kızı, Siğil otu)

Euphorbia kotschyana Fenzl (Sütleğen)

Pinus nigra J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder (Çam)

Crataegus orientalis Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb.(Alıç)

Cotoneaster nummularia Fisch. & Mey. (Kürt ağacı)

5.2.10. Kansere karşı (=Antikansorojen) kullanılan bitkiler

Kanser çağın en büyük hastalığı olduğu için yöre halkı bu hastalığa dayanabilen bitkileri gözlemlemiş, özellikle renkli çiçek, meyvesi ve çok zor şartlarda yetişme koşulları olan bitkileri bu hastalığın tedavisinde kullanmışlardır. Bitkilerin çiçekleri kurutulup çayı yapılmış, renkli meyvesi olanlar özellikle çitir denilen ahududu mevsiminde dağlarda bulunup toplanarak hastalara yedirilmiştir. Bitkilerimiz listesi aşağıda verilmiştir.

Cistus laurifolius L. (Yavşanak)

Juglans regia L. (Ceviz)

Rubus idaeus L. (Çitir, Temel üzümü)

Viscum album L. subsp. *album* L. (Büvelek otu)

5.2.11. Çıban tedavisi için (=Antiflojistik=İltihap azaltan) kullanılan bitkiler

Çıban için yöre halkı bitkilerin yaprak, çiçek ve soğanlarını kullanmışlardır. Yaprakları çiğ olarak kullandıkları haşlayıp lapa halinde de çıban üzerine sarmışlardır. Çiçekler ise kurutularak çayı yapılmıştır. Genel olarak kullanılan 2 bitki vardır. Bunlar *Plantago major* L. subsp. *major* (Yara otu), *Verbascum cheiranthifolium* Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu) kullanılmıştır. Bu bitkileri şöyle sıralayabiliriz.

Cistus laurifolius L. (Yavşanak)

Ornitahagalum ortophyllum Ten. (Kedi Soğanı)

Pinus nigra J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder (Çam)

Plantago major L. subsp. *major* (Yara otu)

Plantago lanceolata L. (Yara otu)

Verbascum cheiranthifolium Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu)

Teucrium polium L. (Koyun otu, Meryem otu, Boz ot)

5.2.12. Güneş çarpmasına karşı kullanılan bitkiler

Yöre halkı güneş çarpmasında iki bitkiyi farklı şekilde kullanmıştır. *Teucrium polium* L.(koyun otu) yaprak ve çiçekleri kaynatılır ve süzülür. Sonra bu su ile ılık bir banyo yapılır. Diğer bitki ise *Juglans regia* L. (Ceviz) yaprakları toplanır. Bu yapraklar buzdolabında saklanarak soğuk olması sağlanır. Güneş çarpan kişi yere serilen bu yapraklar üzerine iç çamaşırı ile yatırılarak tedavi olması sağlanır. Burada amaç kişiyi soğuk tutarak rahatlatmaktır. 2 adet bitki vardır. Bu bitkiler şunlardır;

Juglans regia L. (Ceviz)

Teucrium polium L. (Koyun otu, Meryem otu, Boz ot)

5.2.13. Damar tıkanıklığına karşı (=Vazodilatör) kullanılan bitkiler

Yöre insanı tek bir bitki kullanmıştır. *Elaeagnus angustifolia* (İğde) bu bitkinin çiçeğini toplayıp kurutarak günde iki sefer içtiği çayı ile rahatladıklarını ifade etmişlerdir.

5.2.14. Basur'a (Hemoroid) karşı (=Antihemoroidal) kullanılan bitkiler

Genellikle bitkilerin yaprakları ve çiçekleri bir tencereye koyulup kaynatılarak elde edilen bu su ile taharetlenme ve oturma banyosu yapılmıştır. Ayrıca yapraklardan elde edilen lapa ile sargı yapılarak tedavi olunmuştur. Dağ köylerinde genelde kullanılan bitki *Verbena officinalis* L. (Basır otu), ova köylerinde *Verbascum cheiranthifolium* Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu) dur. Halkımız bitkilerin yapraklarını çiğ tüketerekten fayda bulmuştur. Bu bitkileri şöyle sıralayabiliriz.

Juglans regia L. (Ceviz)

Teucrium polium L. (Koyun otu, Meryem otu, Boz ot)

Verbascum cheiranthifolium Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu)

Verbena officinalis L. (Basır otu)

Peganum harmala L. (Üzerlik)

5.2.15. Kaşıntıya karşı (=Antihistaminik) kullanılan bitkiler

Araştırma alanında kaşıntı için tek kullanılan bitki *Teucrium polium* L. (Koyun otu, Meryem otu, Boz ot) dur. Bitki bir bütün olarak yaprak, gövde ve çiçeğiyle beraber kurutulur ve sıcak suya konularak çayı yapılır ve içilir.

5.2.16. Gözdeki tümör için kullanılan bitkiler

Yöre halkı bir bitkiyi kullanmıştır. Bu bitki *Teucrium chamaedrys* L. subsp. *chamaedrys* L. (Kısacık Mahmut, Bodur can Mahmut, Tatarca otu) dur. Bu bitkinin yaprak, gövde ve çiçek kısmı gölgede kurutulur. Kuruyan bu kısımlardan çayı yapılarak günde 2 öğün içilmek suretiyle bu hastalıktan kurtulduklarını ifade etmişlerdir.

5.2.17. Baş ağrısına karşı kullanılan bitkiler

Araştırma alanının tamamında kullanılan bitkimiz *Solanum tuberosum* L.(Gumpir) dir. Çok kolay olan bu kullanım gumpirin dilimlenerek bir tülbente dizilip başın alın bölgesine sıkıca sarılarak uygulanan bir tedavidir.

5.2.18. Ağrı kesici (=Analjezik) olarak kullanılan bitkiler

Yöre halkı ağrı kesici olarak kullandığı bitkilerin genelde yaprak ve çiçeklerini kurutur. Kuruyan bu kısımları sıcak suda demleyerek çayından şifa bulmuştur. Bu bitkiler içinde en farklı kullanıma sahip olan *Daphne oleoides* Schreber subsp. *oleoides* (Çöpleme) dir. Bu bitkinin ince dalları ve yaprakları çok ince kıyılarak sütle ve bir miktar dövme (yıkanmış buğday) ile pişirilip lapa haline gelince ağrılı bölgeye sargı sarılarak uygulanmasıdır. Bu bitkilerin listesi aşağıda verilmiştir.

Malva neglecta Wallr. (Ebegümeci)

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

Salix babylonica L. (Salkım söğüt)

Daphne oleoides Schreber subsp. *oleoides* (Çöpleme)

Urtica dioica L. (Isırgan)

5.2.19. İç organ yaralanmalarında kullanılan bitkiler

Yöre halkı özellikle dağ köylerinde kullanılan bu bitkinin yaprak ve çiçekleri çiğ olarak yenir. Ayrıca bu kısımları kurutulup çayı yapılır. Tek bir bitki kulanılmaktadır. Bu bitki *Glaucium leiocarpum* Boiss. (Köpek lalesi)'dir. Halk bu bitkiyi kullanmaktadır.

5.2.20. İshal'e karşı (=Antidiyaretik) kullanılan bitkiler

Yöre insanımız doğadaki meyveleri çok iyi değerlendirmiştir. İmkânsızlıklar insanımızı şifa kaynaklarını bulmaya itmiştir. İshal için iki bitkinin meyvesinden şifa bulduğunu ifade etmiştir. *Rosa canina* L. meyvesinden yapılan marmelat müthiş bir

ishal kesicidir. Diğer bitkimiz ise *Pyrus elaeagnifolia* Pallas. subsp. *elaeagnifolia* (Dağ armudu, Yaban armudu)'dır. Oysaki armut ishali artırır diye düşünülür. Yaban armudu meyvesi bunun tam tersi şekilde ishal kesicidir. Bitkilerimizi şöyle listeleyebiliriz.

Rosa canina L. (Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü)

Pyrus elaeagnifolia Pallas. subsp. *elaeagnifolia* (Dağ armudu, Yaban armudu)

5.2.21. Prostat'a karşı kullanılan bitkiler

Yörede özellikle doğal olarak bulunan ve dayanıklı olan bitkilerimizden sığırkuyruğu prostat için yararlıdır. Halkımız çok kolay ulaştığı bu bitkinin yapraklarını kurutarak sıcak suyla yaptığı çayı günde 3 defa içmek suretiyle bu rahatsızlığının geçtiğini söylemektedir. Tek bir bitki kallanılmaktadır. Bu bitki *Verbascum cheiranthifolium* Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu)'dur.

5.2.22. Guatr'a karşı kullanılan bitkiler

Yöremizde guatr için yegâne bitkimiz *Urtica dioica* (Isırgan)'dır. Genel anlamda bu bitki yöre halkı tarafından kurutulup çayı yapılarak kullanılmaktadır.

5.2.23. Kabızlık için (=Astringen&Laksatif) kullanılan bitkiler

Halkımız her bitkiyi tanımaya ve onun üzerinde nelere faydalı olacağını iyi değerlendirmiştir. Yöre halkı kabızlık için araştırma alanının genelinde tarlalarda meralarda bulunan *Peganum harmala* L. (Üzerlik) tohumlarından fayda görmüştür. Bu tohumlar toplanıp bir tavada kavrulduktan sonra havanda dövülerek un haline gelince her sabah yemekten önce aç karnına bir yemek kaşığı yenilerek rahatsızlıklarının geçtiğini ifade etmiştir.

5.2.24. Hayvan hastalıkları için kullanılan bitkiler

Yöremizde hem dağ köylerinin hem de ova köylerinin bulunması hayvancılıkla geçinmeyi artırmıştır. Hem küçükbaş hem de büyükbaş hayvancılıkla beraber hayvan hastalıkları insanların belini bükmüştür. Şartların zorluğu, veteriner bulunmaması yöre halkını geçim kaynağı olan hayvanlarını tedavi etmeye zorlamıştır. Halkımız hayvan derileri üzerindeki yaralara bitkileri kaynatıp sularını bu yaralar üzerine dökerek yaraları dezenfekte (yarayı oluşturan mikropların oradan uzaklaştırılıp yok edilmesi işlemi) etmişlerdir. Ayrıca hayvan iç parazitlerinde kıl kurdu, kelebek gibi bunları tedavi etmek için dağ köylerinde *Berberis crataegina* DC. (Karamık) kökü kaynatılıp suyu hayvanlara ılık içirilerek hayvanların rahatsızlıklarının geçtiğini söylemişlerdir. Bazı bitkilerin yakılarak tütsüsü ile de hayvanların rahatlatılması sağlanmıştır. Bu bitkiler şunlardır.

Berberis crataegina DC. (Karamık)

Inula montbretiana DC. (Şalba)

Artemisia santonicum L. (Acı yavşan)

Salvia verticillata L. subsp. *amasiaca* (Freyn. & Bornm.) Bornm. (Kara Şalba)

Yöremizde kolesterol için *Achillea biebersteinii* Afan. (Arı çiçeği *Achillea millefolium* L. subsp. *millefolium* L. (Arı çiçeği) kanı temizlemek için *Taraxacum macrolepium* Schischkin (Karlan kavuk, Keklik otu),Kadın hastalıklarında ve yılan ısırmasında *Eryngium campestre* L. var. *virens* Lınk (Boğa dikeni, Yel kovdu dikeni), Zayıflamak için *Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus* (Diken Ardıç), Çocuklarda ateşe karşı (=Antipiretik) *Juglans regia* L. (Ceviz) kullanıldığı görülmüştür.

5.3.Yakacak Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler

Yöremizde bitkilerin kullanımı ile ilgili diğer bir yöntem ise yakacak olarak kullanılanlardır. Bu yörede küçük çalı formundaki bitkiler yakacak olarak kullanılmasına rağmen özellikle kavak ağaçlarından arta kalan küçük dallar ve bu kavak ağaçlarının kabuklarının soyulmasıyla elde edilen kabuklar yöre halkı tarafından sıklıkla kullanılır. Ayrıca yörede çok boylanabilen sığırkuyrukları çobanlar tarafından yakacak olarak kullanılmaktadır. Bu bitkilerin listesi aşağıda verilmiştir.

Cistus laurifolius L. (Yavşanak)

Cotoneaster nummularia Fisch. & Mey. (Kürt ağacı)

Pinus nigra J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder (Çam)

Populus alba L.(Selvi)

Populus nigra L. (Karakavak)

Verbascum cheiranthifolium Boiss. var. *cheiranthifolium* Boiss. (Sığırkuyruğu)

Quercus cerris L. var. *cerris* (Keçi peliti)

Quercus pubescens Wild. (Pelit)

Quercus robur L. subsp. *robur* (Yenilen pelit)

5.4.Eşya Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler

Bitkilerin kullanımındaki bir başka yöntem ise eşya olarak kullanılmasıdır. Yöre halkı bitkileri genellikle ev eşyası yapımında kullanmıştır. Bunlar dibek, süpürge, askı, tahıl dolapları, inşaat malzemesi, gibi işlerde kullanmışlardır. Şu şekilde bu bitkileri listeleyebiliriz.

Juniperus sp. (Ardıç) (İnşaat malzemesi pencere üstü olarak kullanılan balastır, duvar desteği olarak kulanılan hatıl şeklinde kullanılır.)

Quercus sp. (Pelit) (Su oluğu, semer eğim ağaçları, tırpan el tutma yeri, beşik, bulgur tokmağı)

Juglans regia L. (Ceviz) (Mutfak eşyası dibek)

Polygonum persicaria L.(Sıçandişi) (Bahçe süpürgesi)

Polygonum lapathifolium L.(Süpürge otu) (Ev süpürgesi)

Crataegus orientalis Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb.(Alıç) (Dibek)

Cotoneaster nummularia Fısch. & Mey. (Kürt ağacı) (Bahçe süpürgesi, çete, bildant, bıçak kını, kirman, sap tırmığı, kirkit, küstüre, atkı, andız, iyef, keklik kafesi)

Pinus nigra J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder (Karaçam) (Bel baskısı, askı, senit, gözer, yün tarağı, düven, yaba, tahıl küreği, et dövme teknesi)

Populus alba L.(Selvi) (İnşaat malzemesi, tarım aletlerinden bildant, sap tırmığı, atkı, andız, orak, tırpan, haşhaş toplama algısı, haşhaş çizgi aletinin sap kısmı, edik, pişirgeç, tahıl ambarı, tırpan örsü, semer yan bağlantıları, dam kar küreği yapılır.)

Populus nigra L. (Karakavak) (İnşaat malzemesi)

5.5.İnanç Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler

Halkımız bitkileri bir başka farklı şekilde kullandığı yöntem ise inançları gereği kullanmaktadır. Genelde kullanım aynıdır. Özellikle nazara karşı kullanılan bitkilerin kulanım şekli aynıdır. Bu yörede halk bitkiyi yakarak tütsüsü sayesinde nazardan korunmuş ya da o bitkinin tohum, ince gövdesinden bir nazarlık yaparak üzerinde bu nazarlığı taşıyarak nazardan korunmuştur. İnanç amaçlı kulanılan bitkilerin adları şöyledir.

Eleagnus angustifolia L. (İğde)

Peganum harmala L. (Üzerlik)

5.6.Süs Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler

Halkımız en son olarak bitkileri bahçesine ekerek süs olarak kullanmıştır. Bu bitkimiz Alcea *pallida* Waldst&Kit. (Fatma gülü) dir. Ayrıca *Peganum harmala* L. (Üzerlik) tohumlarından yapılan kapı süsleri de evlerin birer köşesinde bulunmaktadır.

Çizelge 5.1. Kadınhanı ve çevresinde yetişen bitkiler ve kullanım alanları

Familya adı	Latince adı	Yerel adı	Kullanılan kısmı	Kullanım amacı
Anacardiaceae	*Rhus coriaria* L.	Sumak	Meyve	Gıda
Apiaceae	*Anethum graveolens* L.	Dereotu	Yaprak	Gıda
Apiaceae	*Petroselinum crispum* (Mill.) A. W. Hill.	Maydanoz	Yaprak, gövde	Gıda, Tıbbi
Berberidaceae	*Berberis crataegina* DC.	Karamık	Kök, Meyve, Yaprak	Gıda, Tıbbi
Boraginaceae	*Echium italicum* L.	Danadili	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Brassicaceae	*Brassica oleracea* L. var. *capitata*	Lahana	Yaprak	Gıda, Tıbbi
Brassicaceae	*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.	Cırcıcuva, bicibici, cıtcıcuva	Yaprak	Gıda
Brassicaceae	*Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl	Babatça	Çiçek	Gıda
Brassicaceae	*Eruca sativa* Mill.	Roka	Yaprak	Gıda
Brassicaceae	*Lepidium sativum* L. subsp. *sativum*	Tere	Yaprak	Gıda
Brassicaceae	*Sinapis arvensis* L.	Hardal	Yaprak	Gıda
Caryophyllaceae	*Dianthus zonatus* Fenzl. var. *zonatus*	Çingene kızı, Siğil otu	Çiçek	Tıbbi
Caryophyllaceae	*Silene conoidea* L.	Emzik otu	Tohum	Gıda
Caryophyllaceae	*Silene vulgaris* (Moench) Garcke.	Borana, Boranı	Yaprak	Gıda
Chenopodiaceae	*Chenopodium album* L. var. *album*	Sirken	Yaprak	Gıda
Cistaceae	*Cistus laurifolius* L.	Yavşanak	Çiçek, yaprak, gövde	Tıbbi, Yakacak
Cistaceae	*Helianthemum salicifolium* (L.) Mill.	Domalan	Yumru gövde	Gıda
Compositae	*Achillea biebersteinii* Afan.	Arı çiçeği	Çiçek	Tıbbi
Compositae	*Achillea millefolium* L. subsp. *millefolium* L.	Arı çiçeği	Çiçek	Tıbbi
Compositae	*Achillea wilhelmsii* C. Koch	Dingil dana	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Compositae	*Anthemis austriaca* Jacq	Papatya	Çiçek, Yaprak	Gıda, Tıbbi
Compositae	*Artemisia santonicum* L.	Acı Yavşan	Yaprak, gövde	Tıbbi
Compositae	*Cardus nutans* L.	Keçi kangalı	Yaprak, çiçek	Gıda
Compositae	*Centaurea depressa* Bieb.	Gökbaş	Yaprak	Gıda
Compositae	*Centaurea solstitialis* L. subsp. *solstitialis* L.	Su dikeni, Sarıbaş dikeni	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda, Tıbbi
Compositae	*Chondrilla juncea* L. var. *juncea* L.	Çıtlık	Gövde, taban yaprakları, taze kök	Gıda
Compositae	*Cichorium intybus* L.	Çöplü Güneyik	Kök ve taze uç filizleri, Yaprak, Gövde	Gıda
Compositae	*Eryngium campestre* L. var. *virens* Link	Boğa dikeni, Yel kovdu dikeni	Kök, yaprak, çiçek	Tıbbi

Çizelge 5.1.'in devamı Kadınhanı ve çevresinde yetişen bitkiler ve kullanım alanları

Familya adı	Latince adı	Yerel adı	Kullanılan kısmı	Kullanım amacı
Compositae	*Helichrysum plicatum* DC. subsp. *plicatum* DC.	Şeker otu	Çiçek, yaprak, kök	Tıbbi
Compositae	*Inula montbretiana* DC.	Şalba	Gövde, yaprak, çiçek	Tıbbi
Compositae	*Lactuca serriola* L.	Acı marul, mikirge	Yaprak	Gıda
Compositae	*Lapsana communis* L. subsp. *pisidica* (Boiss. & Heldr.) Rech. Fil.	Kaba ot	Yaprak, çiçek, gövde	Gıda
Compositae	*Onopordum bracteatum* Boiss. & Heldr. var. *bracteatum* Boiss. & Heldr.	Deve dikeni	Gövde ve yaprakları	Tıbbi
Compositae	*Scorzonera cana* (C. A. Meyer) Hoffm. var. *cana* (C. A. Meyer) Hoffm.	Tekesakalı Dedesakalı	Yaprak ve gövde	Gıda
Compositae	*Taraxacum macrolepium* Schischkin	Keklik otu, karlan kavuk	Yaprak	Tıbbi
Compositae	*Taraxacum officinale* Wiggers.	Güneyik	Yaprak, kök ve taze uç filizleri	Gıda
Compositae	*Tragopogon buphthalmoides* (DC.) Boiss. var. *buphthalmoides* (DC.) Boiss.	Yemlik	Yaprak, gövde, çiçek	Gıda
Compositae	*Tragopogon latifolius* Boiss. var. *angustifolius* Boiss.	Sakız şalbası	Gövde	Gıda
Compositae	*Tragopogon latifolius* Boiss. var. *latifolius* Boiss.	Emlik	Yaprak, gövde, çiçek	Gıda
Convolvulaceae	*Convolvulus arvensis* L.	Ulama otu	Yaprak, çiçek	Gıda
Cupressaceae	*Juniperus excelsa* M. Bieb. subsp. *excelsa*	Gilik Üzümü	Meyve	Tıbbi
Cupressaceae	*Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus*	Diken Ardıç	Meyve	Tıbbi
Elaeagnaceae	*Elaeagnus angustifolia* L.	İğde	Çiçek, meyve, tohum	Tıbbi, Gıda, İnanç
Euphorbiaceae	*Euphorbia kotschyana* Fenzl	Sütleğen	Gövde	Tıbbi
Fagaceae	*Quercus cerris* L. var. *cerris*	Keçi peliti	Yaprak, Meyve	Gıda, Tıbbi
Fagaceae	*Quercus pubescens* Wild	Pelit	Yaprak, Meyve	Gıda
Fagaceae	*Quercus robur* L. subsp. *robur*	Pelit(Yenilen)	Meyve	Gıda
Geraniaceae	*Erodium cicutarium* (L) L'Herit subsp. *cicutarium*	İnnelik	Yaprak	Gıda
Juglandaceae	*Juglans regia* L.	Ceviz	Yaprak, İlk açan filizler, Meyve	Gıda, Tıbbi
Labiatae	*Ajuga chamaepitys* (L.) Schreber subsp. *chia* (Schreber) Arcangelı var. *chia* (Schreber) Arcangelı	Yer meşesi	Çiçek	Tıbbi
Labiatae	*Mentha x piperita* L.	Nane	Yaprak	Gıda, Tıbbi
Labiatae	*Mentha spicata* L. subsp. *spicata* L.	Su nanesi	Yaprak	Tıbbi
Labiatae	*Origanum vulgare* L. subsp. *viride* (Boiss.) Hayek	Çay otu, domurcak çayı	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda

Çizelge 5.1.'in devamı Kadınhanı ve çevresinde yetişen bitkiler ve kullanım alanları

Familya adı	**Latince adı**	**Yerel adı**	**Kullanılan kısmı**	**Kullanım amacı**
Labiatae	*Phlomis linearis* Boiss. & Bal.	Kuş ağzı	Yaprak ve çiçek	Tıbbi
Labiatae	*Salvia verticillata* L. subsp. *amasiaca* (Freyn.&Bornm.) Bornm	Kara şalba	Yaprak, çiçek	Tıbbi
Labiatae	*Satureja cuneifolia* Ten.	Kara kekik	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda, Tıbbi
Labiatae	*Sideritis libanotica* Labill. subsp. *linearis* (Bentham) Bornm.	Dağ çayı, çay otu	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Labiatae	*Stachys cretica* L. subsp. *anatolica* Rech. fil.	Çay otu	Yaprak, çiçek	Gıda
Labiatae	*Teucrium chamaedrys* L. subsp. *chamaedrys* L.	Kısacık Mahmut, Bodur can Mahmut, Tatarca otu	Gövde, yaprak, çiçek	Tıbbi
Labiatae	*Teucrium polium* L.	Koyun otu, Meryem otu, Boz ot	Yaprak, çiçek	Gıda, Tıbbi
Labiatae	*Thymus zygioides* Griseb. var. *lycaonicus* (Celak.) Ronniger	Kekik	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Astragalus microcephalus* Willd.	Geven	Gövde, kök	Gıda
Leguminosae	*Medicago sativa* L. subsp. *sativa* L	Yaban yoncası	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Melilotus officanalis* (L.) Desr.	Yaban yoncası	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Onobrychis armena* Boiss. & Huet.	Tirfil	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Trifolium repens* L. var. *giganteum* Lag.-Foss.	Yonca	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Trigonella spruneriana* Boiss. var. *spruneriana* Boiss.	Mal yoncası	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Vicia sativa* L. subsp. *nigra* (L.) Ehrh. var. *nigra* (L.) Ehrh.	Kır fasılı	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Leguminosae	*Vicia narbonensis* L.	Yılan fasılı	Gövde, yaprak, çiçek	Gıda
Liliaceae	*Ornitahagalum ortophyllum* Ten.	Kedi soğanı	Soğanı	Tıbbi
Malvaceae	*Alcea pallida* Waldst. & Kit.	Fatma gülü	Çiçek	Tıbbi, Süs
Malvaceae	*Malva neglecta* Wallr.	Ebegümeci	Yaprak, çiçek	Gıda, Tıbbi
Moraceae	*Morus alba* L.	Dut	Meyve	Gıda
Papaveraceae	*Glaucium leiocarpum* Boiss.	Köpek lalesi	Yaprak, çiçek	Tıbbi
Papaveraceae	*Papaver glaucum* Boiss. & Hausskn.	Yaban haşhaşı, gelineli	Yaprak, gövde, çiçekleri açmamış tomurcuk	Gıda
Pinaceae	*Pinus nigra* J. F. Arnold subsp. *nigra* var. *caramanica* (Loudon) Rehder	Çam	Reçine, Gövde, yaprak, uç filizleri, burcu, kozalak	Tıbbi, Yakacak

Çizelge 5.1.'in devamı Kadınhanı ve çevresinde yetişen bitkiler ve kullanım alanları

Familya adı	**Latince adı**	**Yerel adı**	**Kullanılan kısmı**	**Kullanım amacı**
Plantaginaceae	*Plantago lanceolata* L.	Yara otu	Yaprak	Tıbbi
Plantaginaceae	*Plantago major* L. subsp. *major*	Yara otu	Yaprak	Tıbbi
Plumbaginaceae	*Acantholimon acerosum* (Willd.) Boiss. var. *acerosum* (Willd.) Boiss.	Geven	Gövde, kök	Gıda
Plumbaginaceae	*Acantholimon venestum* Boiss. var. *venustum* Boiss.	Geven	Gövde, kök	Gıda
Poaceae	*Agropyron cristatum* L. (Gaertn)	Ayrık Otu	Yaprak	Tıbbi
Poaceae	*Hordeum vulgare* L.	Arpa	Tohum	Gıda, Tıbbi
Poaceae	*Zea mays* L.subsp. *mays*	Mısır	Püskül	Tıbbi
Polygonaceae	*Polygonum cognatum* Meissn.	Madımak	Yaprak ve taze gövde	Gıda
Polygonaceae	*Polygonum lapathifolium* L.	Süpürge otu	Gövde, yaprak	Ev eşyası
Polygonaceae	*Polygonum persicaria* L.	Sıçandişi	Gövde, yaprak	Ev eşyası
Polygonaceae	*Rumex patientia* L.	İlibada, evelik	Yaprak	Gıda
Portulacaceae	*Portulaca oleracea* L.	Bostan güzeli, temiz otu	Yaprak	Gıda
Ranunculaceae	*Ranunculus arvensis* L.	Su pıtrağı	Gövde, yaprak	Tıbbi
Rhamnaceae	*Rhamnus oleoides* L. *subsp. graecus* (Boiss. & Ruet.) Holmboe	Gövem	Meyve	Gıda, Tıbbi
Rosaceae	*Cotoneaster nummularia* Fısch. & Mey.	Kürt ağacı	Meyve, Gövde ve yaprak	Gıda**,** Tıbbi, Yakacak, Eşya
Rosaceae	*Crataegus monogyna* Jacq. subsp. *monogyna* Jacq.	Kızılcık, Kırmızı alıç	Meyve	Gıda
Rosaceae	*Crataegus orientalis* Pallas Ex Bieb. var. *orientalis* Pallas Ex Bieb.	Alıç	Kök, Çiçek, Meyve	Gıda, Tıbbi, Eşya
Rosaceae	*Cydonia oblonga* Mill.	Ayva	Yaprak, Meyve, Tohum	Gıda, Tıbbi
Rosaceae	*Fragaria vesca* L.	Çilek	Meyve	Gıda
Rosaceae	*Pyrus elaeagnifolia* Pallas. subsp. *elaeagnifolia*	Dağ armudu, Yaban armudu	Meyve	Gıda, Tıbbi
Rosaceae	*Rubus idaeus* L.	Çitir, Temel üzümü	Yaprak, Meyve, Kök	Gıda, Tıbbi
Rosaceae	*Rosa canina* L.	Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü	Meyve	Gıda, Tıbbi
Salicaceae	*Populus alba* L.	Selvi	Gövde	Yakacak, Eşya
Salicaceae	*Populus nigra* L.	Karakavak	Gövde	Yakacak, Eşya
Salicaceae	*Salix babylonica* L.	Salkım söğüt	Yaprak ve ince dalların kabukları	Tıbbi
Scrophulariaceae	*Verbascum cheiranthifolium* var. *cheiranthifolium*	Sığırkuyruğu	İnce filiz, çiçek, yaprak, taze kök	Gıda, Tıbbi
Solanaceae	*Solanum tuberosum* L.	Gumpir	Gövde	Gıda, Tıbbi

Çizelge 5.1.'in devamı Kadınhanı ve çevresinde yetişen bitkiler ve kullanım alanları

Familya adı	**Latince adı**	**Yerel adı**	**Kullanılan kısmı**	**Kullanım amacı**
Thymelaeaceae	*Daphne oleoides* Schreber subsp. *oleoides*	Çöpleme	Gövde, yaprak, çiçek	Tıbbi
Urticaceae	*Urtica dioica* L.	Isırgan	Gövde ve yaprakları	Gıda, Tıbbi
Verbenaceae	*Verbena officinalis* L.	Basır otu	Gövde, yaprak, çiçek	Tıbbi
Viscaceae	*Viscum album* L. subsp. *album* L.	Büvelek otu, böğürtlen	Yaprak, çiçek	Gıda, Tıbbi
Zygophyllaceae	*Peganum harmala* L.	Üzerlik	Tohum	Tıbbi, Eşya

Araştırmamızı son yıllarda yapılan yakın bölgeler ve daha uzak bölgelerde çalışılan etnobotanik araştırmalarla kullanılan bitkilerle kıyaslıyacak olur isek aşağıda oluşturduğumuz şekilde bir tablo karşımıza çıkar. Tablomuzdaki yer alan bitkiler araştırma alanımızda tesbit ettiğimiz bitkilerdir **(Çizelge 5.2.).** Bu tabloda **(+)** artı işareti ile gösterilen bitkiler araştırmamızda ve o yörede kullanılan bitkilerdir. **(-)** eksi işareti ile göstrilen bitkiler ise araştırmamızda bulunan fakat o bölgede kullanılmayan bitkileri ifade etmektedir. Araştırmamızı 16 adet etnobotanik araştırma ile kıyasladığımızda, bu araştırmaları tablomuzda isimleri çok uzun olduğu ve fazla yer kapladığı için birer numara vererek tablomuza yerleştirdik. Bu araştırmalar sırasıyla şöyledir;

1. Kurtalan (Siirt) İlçesinin Etnobotanik Özellikleri (2009)

2. Yalova İlinde Etnobotanik Bir Araştırma (2005)

3. Aydınlar Köyü ve Çevresinin (Erdemli/MERSİN) Etnobotanik Özellikleri (2008)

4. Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü (Uşak) Florası ve Etnobotanik Açıdan Değerlendirilmesi (2008)

5. Geyve (Sakarya) ve Çevresinin Floristik Ve Etnobotanik Açıdan İncelenmesi (2005)

6. Zeytinlibahçe İle Akçay Arasında Kalan (Birecik) Bölgenin Florası ve Etnobotanik Özellikleri (2007)

7. Cizre (Şırnak)'nin Etnobotanik Özellikleri (2007)

8. Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli/MERSİN) Etnobotanik Özellikleri (2009)

9. Mut ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri (2009)

10. Midyat (Mardin) Civarında Etnobotanik (2008)

11. Kürecik (Akçadağ/MALATYA) Bucağında Etnobotanik Bir Araştırma (2007)

12. Nizip (Gaziantep) Bölgesinin Florası ve Bazı Etnobotanik Özellikleri (2005)

13. Bahçe ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması (2006)

14. İzmit Körfezinin Güney Kesiminde Etnobotanik Bir Araştırma (2008)

15. Bayramiç (Çanakkale) Yöresinde Etnobotanik Araştırmalar (2008)

16. Arat Dağı ve Çevresinde (Birecik /ŞANLIURFA) Etnobotanik Bir Araştırma (2004)

Çizelge 5.2. Araştırmamızın son yıllarda yapılan etnobotanik araştırmalarla karşılaştırılması

Bilimsel Adı	**Genel Adı**	**Yerel Adı**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
Ajuga chamaepitys subsp. *chia* Arcangelı var. *chia*	Yer çamı	Yer meşesi	+	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
Astragalus microcephalus	Geven	Geven	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Malva neglecta Wallr.	Ebegümeci	Ebegümeci	+	-	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+
Plantago lanceolata	Sinir otu	Yara otu	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	-		-	-	-	-
Rosa canina	Kuşburnu	Kuşburnu, İtburnu, öküzgözü	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-
Sinapis arvensis	Hardal otu	Hardal	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-
Teucrium polium	Acı yavşan	Bozot, Meryem otu, Koyunotu	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+
Cichorium intybus	Hindiba	Çöplü güneyik	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	+	-	-
Centaurea solstitialis subsp. *solstitialis*	Zerdali dikeni	Su dikeni, sarıbaş dikeni	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+
Crataegus monogyna subsp. *monogyna*	Alıç	Kızılcık, kırmızı alıç	-	+	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+
Cydonia oblonga	Ayva	Ayva	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	+	-	-
Juglans regia	Ceviz	Ceviz	-	+	+	+	+	-	+	+		-	+	+	-	+	+	-
Juniperus oxycedrus subsp. *oxycedrus*	Katran ardıcı	Diken ardıç	-	+	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-
Plantago major subsp. *major*	Sinir otu	Yara otu	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-
Salix babylonica L.	Söğüt	Salkım söğüt	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Urtica dioica L.	Isırgan	Isırgan	-	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+
Zea mays L.subsp. *mays*	Mısır	Mısır	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+		+	+	-
Rhus coriaria L.	Sumak	Sumak	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	-	+	-	+	-
Chondrilla juncea var. *juncea*	Çengel sakızı	Çıtlık	-	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-
Convolvulus arvensis L.	Mamıza	Ulama otu	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+	+	-	-	+	-	+
Capsella bursa-pastoris	Kuşkuş otu	Cırcıcuva, bicibici, cıtcıcuva	-	+	-	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+
Satureja cuneifolia Ten.	Dağ kekiği	Kara kekik	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Çizelge 5.2.' nin devamı Araştırmamızın son yıllarda yapılan etnobotanik araştırmalarla karşılaştırılması

Bilimsel Adı	**Genel Adı**	**Yerel Adı**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
Lactuca serriola	Yabani marul	Acı marul, mikirge	-	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Brassica oleracea var. *capitata*	Beyaz Lahana	Lahana	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Eruca sativa	Roka	Roka	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-
Berberis crataegina	Karamuk	Karamık	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-
Dianthus zonatus zar. *zonatus*	Halkalı karanfil	Çingene kızı, siğil otu	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Chenopodium album var. *album*.	Sirken	Sirken	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-	+	+	-	+	-	-
Juniperus excelsa subsp. *excelsa*	Boylu ardıç, Boz ardıç	Gilik üzümü	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-
Medicago sativa subsp. *sativa*	Çevrince	Yabani yonca	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vicia narbonensis	Koca fiğ	Yılan fasılı	-	-	+	-	-	+	-	+		+	-	-	-	-	-	+
Erodium cicutarium subsp. *cicutarium*	İğnelik	İnnelik	-	-	+	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+
Mentha X Piperita	Nane	Nane	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Alcea pallida	Hatmi	Fatma gülü	-	-	+	-	+	-	-	+		-	-	-	-	-	-	-
Glaucium leiocarpum	Boynuzlu gelincik	Köpek lalesi	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Agropyron cristatum	Ayrık otu	Ayrık otu	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-
Rumex patientia	Labada	İlibada, evelik	-	-	+	-	-	-	-	+		-	+		-	-	-	-
Portulaca oleracea	Semizotu	Bostan güzeli, temiz otu	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-	-	+	-
Populus nigra	Karakavak	Karakavak	-	-	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-
Verbascum cheiranthifolium. var. *cheiranthifolium*	Sığırkuyruğu	Sığırkuyruğu	-	-	+	-	-	-	--	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Trigonella spruneriana var. *spruneriana*	Tırtıl, boy otu, çemen otu	Mal yoncası	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+

Çizelge 5.2. nin devamı Araştırmamızın son yıllarda yapılan etnobotanik araştırmalarla karşılaştırılması

Bilimsel Adı	**Genel Adı**	**Yerel Adı**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
Elaeagnus angustifolia	İğde	İğde	-	-	-	+	-	+	+	-	+	-	+	+	-	-	+	-
Mentha spicata subsp. *spicata*	Nane	Su nanesi	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-
Thymus zygioides var. *tycaonicus*	Kekik	Kekik	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-
Morus alba	Akdut	Dut	-	-	-	+	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-
Ranunculus arvensis	Düğün çiçeği	Su pıtrağı	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Fragaria vesca	Çilek	Çilek	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anethum graveolens	Dereotu	Dereotu	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
Petroselinum crispum	Maydanoz	Maydanoz	-	-	-	+	-	-	-	+	+	+	-	+	-	-	-	-
Peganum harmala	Üzerlik	Üzerlik	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	-	-	+	+
Polygonum cognatum	Madımak	Yaban kuzukulağı	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-
Populus alba	Akkavak	Selvi	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
Quercus robur subsp. *robur*	Saplı meşe	Yenilen pelit	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Quercus pubescens	Meşe	Pelit	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Achillea biebersteinii	Sarı civanperçemi	Arı çiçeği	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+
Achillea wilhelmsii	Beyaz civanperçemi	Arı çiçeği	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-
Papaver glaucum	Gelincik	Yaban haşhaşı, Gelineli	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vicia sativa subsp. *nigra* var. *nigra* .	Burçak	Kır fasılı	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
Descurainia sophia	Uzun süpürge otu	Babatça	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Taraxacum officinale	Karahindiba	Güneyik	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onobrychis armena	Yabani korunga	Tirfil	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Çizelge 5.2.' nin devamı Araştırmamızın son yıllarda yapılan etnobotanik araştırmalarla karşılaştırılması

Bilimsel Adı	**Genel Adı**	**Yerel Adı**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
Teucrium chamaedrys subsp. *chamaedrys*	Kısa Mahmut otu	Kısacık Mahmut, Tatarca otu	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Crataegus orientalis var. *orientalis*	Alıç	Alıç	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-
Hordeum vulgare	Arpa	Arpa	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-
Rhamnus oleoides subsp. *graecus*	Kör diken	Gövem	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyrus elaeagnifolia subsp. *elaeagnifolia*	Ahlat	Yaban armudu dağ armudu	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-
Solanum tuberosum	Patates	Patates	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-
Daphne oleoides subsp. *oleoides*	Dafne	Çöpleme	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Phlomis linearis	Çalba	Kuşağzı	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Acantholimon acerosum var. *acerosum*	Pişik geveni	Geven	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	
Acantholimon venestum var. *venustum*	Pişik geveni	Geven	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Viscum album	Ökse otu	Büvelek otu	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-
Stachys cretica anatolica.	Dağ çayı	Çay otu	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-
Eryngium campestre var. *virens*	Tengel dikeni	Boğa dikeni, Yel kovdu dikeni	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
Anthemis austriaca	Papatya, Kelkız çiçeği	Papatya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
Achillea millefolium subsp. *millefolium*	Beyaz civan perçemi	Arı çiçeği	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-

Çizelge 5.2.' nin devamı Araştırmamızın son yıllarda yapılan etnobotanik araştırmalarla karşılaştırılması

Bilimsel Adı	**Genel Adı**	**Yerel Adı**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**
Echium italicum	Engerek otu	Danadili	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
Quercus cerris var. *cerris*	Saçlı meşe	Keçi peliti	-	-	-	**-**	-	-	-	-	-	**-**	**-**	**-**	**-**	-	+	-
Origanum vulgare subsp. *viride*	Mercan köşk	Çay otu, domurcak çayı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
Rubus idaeus	Ahududu	Çitir, Temel üzümü	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
Helianthemum salicifolium	Domalan Mantarı	Domalan çiçeği	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	-	-	+
Centaurea depressa	Acımık	Gökbaş	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	**+**	**-**	**-**	-	-	-
Tragopogon latifolius var. *angustifolius*	Yemlik	Sakız şalbası	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	**-**	-	-	-
Pinus nigra	Karaçam	Çam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
Tragopogon buphthalmoides var. *buphthalmoides*	Yemlik	Yemlik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**	**-**	**-**	**-**	-	-	+

Araştırmamda yöre halkının eski geleneklerinden kopmadığını özellikle doğadan yaralanabildiklerini gördüm. Arazinin bir kısmı ova bile olsa halk doğada yetişebilen bitkileri kullanmaya çalışmaktadır. Yaşlı nüfus gençlere nazaran bu bitkileri daha çok kullanmakta olmasına rağmen genç nüfusa bu bitkileri öğretmekten hiçbir zaman kaçınmamışlardır. Tabiki bir kısım gençler bunları bilmemektedir. Özellikle yöre halkında çobanlık yapan kişilerin doğada yetişen bitkileri oldukça çok kullandıklarını, hayvanlarını takip ederek hayvanları hangi bitkinin etrafında daha çok toplandıysa o bitki üzerinde durduklarını ifade etmişlerdir. Yöre halkı bitkilerede isimlerini bir şeylere benzeterek, ne tür rahatsızlığa iyi geliyorsa o ismi vermiştir. Örneğin kuşburnuna itburnu, halkalı karanfile siğile iyi geldiği için siğil otu gibi isimler verilmiştir.

Arazi çalışmaları sırasında karşılaştığımız birçok yöre halkı bize şehirlere gidenlerin bu bilgileri çocuklarına anlatamadığını ve birçoğunun yaşam biçimiyle ilgili olarak bunları unuttuğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca köylerde bu bilgilerin bir kayıt altına alınmadığını halk birbirine sorarak öğrenmiştir.

Yurdumuz çok geniş bir Flora'ya (Bitki varlığı) sahip olması bizleri bitkileri en iyi şekilde kullanmaya itmesi gerekir. Bu gün ilaç sektöründeki ilaçların ana kaynağı bitkilerdir. Bizler çok zengin olan bu hazineyi bir kenara atmamız onu kullanmamız gerekir. Türkiye bitki dünyasında bir cennettir. Kanımca yapılan etnobotanik çalışmalar bizleri atalarımızdan koparmayıp onların bilgilerini kuşaklar boyu aktarmamızı sağlayacaktır.

Günümüzde ilaç sanayi çok büyük semayelere ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca üretilen ilaçların yan etkilerinin fazlalığı insanları tıbbi bitkilerden daha fazla faydalanmaya itmiştir. Yurdumuzda alternatif tıp dediğimiz fitoterapi maalesef bugün çok ileri bir seviyede değildir. Çok zengin olan bu Flora'dan yeterince yararlanılmamaktadır. Baytop (1984) ülkemizde kullanılan ilaçların % 6'sı yüksek bitkilerden elde edilen droglardan (Hayvan ve bitkilerden kurutularak veya özel metotlarla toplanarak elde edilen, eczacılık ve kısmen sanayide kullanılan ham veya yarı ham madde) üretilmektedir. Bu oran Almanya %16, Rusya'da %33 düzeyindedir.

İleride yapılacak araştırmalarda ve daha sonrasında türkiyenin bir digital etnobotanik arşivi kurulmalı her yöreye ait bilgiler ve dökümanlar digital ortama aktarılmalıdır. Bu sayede daha çok kişiye ulaştırılan bu bilgi unutulmayacaktır.

Sonuç olarak ülkemizdeki etnobotanik araştırmalar insanlık için büyük bir hazinedir. Bu araştırmalardan vazgeçilmemeli, destek olunmalıdır. Ülkemizin bu zengin Flora'sını korumalı ve gelecek nesillere aktarmalıyız. Yaptığımız bu araştırmamızda

Kadınhanı yöresine ait doğal zenginlik kaynağımız olan bitkilerimizin bilinmeyen bazı bitkisel değerleri ortaya konulmuştur. Bitkilere âleminde yeni yapılacak araştırmalar bitkilerin hayatımızdaki önemini ve yerini daha da artıracaktır.

Çalışmamız sırasında edindiğimiz tecrübeler ışığında yeni yapılacak olan araştırmalara ve araştırmacılara hatalarını önleyici, veri kayıplarını en aza indirecek önerilerimiz şunlardır;

1. Yöre hakkında tüm flora ve vegetasyon çalışmaları tamamlanmalı, bu çalışmalar sırasında halkın bitkilere verdiği yöresel adlar kayıt altına alınmalı, bu bitkilerin periyodik dönemlerdeki fotoğrafları digital makinelerle çekilip sanal belleklere alınmalıdır.

2. Araştırmacılar hangi bölgede çalışacaksa o bölgeyi önceden tanımalı, araştırma bölgesindeki ön çalışmayı çok düzenli yapmalıdır.

3. Araştırmacı bölgesindeki kaynak kişileri iyi seçmeli, o kişilerle hep diyalog halinde olup mevsimsel bilgileride bu kişilerden arazi çalışması öncesi almalıdır.

4. Etnobotanikçi arazi çalışması sırasında mümkün olduğunca araziye kaynak kişileri alarak çıkmalı bizzat bu kişilerin verdiği bilgiler ile bitkileri toplamalıdır.

5. Araştırmacı bölgeye periyodik ziyaretlerini uygun şekilde yapmalı ve bu ziyaretlerde bitkilerin hem fotoğraflarını çeklmeli hemde numune almalıdır.

6. Araştırmacı fotoğraf çekimlerinde çok dikkat etmeli yakın mesafe çekimlerine uygun, yüksek pikselli bir mercek olan makinanın yanında fotoğraf üzerine ses kaydı yapabilen bir cihaz hem işini kolaylaştıracak hemde bazı bitkilerin ismini unutsabile cihaza kayıt saklı kalacaktır.

7. Etnobotanikçi verileri toplarken doğru olup olmadığını veya dışarıdan geldiğini düşündüğü verileri kaydetmemelidir.

8. Son olarak bütün üniversitelerdeki herbaryumların digital ortama aktarılıp, bu sanal belleklerin araştırmacıların hizmetine verilmesi çok büyük kolaylıklar sağlıyacaktır.

6. KAYNAKLAR

Acartürk, R . , 2006, Süs Bitkileri ve Yer Örtücüleri, Ogem Vakfı, Ankara,

Akan H. , Korkut M.M. ve Balos M.M., 2008 , Arat Dağı ve Çevresinde (Birecik, Şanlıurfa) Etnobotanik Bir Araştırma Fırat Üniv. *Fen ve Müh. Bil. Dergisi* 20 (1), 67–81

Akalın, E., 1998 ,Tekrdağ İli Halk İlaçları ve Gıda Olarak Kullanılan Yabani Bitkiler, *Geleneksel ve Folklorik Droglar Dergisi*, Cilt:5(1), 1–98

Akçiçek, E., Vural, M., 2003 , Kumalar dağı (Afyon) ve çevresindeki bazı bitkileri yöresel adları ve etnobotanik özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 10, 2, 151-162, Ankara.

Abay, G., Kılıç, A. 2001, Pürenbeleni ve Yanıktepe (Mersin) Yörelerindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 8(2), 97-94

Akgül A., 2008, Midyat (Mardin) Civarında Etnobotanik, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, İzmir

Aksakal Ö. Kaya Y., 2008, Erzurum ve Çevresinde Halk Tarafından Gıda Amaçlı Olarak Kullanılan Bitkiler *Türkiye 10. Gıda Kongresi*; 21–23 Mayıs 2008, Erzurum, ss 1009–1012

Anonim. D.M.İ/ D.S.İ /D.İ.E

Avcı, K. , Ezer, N., 2004, Çerkeş (Çankırı) Yöresinde Kullanılan Halk İlaçları,Hacettepe Üniversitesi, *Eczacılık Fakültesi Dergisi*, cilt: 24, sayı: 2, Temmuz Ankara,

Avcı, M., 2005, Çeşitlilik ve Endemizm Açısından Türkiye'nin Bitki Örtüsü,İstanbul Ünv. Edebiyat Fak. *Coğrafya Dergisi*, İstanbul.

Arslan, Ö. , 2005, Dereli (Giresun) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* İstanbul

Asımgil, A., 1993, *Şifalı Bitkiler*, Timaş yayınları: 176, İstanbul.

Atik A., 1986 , Beykavağı ve çevresi Florası, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Konya

Bağcı, Y., 2000, Aladağlar (Yahyalı, Kayseri) ve çevresinin etnobotanik özellikleri, *Ot Sist. Bot. Derg.*

Bağcı, Y. , Dinç, M. , Dural, H., 2001 , Uzunsöğüt köyü ve çevresinin (Türkoğlu-Kahramanmaraş) bazı bitkilerinin yerel adları ve etnobotanik özellikleri. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, Sayı: 9, Konya.

Bağcı, Y., Dural H., Savran A., 2006, Pozantı (Adana) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adaları ve Etnobotanik Özellikleri, *Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi* Sayı: 27, Konya .

Balos M.M., 2007**,** Zeytinbahçe İle Akarçay Arasında Kalan (Birecik) Bölgenin Florası Ve Etnobotanik, Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Şanlıurfa

Başaran, S., 2003, Elmalı Yöresinde Doğal Olarak Yetişen Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Ankara .

Baytop, T., 1984, Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi (Geçmişte ve Bugün), İstanbul Üniv. Yayınları No: 3255, Eczacılık fak. No: 40, İstanbul.

Baytop, T. , 1994, Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları:578, Ankara.

Baytop, T. , 1999, Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul,

Bıçakcı, B. , 2004, Bergama İlçesinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* İzmir

Bulut, G., 2005, Narman (Erzurum) ve Köylerinde Halk İlacı olarak Kullanılan Bitkiler, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Erzurum

Bulut, G.E., 2008, Bayramiç (Çanakkale) Yöresinde Etnobotanik Araştırmalar, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Bulut, Y. , 2006, Manavgat (Antalya) Yöresinim Faydalı Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Isparta

Çelikel, Ö., 2002, Kayseri ve Çevresinde Halk Tarafından Kullanılan Bitkilerin Yöresel Adları ve Kullanım Amaçları, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Kayseri

Çimen, Oral D., 2007, Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları üzerinde Etnobotanik Araştırmalar ,Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Ankara

Davıs, P.H., 1965-1985. *Flora of Turkey and the East Aegean Islands***,** Vol:1-9, Edinburg Üniv. Press..

Deniz L., 2008, Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü (Uşak) Florası Ve Etnobotanik Açıdan Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Afyon

Doğanoğlu, Ö. , Gezer, A. , Yücedağ, C., 2006, Göller Bölgesi-Yenişarbademli Yöresi'nin Önemli Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitki Taksonları Üzerine Araştırmalar, Isparta.

Duran, A. , 1998, Akseki (Antalya) ilçesindeki bazı bitkilerin yerel adları ve etnobotanik özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, Ankara,

Emre, G., 2003, Ezine (Çanakkale) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü,*İstanbul

Elçi, B. , Sadık, E. , 2006, Güdül(Ankara) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri, *Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi Dergisi*, cilt: 26, sayı: 2, Temmuz, Ankara.

Erik, S. , Elçi, B. , 2006, Güdül(Ankara) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri, *Hacettepe Ünv. Eczacılık Fak. Dergisi*, Cilt 26, Sayı 2, Temmuz

Ertuğ, F. 1996, Etnobotanik Enstitüsü, TÜBİTAK Bilim ve Teknik, s. 98–99

Ertuğ, F. , Tümen, G., Çelik, A. , Dirmenci, T. , 2003, Buldan (Denizli) Etnobotanik Alan Araştırması TÜBA Kültür Envanteri Dergisi 2, Ankara.

Ertuğ F. 2004, Wild Edible Plants of the Bodrum Area(Muğla, Turkey),Turkish Journal of Botany, Volum:28,Number.1-2sf:161–1174, Ankara.

Ertuğ, Z. F., 2005, Proceding of the IVth international congress of ethnobotany (ICEB) "Ethnobotany: At the junction of the continents and the disciples", 21-26 August İstanbul-Turkey.

Eşen B., 2008, Aydınlar Köyü Ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Gençay A., 2007, Cizre (Şırnak)'nin Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Van

Gez, S. ve Şimşek, S., 1999, Babadağ'ın Tıbbi Bitkileri Denizli adlı makalesi I. Babadağ Sempozyumu, Pamukkkale Üniversitesi

Gürhan G., Ezer N., 2004, Halk Arasında Hemoroit Tedavisinde Kullanılan Bitkiler-I Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi Cilt 24 / Sayı 1 / ss. 37–55

Gürsoy, V. , O. Gürsoy K. , U. , 2004 , Anadolu'da Diş ve Dişeti İle İlgili Hastalıkların Tedavisinde Halk Arasında Yaygın Olarak Kullanılan Bitkiler Kullanım Şekilleri ve Bitkisel Özellikleri, *Cumhuriyet Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, Cilt:7 Sayı:1

Heinrich, M., Barnes, J., Gibbons, S., Williamson, E.M., 2004 , Fundementals of Pharmacognosy and Phytotherapy, Churchill Livingstone, Edinburgh,

İlçim, A., Varol, A., 1996, Hatay ve K. Maraş (Türkiye) İllerindeki Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, Ankara,

İpekçi E., 2005, Ardıçlı-Bahçesaray-Beykavağı (KONYA) Arasında Kalan Bölgenin Florası, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Karataş, H. , 2007, Ilgaz (Çankırı) İlçesi ve Çevresinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Ankara

Kazan, D. , 2007, Ortaca (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Muğla

Keskin M. Alpınar K. , 2002, Kışlak (Yayladağı-Hatay) hakkında etnobotanik bir araştırma, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 9, 2, 91-100, Ankara.

Kıran Ö., 2006, Kozan yöresi florasındaki tıbbi bitkiler ve bunların halk tıbbında kullanılışı, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Adana

Koca, A., 2003, Akçakoca (Düzce) İlçesinin Florası ve Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Ankara.

Koçyiğit M., 2005, Yalova İlinde Etnobotanik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Koyuncu O., 2005, Geyve (Sakarya) ve Çevresinin floristik ve etnobotanik açıdan incelenmesi, Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Eskişehir

Küçüködük M., 1987, "Beyşehir Gölünün Flora ve Vegetasyonunun İncelenmesi" Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Kızılarslan Ç., 2008, İzmit Körfezi'nin Güney Kesiminde Etnobotanik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 1992. Konya ili arazi varlığı, Ankara

Mart S., 2006, Bahçe Ve Hasanbeyli (Osmaniye) Halkının Kullandığı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Yönden Araştırılması Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Adana

Mert, H., Doğan, Y., Başlar, S., 1992, Doğal Boya Eldesinde Kullanılan Bazı Bitkiler,D.E.Ünv.Buca Eğitim Fakültesi, Biyoloji ABD, Ekoloji Dergisi, Ekim-Kasım-Aralık sayı:5

Metin A., 2009 , Mut Ve Çevresinde Yetişen Bitkilerin (Mersin) Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Oral, Ç.D. 2007, Konya İlinde Kullanılan Halk İlaçları Üzerine Etnobotanik Araştırmalar, Gazi Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Ankara

Onar, S., 2006, Bandırma (A1(A), Balıkesir) ve Çevresinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi *Fen Bilimleri Enstitüsü*

Ospankulova, E. , 2005, Türkiye Etnobotanik Araştırmalar Veri Tabanı, İstanbul Ünv. *Sağlık Bilimleri Enst*., Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Özcan, M., Akgül, A., Bağcı, Y., Dural, H., 1998 , "İçel (Mersin)' de Sebze Olarak Tüketilen Bazı Yabani Bitkilerin Kimyasal Bileşimi ve Mineral İçeriği"*Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi* Sayı: 15, 1998 Konya

Özdemir, E., 2005 , Niğde-Aladağlar'ın Batısında Etnobotanik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Özgen, U., Terzi., Z., Coşkun, M., 2002, "Halk İlacı Olarak Kullanılan Bazı Türlerde Lipit Peroksidasyonunu İnhibe Edici Etkinin Araştırılması" AtatürkÜniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmokoknozi Anabilimdalı Erzurum, Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı, Bildiriler, 29-31 Mayıs, Eskişehir

Öztürk, M., 2006, Nizip bölgesinin (Aksaray) florası ve etnobotanik özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Saday H., 2009 ,Güzeloluk Köyü ve Çevresinin (Erdemli / Mersin) Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

Sadıkoğlu, E., 2003, Koçarlı (Aydın) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*,İstanbul

Sadıkoglu, N. , 1998, " Cumhuriyet Dönemi Türk Etnobotanik Arastırmalar Arsivi", İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Sami S.N. ,2007, İsperih (Razgrad-Bulgaristan) İlçesinde Etnobotanik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Savran, A. , Bağcı, Y. , Kargıoğlu, M., 2002 "Gemerek (Sivas) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri" *Afyon Kocatepe Ünv. Fen Bilimleri Dergisi* 2007

Sayar, A. , Güvensen, A. , Özdemir, F. , Öztürk, M., 1995 , Muğla İlindeki Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi* Cilt: 2 Sayı: 1

Salyam, B., 2002, ,Edirne Ve Çevresinde Doğal Ortamda Yetişen Faydalı Bitkiler (Tıbbi, Zehirli, Besin, Süs Bitkileri), Yüsek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*

Schıcher H. , 1993, The significance of phytotherapy in Europa, Zeitschrift für Phytotherapie, 14, 132–139

Serin, M., 1996 , "Hacı baba Dağının (Karaman) Florasına Katkılar." *Ot Sistematik Botanik Dergisi,* 3, 2, 15–48

Sezgin, A. , 2005, Şuhut (Afyon) İlçesi'nde Kullanılan Halk İlaçları, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, *Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Ankara

Sinan, O., 1998, Ankara, Çubuk (Esenboğa) Yöresinde Halk Arasında Kullanılan Şifalı Bitkiler (Lisans Bitirme Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı

Şimşek, I. , Aytekin, F. , Yeşilada, E. , Yıldırımlı, Ş. , 2002, Anadolu'da Halk Arasında Bitkilerin Kullanış Amaçları Üzerinde Etnobotanik Bir Çalışma, Gazi Ünv. , Ankara,

Şimşek ve Ark., 2001, Gölbaşı'nda Yabani Bitkilerin Kullanılış Amaçları ve Şekilleri Üzerine Bir Araştırma , *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 8,2.105–120

Tarakçı, S. , 2006, Beykoz Civarındaki Tıbbi Özellik Taşıyan Bitkiler Üzerine Araştırmalar, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi *Fen Bilimleri Enstitüsü,* İstanbul

Toroğlu, S. , Çenet, M. 2006, Tedavi Amaçlı Kullanılan Bazı Bitkilerin Kullanım Alanları ve Antimikrobiyal Aktivitelerinin Belirlenmesi İçin Kullanılan Metodlar, Kahramanmaraş Sütçü İmam Ünv. Fen ve Mühendislik Dergisi, Kahramanmaraş.

Türkoğlu, İ. Civelek, Ş. 2001, Elazığ İlinin Etnobotanik Değeri Olan Bazı Bitkileri II. Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, cilt: 22, sayı: 1, sayfa: 45 – 63, Sivas.

Tütenocaklı, T., 2002 , Ayvacık (B1, Çanakkale) ve Çevresinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Çanakkale

Umut, M., 2008, 1:100 000 Türkiye Jeoloji Haritaları Ilgın-K28 paftası Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Jeoloji Etütleri Dairesi No:93 Ankara

Umut, M., 2009, 1:100 000 Türkiye Jeoloji Haritaları Ilgın-L28 paftası Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü Jeoloji Etütleri Dairesi No:121 Ankara

Vural ve Ark., 1997, " Çiçekdağı (Kırşehir) ve çevresinde Etnobotanik Özellikleri" *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 4(1):117–124

Vural, H.,2004 , Bilecik ili Halk İlaçları Üzerine Farmagoknozik Araştırmalar, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Vural, G., 2008, Honaz Dağı ve Çevresi'ndeki Bazı Doğal Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Yüksek Lisans Tezi,Afyon Kocatepe Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Afyon

Yapıcı, İ.Ü. , Hoşgören H., Saya Ö., 2009 , Kurtalan (Siirt) İlçesinin Etnobotanik Özellikleri Dicle Üniversitesi *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 191-196

Yeşil Y., 2007, Kürecik (Akçadağ/Malatya) Bucağında Bir Etnobotanik Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık *Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul

Yeni, E. 2001, Ermenek (Karaman) VE Yöresinde Yetişen Tıbbi Bitkiler Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü,* Konya

Yücel, E., Tülükoğlu, A., 2000, Gediz (Kütahya) Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler, *Ekoloji Çevre Dergisi* cilt:9 sayı:36, Eskişehir

Yıldıztugay E. 2006, Başarakavak, Tatköy Ve Altınapa Barajı (Konya) Arasında Kalan Bölgenin Florası, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü*, Konya

İnternet Kaynakları

http://www.tumas.dmi.gov.tr/wps/portal/(Ziyaret Tarihi: 01.02.2011)
http://www.missouriplants.com/Grasses/Grasses_page1.html(arpa) (Ziyaret Tarihi: 15 Mart 2011)
http://www.flickr.com/photos/millzero/(Ziyaret Tarihi: 02 Mart 2011)
http://luirig.altervista.org/schedeit/pz/zea_mays.htm(Ziyaret Tarihi: 25 Şubat 2011)
http://www.konya.gov.tr/(Ziyaret Tarihi: 15 Nisan 2011)

7.EKLER

EK 7.1. AYVA ÇEKİRDEĞİNDEN MERHEM YAPIMI

Şekil 7.1.1. Ayvanın çekirdekleri çıkarılır**.**

Şekil 7.1.2. Çekirdekler bir kaba konup üzerlerini örtecek kadar gülsuyu dökülür.

Şekil 7.1.3. Bu şekilde bir gece beklemeye bırakılır.

Şekil 7.1.4. Bir gece sonunda oluşan merhem çekirdeklerinden ayrılarak kullanılır.

EK 7.2. KUŞBURNU MARMELATI YAPIMI

Şekil 7.2.1. Toplanan kuşburunları yıkanıp, temizlenir ve bir kazana konur. Odun ateşinde içerisine su konulan kazan kaynamaya başlayınca meyveler bu kazana atılır pişirilmeye bırakılır.

Şekil 7.2.2. Yumuşayan ve pişen meyveler buradan küçük kazanlara alınarak el blendırı ile veya el yordamıyla biraz daha ezilerek çekirdekleri ayrıştırılır. Süzgeç üzerine alınır.

Şekil 7.2.3. Süzekten geçirilen kuşburunları kabuğundan ve çekirdeklerinden ayrılır.

Şekil 7.2.4. Çekirdeklerinden ayrılmış kuşburunları süzgecin üstünde kalır.

Şekil 7.2.5. Süzülmüş olan kuşburunlarının tabanına çöken çekirdekler el ile alınır.

Şekil 7.2.6. Kalın elekten süzülen kuşburunları kazanlara alınır.

Şekil 7.2.7. Kazanlardaki marmelat çok ince tel süzgeçlere alınır ve çekirdeklerinden tamamen ayrılır

Şekil 7.2.8. Süzme işlemi biten marmelat tekrar kazanlara alınarak kaynatılmaya başlanılır.

Şekil 7.2.9. Kaynamaya başlayan marmelata şeker ya da bir sene önceki pekmez katılır.

Şekil 7.2.10. Şekeri içerisinde eriyen marmelat kaynamaya devam eder, koyulaşınca kıvama gelmiş olur.

Şekil 7.2.11. Koyulaşan marmelat kavanozlara doldurulur.

Şekil 7.2.12. Kavanozlara doldurulan marmelatlar, ters çevrilerek bir gece o şekilde kalıp konserve olması sağlanır.

EK 7.3. YÖRE HALKININ AĞAÇLARDAN YAPTIĞI EŞYALAR

Şekil 7.3.1. *Pinus nigra*.'nın (Karaçam) en uç kısmının kesilmesiyle yapılan askı

Şekil 7.3.2. *Juglans regia'* den (Ceviz ağacı) yapılmış dibek

Şekil 7.3.3. *Populus alba'* dan (Akkavak) yapılmış tahıl ambarı

Şekil 7.3.4. *Quercus* sp.' den (Meşe) yapılmış su oluğu

Şekil 7.3.5. *Populus alba'*dan (Akkavak) yapılmış ev damı

Şekil 7.3.6. Sapı *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış Orak

Şekil 7.3.7. *Crataegus orientalis'*ten (Alıç) yapılmış Dibek

Şekil 7.3.7. *Pinus nigra'*dan (Karaçam) yapılmış Tahıl Küreği

Şekil 7.3.8. Sapı *Populus alba* (Akkavak), dişleri *Cotoneaster nummularia'* dan (Kürt ağacı) yapılmış Bildant

Şekil 7.3.9. *Pinus nigra'*dan (Karaçam) yapılmış Senit

Şekil 7.3.10. *Populus alba'*dan (Akkavak) yapılmış Pişirgeç

Şekil 7.3.11. *Pinus nigra*'dan (Karaçam) yapılmış Gözer

Şekil 7.3.12. *Quercus* sp.'den (Meşe) yapılmış İğ

Şekil 7.3.13. *Pinus nigra*'dan (Karaçam) yapılmış Sürgü

Şekil 7.3.14. *Pinus nigra'* dan (Karaçam) yapılmış Yün tarağı

Şekil 7.3.15. Sapı *Cotoneaster nummularia* (Kürt ağacı), gövdesi *Quercus* sp.'den (Meşe) yapılmış Kirman

Şekil 7.3.16. Sapı *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış Haşhaş Toplama Algısı

Şekil 7.3.17. Sapı *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış Haşhaş Çizgi Aleti

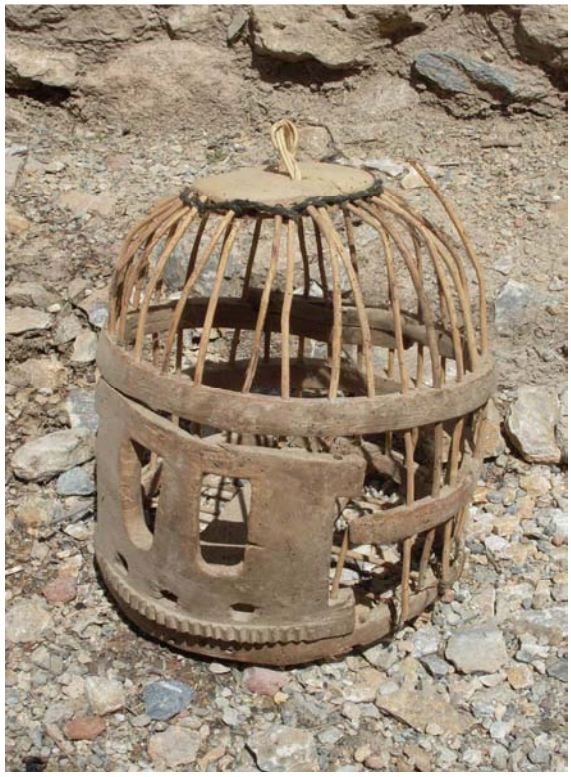
Şekil 7.3.18. *Populus alba'*dan (Akkavak) yapılmış başakları tutmaya yarayan Edik

Şekil 7.3.19. *Pinus nigra'*dan (Karaçam) yapılmış Düven (ön ve arka yüzü)

Şekil 7.3.20. *Cotoneaster nummularia'*dan (Kürt ağacı) yapılmış Kilim tarağı Kirkit

Şekil7.3.21.*Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Keklik kafesi

Şekil 7.3.22. *Cotoneaster nummularia'*dan (Kürt ağacı) yapılmış Çete (Baston)

Şekil 7.3.23. *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Bahçe Süpürgesi

Şekil 7.3.24. Sapı *Populus alba* (Akkavak), gövdesi *Pinus nigra*. (Karaçam), dişleri *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Sap Tırmığı

Şekil 7.3.25. *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Bıçak Kını

Şekil 7.3.25. Gövdesi *Quercus* sp. (Meşe), sapları *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı)yapılmış küstüre (el planyası)

Şekil 7.3.26. Eğim ağaçları *Quercus* sp. (Meşe) , yan bağlantıları *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış Semer

Şekil 7.3.27. *Juniperus* sp.'den (Ardıç) yapılmış Balastır ve Hatıl

Şekil 7.3.28. *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış Tırpan Örsü ve *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Çekiç Sapı

Şekil 7.3.29. *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış tırpan sapı ve *Quercus* sp.'den (Meşe) yapılmış el tutma yeri

Şekil7.3.30. *Polygonum persicaria*'dan (Sıçandişi) yapılmış Ev Süpürgesi

Şekil7.3.31. *Quercus* sp.'den (Meşe) yapılmış Çocuk Beşiği

Şekil 7.3.32. Sapı *Populus alba* (Akkavak), dişleri *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Atkı

Şekil 7.3.33. *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmış Dam Kar Küreği

Şekil 7.3.34. *Pinus nigra*'dan (Karaçam) yapılmış Yaba

Şekil 7.3.35. Sapı *Populus alba* (Akkavak), dişleri *Cotoneaster nummularia*'dan (Kürt ağacı) yapılmış Andız

Şekil 7.3.36. *Cotoneaster nummularia*'dan(Kürt ağacı) yapılmış İyef (sap bağlama gerdireceği)

Şekil 7.3.37. *Pinus nigra*'dan (Karaçam) yapılmış Bel Baskısı

Şekil 7.3.38.*Quercus* sp.'den (Meşe) yapılmış Bulgur Tokmağı

Şekil 7.3.39. Kabuğu soyulmuş *Populus alba*'lar (Akkavak) inşaat için hazırlar.

Şekil 7.3.40. Yakacak olarak kullanılan *Populus alba* (Akkavak) ve *Populus* nigra'ların (Karkavak) kabukları

Şekil 7.3.41 Yöre halkının en çok kullandığı Bulgur değirmeni

Şekil 7.3.42. Zavar taşı (=Dövme) Buğdayı ezip kabuğunu çıkaran taş

Şekil 7.3.43. Populus alba'dan (Akkavak) yapılmış köy odası dolabı

Şekil 7.3.44. Nazardan korunmak için kurutulmuş *Peganum harmala* (Üzerlik)'ler.

EK 7.4. ARAZİ ÇALIŞMASI ANILARI

Şekil 7.4.1. Bey kavağı köyünden İzzet Demir *Papaver glaucum* (Gelineli) isimli bitkiyi bize tanıtırken

Şekil 7.4.2. Demiroluk Köyünden Küçük Dostumuz Hüseyin Kahriman *Rubus idaeus (Çitir)* bitkisini tanıtırken

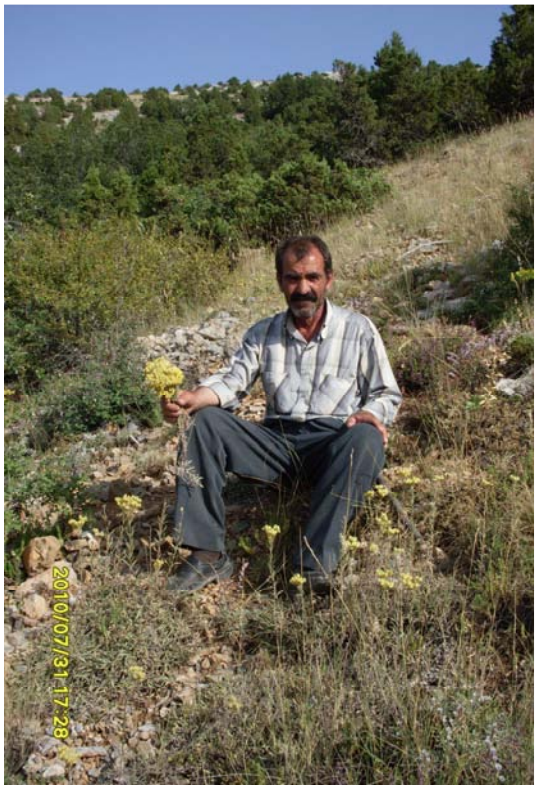
Şekil 7.4.3. Bulgurpınarı köyünden Rukiye Küçükkakkaş *Taraxacum officinale* (Güneyik) isimli bitkiyi gösterirken

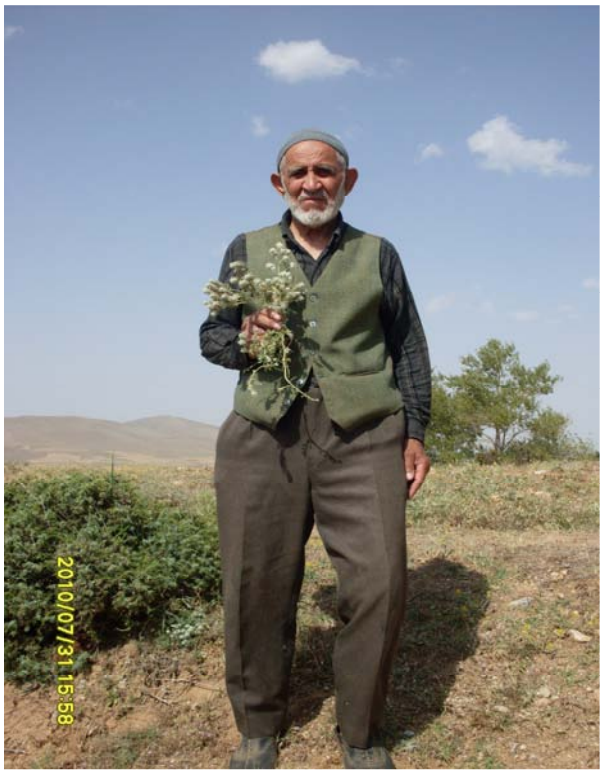
Şekil 7.4.4. Arazi çalışmasında yöre halkı ve çalışmama yardım eden dostlarım

Şekil 7.4.5. Bulgurpınarı Köyünden Süleyman Küçükakkaş *Pinus nigra*'dan (Karaçam) yaptığı et döveceği teknesi

Şekil 7.4.6. Demiroluk Köyünden Nevzat Kahriman ile arazi çalışmasında

Şekil 7.4.7. Hacıoflazlar Köyünden Ebazer Karataş *Teucrium polium*'u (Koyun otu) bize tanıtırken

Şekil 7.4.8. Demiroluk köyünden Ahmet Demir kendi yetiştirdiği organik çilekleri gösteriyor.

Şekil 7.4.9. Bahçe kenarından *Verbena officinalis* L. (Basır otu) isimli bitkiyi sökerken

Şekil 7.4.10. Beykavağı köyünden Halil Türkmen *Origanum vulgare* subsp. *viride'yi* (çayotu) gösteriyor.

Şekil 7.4.11. Arazi çalışması sırasında Aşır Keskin ile Şahören Köyünden Sabri Turan amca dinlenirken

Şekil 7.4.12. Pusat Köyü Köy halkı ile ön bilgi alma çalışmasından bir anı

Şekil 7.4.13. Pancar sulayan köylülerle bilgi alışverişi yaparken

Şekil 7.4.14. Çeşmecik köyü göleti yanından Ziraat teknisyeni Hacı Yaşar ile tez ön çalışma sırası bir anı

Şekil 7.4.15. Köylütolu Köyü Köy Odasında halktan bilgi alınırken

Şekil 7.4.16. Konuröreen Köyü Köy Odasında halktan bilgi alınırken

Şekil 7.4.17. Çeşmecik Köyü Köy kahvesinde halktan bilgi alınırken

Şekil 7.4.18. Soğukpınar Köyünden Ramazan Harmancı kullandığı bitkilerle ilgili bilgi verirken

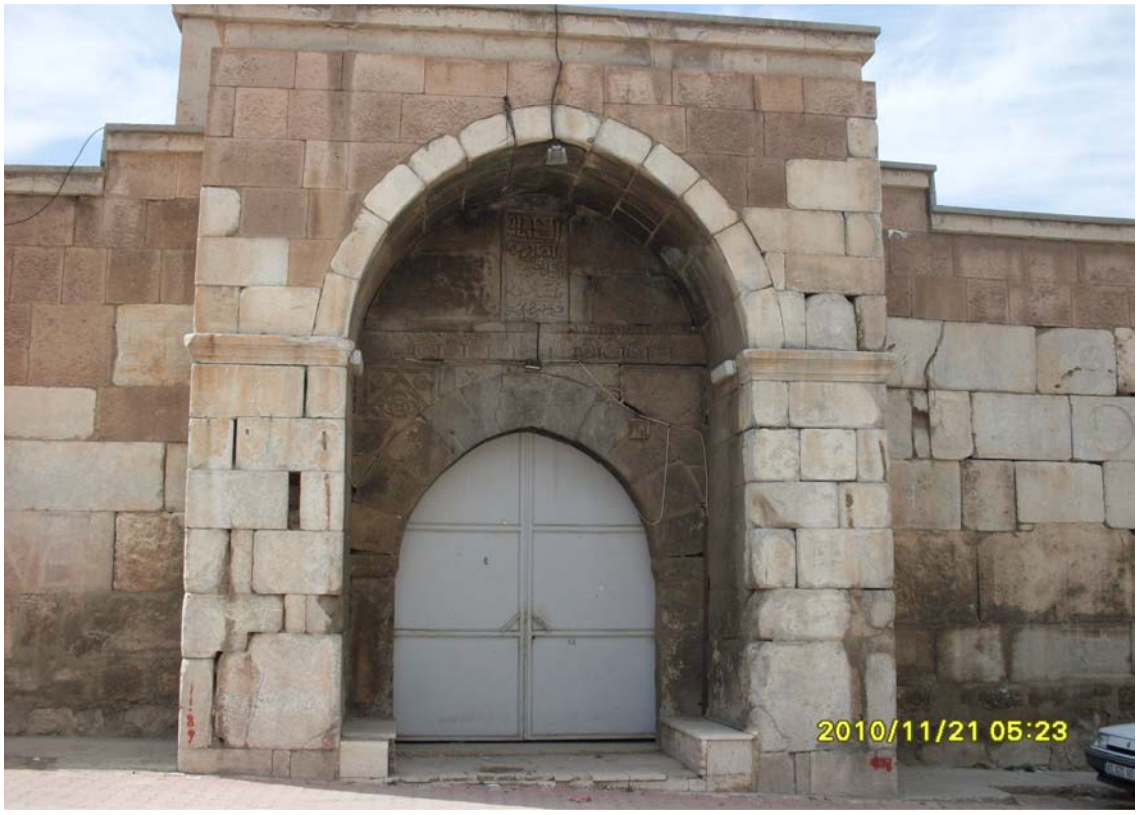
Şekil 7.4.19. Kardeşim Bülent Keskin arazi çalışmasında ceviz fidesini ıslatırken

Şekil 7.4.20. Rahmetli İzzet Demir amca ile Beykavağı Kalesinden bitki toplarken bir anı

Şekil 7.4.21. Demiroluk köyü tarihi Roma çeşmesi

Şekil 7.4.22. Kadınhanının en eski tarihi mirası Taşhan

Şekil 7.4.23. Ağaç pazarında *Populus alba*'nın (Akkavak) kabuklarını soyan işçi

Şekil 7.4.24. Ağaç pazarında *Populus nigra*'nın (Karakavak) işlenmemiş hali

Şekil 7.4.25. Ağaç pazarında *Populus nigra*'nın (Karakavak) işlenmiş hali

Şekil 7.4.26. *Pinus nigra*'dan (Karaçam) yapılmış topaç (Çocuk eğlence aracı)

Şekil 7.4.27. Kolukısa Kasabasından Hacı Mehmet Avşar *Echium italicum* (Dana Dili) isimli bitkiyi bize tanıtırken

Şekil 7.4.28. Kurutulmuş *Zea mays* (Mısır koçanları)

Şekil 7.4.29. Demiroluk köyündeki 2 asır üstü yaşı olan *Quercus robur* subsp *robur* (Yenilen pelit)

Şekil 7.4.30. *Quercus robur* subsp *robur* (Yenilen pelit)'in gövde kısmı yarı gövdesi boşalmıştır.

EK 7.5. Yörede İçilen *Sideritis libonatica* (Dağ çayı) ve *Origanum vulgare* (Domurcak çayı)'nın Yapılışı

Şekil 7.5.1. Kurutulmuş *Sideritis libonatica* (Dağ çayı)'ları toplu halde

Şekil 7.5.2. Kurutulmuş *Sideritis libonatica* (Dağ çayı)'larının çiçeklerinin yakın görünüşü

Şekil 7.5.3. Kaynamış bir bardak sıcak suya dağ çayları batırılır. 5 dakika demlenmesi sağlanır. Suyun rengi sarımsı renk alınca demlenmiş olur.

Şekil 7.5.4. Demlenmiş dağ çayı rengini vererek içime hazırdır.

Şekil 7.5.5. Kurutulmuş *Origanum vulgare* (Domurcak çayı)'ler toplu halde

Şekil 7.5.6. Kurutulmuş *Origanum vulgare* (Domurcak çayı)'lerin çiçeklerinin yakın görünüşü

Şekil 7.5.7. Kaynamış bir bardak sıcak suya domurcak çayları batırılır. 5 dakika demlenmesi sağlanır. Suyun rengi yeşilimsi siyah renk alınca demlenmiş olur.

Şekil 7.5.8. Demlenmiş domurcak çayı rengini vererek içime hazırdır.

EK 7.6 Kadınhanı Tarihi Camilerinin dış ve iç görüntüleri

Şekil 7.6.1. İbrahim Paşa Cami (Yapım tarihi 1721) dıştan görünüşü, Cami çatısı *Populus alba*'dan (Akkavak) yapılmıştır.

Şekil 7.6.2. İbrahim Paşa Cami küçük mescit içten görünüşü, Cami direkleri *Pinus nigra*'dan (karaçam) yapılmıştır.

Şekil 7.6.3. İbrahim Paşa Cami büyük kısım içten görünüşü, Cami direkleri tavan bağlantıları *Pinus nigra*'dan (karaçam) yapılmıştır.

Şekil 7.6.4. İbrahim Paşa Cami büyük kısım tavan süsleri *Populus alba*'dan (Akkavak) el işçiliği ile yapılmıştır.

Şekil 7.6.5. Turgutlu Cami (Yapım 1898) dış görünüşü cami çatısı *Populus alba* 'dan (akkavak), Cami iç kısmı cami direkleri *Populus nigra*'dan (karaçam) yapılmıştır.

Şekil 7.6.6. Çavındır Cami (Yapım Tarihi 1762) dış görünüşü ve iç kısmı

Şekil 7.6.7. Çavındır Cami iç kısmı tavan direk bağlantıları, tavan süsleri *Pinus nigra*'dan (karaçam) yapılmıştır.

Şekil 7.6.8. Karamanlı Cami (Yapım Tarihi 1880) dış ve iç görünüşü

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : LEVENT KESKİN
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : MANİSA 20.10.1973
Telefon : 0.505.2604085
Faks :
e-mail : leventkeskin42@hotmail.com

EĞİTİM

Derece		Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	:	Atatürk Sağlik Meslek Lisesi Selçuklu/KONYA	1992
Üniversite	:	Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi KONYA	1997
Yüksek Lisans	:		
Doktora	:		

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
18	Sağlık Bakanlığı	Radyoloji teknisyeni